

Ársskýrsla þjóðgarðsvarðar um
suðursvæði Vatnajökulsþjóðgarðs

2012

Skaftafelli í nóvember 2013

Regína Hreinsdóttir
Þjóðgarðsvörður

Forsíðumynd: Karri, ljósmynd: Klaus Kretzer.

Efnisyfirlit

1. Inngangur.....	1
2. Samantekt.....	1
3. Svæðisráð, Verndaráætlun og skipulag	1
3.1 Svæðisráð _____	1
3.2 Skipulag _____	1
4. Mannvirki, vélar og tæki.....	2
4.1 Mannvirki _____	2
4.1.1. Þjónustumiðstöð og aðalsnyrtigar _____	2
4.1.2. Skrifstofuhúsnæði, Landvarðahús _____	2
4.1.3. Snyrtihús á tjaldsvæði og annarsstaðar í Skaftafelli _____	2
4.1.4. Sandasel _____	3
4.1.5. Sandakot _____	3
4.1.6. Hæðir _____	4
4.1.7. Bölti _____	4
4.1.8. Önnur stærri mannvirki í Skaftafelli _____	5
4.1.9. Göngubrýr og helstu mannvirki á gönguleiðum _____	6
4.1.10. Mannvirki á suðursvæði utan Skaftafells _____	7
4.2 Bifreiðar _____	8
4.3 Vélar og tæki _____	9
5. Starfsmenn og helstu verkefni þeirra.....	10
5.1 Heilsársstarfsmenn _____	10
5.2 Sumarstarfsmenn _____	11
5.3 Sjálfboðaliðar _____	13
5.4 Fatnaður starfsfólks _____	15
6. Gestir og þjónusta þjóðgarðsins.....	15
6.1 Upplýsingamiðstöðvar þjóðgarðsins _____	16
6.1.1 Sktafell _____	16
6.1.2 Höfn _____	18
6.1.3 Upplýsingastöðvar á Skálafelli, í Hólmi og Hoffelli _____	19
6.2 Tjaldsvæði _____	19
6.3 Göngustígar _____	20
6.4 Fræðsla _____	21
6.4.1. Fræðslugögur og barnastundir _____	22
6.4.2. Sérstök dagskrá og viðburðir á vegum þjóðgarðsins eða tengdir honum _____	22
6.5 Öryggismál _____	23
7. Almannatengsl, rannsóknir, sérverkefni ofl.	24
7.1 Námskeið, fundir, ráðstefnur, greinar og erindi _____	24
7.2 Rannsóknir og vöktun á vegum starfsmanna þjóðgarðsins _____	25
7.2.1. Fuglatalningar _____	25

7.2.2. Aðgerðir gegn lúpínu	26
7.2.3. Talningar á akvegum og göngustígum	27
7.2.3.1 Talning bíla á heimreiðinni að Skaftafellsstofu	27
7.2.3.2. Talning göngufólks að Svartafossi.....	27
7.2.3.3. Talning göngufólks að Skaftafellsjökli	28
7.2.3.4. Talning bíla á leið að Hoffellsjökli	29
7.2.3.5. Talning bíla á leið að Heinabergsjökli	30
7.2.3.6 Talning göngufólks í Lónsöræfum.....	30
7.2.4. Umsóknir um styrki til ýmissa verkefna	30
8. Leyfisveitingar vegna rannsókna og kvíkmyndatöku	31
8.1. Rannsóknaleyfi	31
8.2. Leyfi til kvíkmyndatöku	32
9. Lokaorð	33
1. Viðauki. Skýrsla landvarðar í Lónsöræfum.....	34
2. viðauki. Skýrsla Landvarðar á Höfn	35

Myndaskrá

- Mynd 1. Brúin yfir Svartafoss og tröppur í hlíðinni vinstra megin.
 Mynd 2. Sólarrafhlöðu komið fyrir á þakinu.
 Mynd 3. Forstofan panelklædd.
 Mynd 4. Byrjað að smíða pall framan við húsið.
 Mynd 5. Pallurinn tilbúinn og verkamenirnir kveðja.
 Myndir 6 og 7. Sjálfbóðaliðar að störfum við að uppræta lúpínu og grafa fyrir staurum við Jökulsárlón.
 Mynd 8. Upplýsingagjóf í Skaftafellsstofu.
 Mynd 9. Fjöldi heimsókna í Skaftafellsstofu samkvæmt teljara í dyrum. Magntölur eiga við árið 2012.
 Mynd 10. Fjöldi heimsókna í Skaftafellsstofu yfir vetrarmánuðina árin 2009 - 2012 samkvæmt teljara í andyri, handtalið er alla mánuði nema í mars. Magntölur eiga við árið 2012.
 Mynd 11. Áætlaður fjöldi gesta sem koma í Skaftafell miðað við tölur úr teljurum í heimreið og í Skaftafellsstofu og út frá talningum úr bílum. Magntölur eiga við árið 2012. (Heimild: Rögnvaldur Ólafsson)
 Mynd 12. Skipting gistiþáttu í Skaftafelli 2012 eftir þjóðernum.
 Mynd 13. Skipting gistiþáttu milli íslenskra og erlendra gesta 2012
 Mynd 14. Keppni í skeifukasti á landvarðaleikunum.
 Mynd 15. Fjöldi karra í Skaftafelli frá 1998 - 2012
 Mynd 16. Bornar saman bækur með nestinu.
 Mynd 17. Lúpína upprætt við Skerhól.
 Mynd 18. Bifreiðar sem koma í hlað í Skaftafelli. Magntölur eiga við árið 2012.
 Mynd 19. Göngufólk að Svartafossi. Magntölur eiga við árið 2012.
 Mynd 20. Fjöldi göngufólks að Skaftafellsjökli frá upphafi talninga til ársloka 2012. Magntölurnar eiga við árið 2012
 Mynd 21. Fjöldi bifreiða að Hoffellsjökli frá upphafi talninga til októberoka 2012. Magntölur eiga við árið 2012.
 Mynd 22. Fjöldi bíla að Heinabergsjökli frá upphafi talninga fram i september 2012. Magntölurnar eiga við árið 2012
 Mynd 23 Talningar á umferð framhjá gönguteljara í Lónsöræfum frá 2. júlí – 28. september 2012

Töflur

Tafla 1. Göngubrýr og önnur mannvirkir á gönguleiðum.	6
Tafla 2. Vélar og tæki.	9
Tafla 3. Sumarstarfsmenn á suðursvæði Vatnajökulsþjóðgarðs 2011	11
Tafla 4. Starfsmenn veitingasölu í Skaftafelli sumarið 2011	12
Tafla 5. Opnumartími Skaftafellsstofu 2011.	16
Tafla 6. Fjöldi gesta í upplýsingamiðstöðina á Höfn sumarið 2012	18
Tafla 7. Útgefin rannsóknaleyfi árið 2011.	31
Tafla 8. Útgefin leyfi til kvíkmyndatöku árið 2011	32

1. INNGANGUR

Í skýrslu þjóðgarðsvarðar fyrir árið 2012 er fjallað um helstu málefni í starfsemi þjóðgarðsins á árinu, farið yfir stöðu markmiða sem sett voru fyrir árið, ásamt því að sett eru markmið fyrir árið 2013.

2. SAMANTEKT

Skýrslan fjallar um suðursvæði þjóðgarðsins. Eins og áður er mest starfsemi í Skaftafelli. Opið var í Skaftafellsstofu alla daga nema á aðfangadag, jóladag og nýársdag. Mikil aukning var í gestafjölda frá fyrri árum og mest utan háannatíma. Vatnajökulsþjóðgarður tók við rekstri upplýsingamiðstöðvarinnar á Höfn í samstarfi við sveitarfélagið og unnu alls fjórir starfsmenn við landvörlsu og upplýsingagjöf á Höfn. Tveir af þeim skiptu með sér landvörlunni, en frá fyrra ári bættust þar við 4 vikur vegna eftirlits við Jökulsárlón. Einnig var upplýsingagjöf fyrir þjóðgarðinn í Skálafelli, Hólmi og í Hoffelli eins og síðasta sumar. Landvörður var í Lónsöræfum í 7 vikur. Í viðauka er skýrsla um starfsemi landvarðar í friðlandinu í Lónsöræfum sem Vatnajökulsþjóðgarður hefur umsjón með samkvæmt samningi við Umhverfisstofnun og einnig skýrsla landvarðar á Höfn.

3. SVÆÐISRÁÐ, VERNDARÁÆTLUN OG SKIPULAG

3.1 Svæðisráð

Í svæðisráði fyrir suðursvæði Vatnajökulsþjóðgarðs sitja samkvæmt tilnefningu sveitarfélagsins Hornafjarðar, Hjalti Þór Vignisson formaður, Björn Ingi Jónsson og Guðrún Ingimundardóttir. Sigurlaug Gissurardóttir samkvæmt tilnefningu Ferðamálasamtaka Austurlands, Karl Ingólfsson samkvæmt tilnefningu samtaka útvistarfélag og Hildur Þórssdóttir samkvæmt tilnefningu umhverfisverndarsamtaka. Svæðisráð fundaði 4 sinnum á árinu og kom fjöldi mála til umræðu og afgreiðslu. Fundargerðir Svæðisráðs eru aðgengilegar á heimasíðu Vatnajökulsþjóðgarðs, <http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/starfsemi/svaedisrad/sudursvaedi/> Þjóðgarðsvörður situr fundi svæðisráðs.

3.2 Skipulag

Unnið var að deiliskipulagi fyrir Skaftafell hjá Glámu Kím. Við gerð deiliskipulagsins var reynt að horfa til framtíðar hvað varðar t.d. breyttan ferðamáta og vaxandi fjölda ferðamanna, eftirspurn eftir þjónustu, afþreyingu og vörum úr héraði svo eitthvað sé nefnt. Ljóst er að huga þarf að starfsmannaþúðum bæði fyrir sérfræðinga og sumarstarfsfólk og hvar slíkri uppbyggingu væri best fyrir komið. Þann hluta þarf að skoða í samstarfi við Sveitarfélag Hornafjarðar. Tillaga að deiliskipulagi lá frammi til sýnis á bæjarskrifstofum Hornafjarðar frá og með 20. febrúar til og með 10. apríl 2012. Nokkrar athugasemdir bárust við tillöguna. Sökum formgalla þurfti að auglýsa deiliskipulagið aftur.

4. MANNVIRKI, VÉLAR OG TÆKI

4.1 Mannvirki

4.1.1. Þjónustumiðstöð og aðalsnyrtingar

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Mála og sparsla í veggi í upplýsingamiðstöð. Víða hafa myndast sprungur þar sem fyllt var upp í hurðargöt í breytingunum og einnig hafa myndast vatnsblöðrur þar sem lekið hefur inn um þakglugga *Ekki lokið*
- Skipta um járn á þaki þjónustumiðstöðvar, einnig yfirfara og þetta eða skipta um þakglugga. Í ákveðnum áttum lekur inn um glugga í gestastofunni *Ekki lokið*
- Skápur fyrir hátalara og græjudót í bíosal *Ekki lokið*

Markmið fyrir næstu ár, brýnar framkvæmdir og viðhald:

- Mála og sparsla í veggi í upplýsingamiðstöð og veitingasal. Víða hafa myndast sprungur þar sem fyllt var upp í hurðargöt í breytingunum og einnig hafa myndast vatnsblöðrur þar sem lekið hefur inn um þakglugga.
- Mála aðalsnyrtingar og wc fyrir fatlaða.
- Skipta um járn á þaki þjónustumiðstöðvar, einnig yfirfara og þetta eða skipta um þakglugga. Í ákveðnum áttum lekur inn um glugga í gestastofunni.
- Skápur fyrir hátalara og græjudót í bíosal.

4.1.2. Skrifstofuhúsnæði, Landvarðahús

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Setja filmur í glugga í hurðareiningum *Ekki lokið*
- Hillur í skrifstofu þjóðgarðsvarðar *Ekki lokið*

Markmið fyrir næsta ár:

- Setja filmur í glugga í hurðareiningum
- Hillur í skrifstofu þjóðgarðsvarðar
- Útbúa skrifstofu fyrir sérfræðing við hlið skrifstofu þjóðgarðsvarðar
- Útbúa litla setustofu/krók fyrir landverði þar sem skrifborð sérfræðings var áður

4.1.3. Snyrtihús á tjaldsvæði og annarsstaðar í Skaftafelli

Á tjaldsvæðinu eru tvö snyrtihús; Kotið, þar eru 6 sturtur og 4 snyrtingar og svo Spóastaðir, þar eru kynjaskiptar snyrtingar með 3 salernum í hvoru rými. Tímabært er orðið að bæta við snyrtiaðstöðu og fjölga sturtum. Almenningsþvottahús er í sama húsi og skrifstofurnar með sérinngangi gegnt aðalsnyrtingum. Sl. sumar var rotþró og siturlögn við Kotið til vandræða og var tæmt þar u.þ.b. vikulega yfir sumartímann. Það þarf því nauðsynlega að gera bragarbót í þessum málum.

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Skipta um þak á snyrtihúsi á tjaldsvæði, Kotinu *Ekki lokið*
- Stækka rotþró við Kotið eða bæta við annarri *Ekki lokið*

- Koma upp þurrsalerni við Bæjarstaðarskógs ***Ekki lokið***

Markmið fyrir næstu ár:

- Skipta um þak á snyrtihúsi á tjaldsvæði, Kotinu
- Setja nýja rotþró við Kotið og laga siturlögn
- Koma upp þurrsalerni við Bæjarstaðarskógs
- Koma upp kortakerfasjálfsala fyrir sturtur og þvottahús
- Bæta við snyrtiaðstöðu, fjölga sturtum

4.1.4. Sandasel

Settur var upp nýr hitakútur í Sandaseli þar sem sá gamli annaði ekki notkuninni. Aukið var við rafmagnsheimtaugina. Gólf í setustofu og eldhúsi voru máluð. Veggur í wc í miðrými var endurnýjaður, en þar höfðu áður verið sturtur og útloftun ábótavant svo hann var orðinn morkinn. Gert var við sprungu í gólfí á sama stað og settar upp snúrur. Almenningsþvottahús var tekið í gegn og verkfæri og annað dót sem hefur safnast upp þar í gegnum tíðina var fjarlægt þaðan. Settar upp snúrur.

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Setja upp annan hitakút eða tengja heitt vatn á kerfið í Sandaseli ***Settur hitakútur***
- Koma betra skipulagi á þvottahúsið og koma út tækjum og áhöldum sem ekki eiga að vera þar ***Lokið***
- Útbúa geymslu fyrir áhöld sjálfboðaliða ***Útbúin bráðabirgðageymsla, ekki endanleg***
- Skipta um skrá á útihrð í gámaeiningunni skv. ábendingu brunaeftlitsmanns ***Lokið***
- Setja gólfefni sem betra er að þrífa á setustofurými skv. ath. semdum heilbrigðiseftirlits ***Lokið, málað með sterkri gólfmálningu***
- Auka við rafmagnsheimtaugina í Sandasel ***Lokið***

Markmið fyrir næsta ár:

- Útbúa geymslu fyrir áhöld sjálfboðaliða.
- Tengja nýjan sturtuklefa í sjálfboðaliðarými
- Laga þakleka
- Kaupa nýja eldavél í starfsmannarými
- Kaupa örbylgjuofn og ísskáp í sjálfboðaliðarými
- Skipta um ljósakúpla í herbergjum og laga ljós í tvískiptu rými.
- Setja nýjar rimlagardínur í herbergi

4.1.5. Sandakot

Sandakot er 70 m² sumarhús sem upphaflega var sett niður til bráðabirgða. Þar býr nú heilsársstarfsmaður.

Markmið frá síðasta ári

- Byggja skjólvegg við pallinn að framan ***Lokið***

Markmið fyrir næsta ár

- Laga hreinlætisaðstöðu. Skipta um sturtuklefa, hljóðeinangra

Athugasemdir um starfsmannahúsnaði

Eins og er þá er aðstaðan í Sandakoti ágæt fyrir sérfræðinginn sem nú er í Skaftafelli. Huga þyrti þó að framtíðarhúsnæði fyrir sérfræðing þjóðgarðsins. Í tillögu að deiliskipulagi er gert ráð fyrir að hægt verði að byggja heilsárshúsnæði undir brekkunum við Sandakot, ef ekki verður bráðlega komið annað svæði í nágrenninu þar sem gert er ráð fyrir íbúðabyggð. Að öllu jöfnu ætti þó frekar að stefna að íbúðabyggð utan þjóðgarðsmarka. Í sumar tókst að koma öllu sumarstarfsfólki þokkalega fyrir með því að nýta einnig herbergin í skrifstofuhúsnæðinu og skipuleggja vinnuna þannig að unnið var í tvær vikur og frí í eina viku. Tilfinnanlega vantar húsnæði fyrir annan heilsársstarfsmann/verslunarstjóra sem gæti séð um verslunina og/eða veitingasöluna yfir sumartímann og gæti þá sinnt upplýsingamiðstöðinni á veturna.

Staða markmiða frá síðasta ári

- Húsnæði til að hýsa sumarstarfsmenn þjóðgarðsins er ekki nægilegt og mjög aðkallandi að leysa úr þeim málum. Enn brýnna er að huga að því ef þjóðgarðurinn rekur sjálfur veitingasöluna því þá bætist við starfsmannafjöldann **Málið leyst í bili með vinnuskipulagi en húsnæði vantar fyrir verslunarstjóra.**
- Varanlegt húsnæði vantar fyrir sérfræðing, Sandakot nýtist ágætlega einstaklingi eða jafnvel pari, en dugir varla fyrir barnafjölskyldu **Náðist ekki**

Markmið fyrir næstu ár.

- Húsnæði til að hýsa sumarstarfsmenn þjóðgarðsins er ekki nægilegt og mjög aðkallandi að leysa úr þeim málum. Enn brýnna er að huga að því ef þjóðgarðurinn rekur sjálfur veitingasöluna því þá bætist við starfsmannafjöldann
- Varanlegt húsnæði vantar fyrir sérfræðing, Sandakot nýtist ágætlega einstaklingi eða jafnvel pari, en dugir varla fyrir barnafjölskyldu

4.1.6. Hæðir

Staða markmiða frá síðasta ári

- Músagangur er í veggjum sem reynandi væri að hefta með því að setja net undir vegklæðninguna utan á húsinu **Ekki lokið**
- Fyrr eða síðar þarf að taka í gegn baðherbergið á efri hæðinni, þar eru óþéttar plötur meðfram baðkari sem lekur meðfram og alveg niður í kjallarann **Ekki lokið**
- Skipta um útidyrahurðir, þær eru óþéttar **Lokið**
- Einangra lagnir, til að minnka hitatap **Ekki lokið**

Markmið fyrir næstu ár.

- Músagangur er í veggjum sem reynandi væri að hefta með því að setja net undir vegklæðninguna utan á húsinu
- Taka í gegn baðherbergið á efri hæðinni, þar eru óþéttar plötur meðfram baðkari sem lekur meðfram og alveg niður í kjallarann
- Einangra lagnir, til að minnka hitatap

4.1.7. Bölti

Húsið í Bölti er í eigu þjóðgarðsins sem greiðir kostnað af lagfæringum og viðhaldi á íbúðarhúsinu. Snemma sumars varð vatnslaust í Bölti þegar vatnsbólið þornaði. Nokkrum sinnum í sumar þurfti að veita vatni úr Stóralæk í mýrina fyrir ofan vatnsbólið til að ná upp vatnsstöðunni. Tengdar voru brunaslöngur þessa tæplega 300 metra leið og dælt með brunadælu upp úr lóninu við stífluna.

Markmið fyrir næstu ár.

- Koma neysluvatnsmálum í lag
- Gera úttekt á ástandi hússins

4.1.8. Önnur stærri mannvirki í Skaftafelli

Hlaðið brunnhús við Skaftafellsbrekkur byggt 1980 af Ragnari Stefánssyni. Þar eru brunnar fyrir neysluvatn.

Sel, bær í vörlu Þjóðminjasafns Íslands frá 1972 og endurbyggður á vegum þess.

Tvær heyhlöður með ásþaki. Í umsjá Þjóðminjasafns Íslands.

Smiðja austan íbúðarhússins í Böltu. Var gerð upp á vegum Þjóðminjasafns Íslands laust fyrir 1980. Í umsjá Þjóðminjasafns Íslands.

Hænsnakofi og hesthús við Hæðir.

Rafstöðin í Eystragili og mannvirki sem henni tengjast, þar með talin stífla ofan við Magnúsarfoss og aðrennslisrás.

Nokkrar mismikið hrundar tóftir við Hæðir og fleiri gamlar tóftir sem tengjast búskap víðsvegar í þjóðgarðinum, m.a. hesthús ofan við Böltu sem byrjað var að gera upp fyrir nokkrum árum.

Heimagrafreitur í brekkunum neðan við Böltu.

Skúr yfir borholu á aurunum framan við Skaftafellsjökul. Þar er vatnsdæla sem gengur fyrir rafmagni.

Borhola fyrir neysluvatn á bak við þjónustumiðstöðina.

Borhola með heitu vatni rétt við starfsmannahúsið Sandasel.

Starfsmenn þjóðgarðsins sjá um slátt umhverfis Sel og hlöðurnar og á þökum þeirra. Einnig slátt í heimagrafreitnum. Guðmundur Lúther, fagstjóri húsasafns Þjóðminjasafns Íslands kom á haustdögum til að taka út ástand fornminja á svæðinu. Líklegt er að næsta vor verði farið í viðhald á Selbænum. Klæðningin er farin að morkna og fúna og eitthvað þarf að hlaða upp af útveggjum bæjarins og huga að torfþakinu. Boruð var ný neysluvatnshola á vatnsverndarsvæðinu við brunnhúsið. Hún er um 33 metra djúp og verður tengd næsta vor.

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Lagfæra rafstöðvarhúsið sem var gert upp fyrir nokkrum árum og koma rafstöðinni í gagnið. Setja niður nýja rafmagnsstaura til að leiða rafmagn frá rafstöðinni í ljós á bílastæði **Ekki lokið**
- Ræða við fornleifafélag Öræfa um viðgerð á hesthúsi ofan við Böltu sem fenginn var styrkur til að endurreisa **Rætt við Guðmund Lúther**
- Láta bora nýja holu fyrir neysluvatn á vatnsverndarsvæðinu við brunnhúsið **Lokið**
- Virkjun á heitu vatni sem fannst við tilraunaborun í byrjun árs 2009 **Ekki lokið**
- Vararafstöð sem tekur við þegar rafmagnið fer sem gerist ansi oft **Ekki lokið**

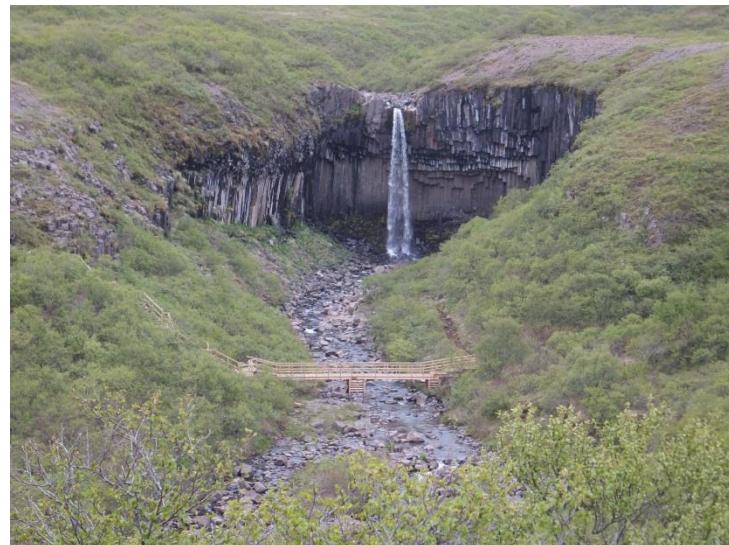
Markmið fyrir næsta ár:

- Lagfæra rafstöðvarhúsið sem var gert upp fyrir nokkrum árum og koma rafstöðinni í gagnið. Setja niður nýja rafmagnsstaura fyrir ljós á bílastæði.
- Ræða við fornleifafélag Öræfa um viðgerð á hesthúsi ofan við Böltu sem fenginn var styrkur til að endurreisa.
- Virkjun á heitu vatni sem fannst við tilraunaborun í byrjun árs 2009.
- Vararafstöð sem tekur við þegar rafmagnið fer sem gerist ansi oft.
- Brunahanar á tjaldsvæði
- Tengja borholu fyrir neysluvatn inn á kerfið

4. 1.9. Göngubrýr og helstu mannvirki á gönguleiðum

Á vordögum var lokið smíði brúar yfir Stóralæk við Svartafoss og palla í hlíðinni vestan megin þar sem mikið hrur hefur orðið úr hlíðinni niður á göngustíginn. Starfsmenn þjóðgarðsins unnu að smíðinni ásamt sjálfboðaliðum sem báru efni til smíðinnar og aðstoðuðu við þær. Einnig fengum við tvo verkamenn til liðs við okkur í mánaðartíma í apríl og maí í tengslum við verkefnið „Vinnandi vegur“. Vegagerðin gaf megnið af því timbri sem nýtt var til smíðinnar og kunnum við þeim bestu þakkir. Í haust fengum við töluvert af timbri frá þeim til viðbótar sem hefur nýst vel við framkvæmdir.

Þorlákur Magnússon gróf með gröfu upp úr farvegi undir göngubrú að Skaftafellsjökli. Í leysingum um vorið hafði fyllst í farveginn svo að grjót sópaðist upp á göngustíginn langar leiðir.

Mynd 1. Brúin yfir Svartafoss og tröppur í hlíðinni vinstra megin.

Bætt var við pöllum undir brekkunni á leiðinni að Morsárbrú við Götugil.

Tafla 1. Göngubrýr og önnur mannvirki á gönguleiðum

Göngubrýr og önnur mannvirki á gönguleiðum		
Tegund	Staðsetning	Ástand í lok árs
Göngubrú	Yfir Morsá við Götugil	Gott
Göngubrú	Yfir Morsá norðan við Grjóthól	Gott
Göngubrú	Við mynni Vestragils, 2 stk	Gott
Göngubrú	Við mynni Eystragils	Gott
Göngubrú	Yfir Vestragil ofan við stíflu	Gott
Göngubrú	Yfir Eystragil við Heygötufoss	Gott, en er farin að halla töluvert. Þarf að fylgjast með undirstöðum.
Göngubrú	Yfir Eystragil uppi á heiði	Gott
Göngubrú	Yfir Vestragil upp við Svartafoss	Ný brú, ástand gott.
Minni göngubrýr,	Á leiðinni yfir Vesturheiði í Morsárdal, að Svartafossi frá útsýnishólnum, frá Sjónarskeri að Skerhól, rétt undir Sjónarskeri og á hringleið að Skaftafellsjökli.	Grjót fyllir alveg upp í farveginn undir innri göngubrúnni að Skaftafellsjökli. Mikið grjót sópaðist yfir hana og langt út á göngustíginn í leysingum í október.
Tröppur og pallur	Upp frá Lambhaga og vestan við Eystragil, upp hlíðina beggja vegna brúar við Svartafoss	Skipt um nokkur þrep í tröppum upp frá Lambhaga. Á eftir að ljúka við einn útsýnispall við Svartafoss og handrið og einnig þarf að setja þrep ofan á opna palla austan megin.

Timburstígar	Á Vesturheiði yfir í Morsárdal, á Austurheiði milli Vestra- og Eystragils.	Í góðu lagi
Timburpallar	Í Austurbrekkum, á hringleið að Skaftafellsjökli, á leið að Morsá undir brekkum.	Lagaður frostlyftur pallur á leið að Morsá. Bætt við pöllum. Einnig í Austurbrekkum.

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Ljúka við göngubrú, tröppur og palla við Svartafoss **Lokið**
- Skoðaðir verði möguleikar á smíði nýrrar göngubrúar yfir Morsá við Morsárlón **Ekki lokið**
- Áætla hversu mikið efni þyrfti í göngupalla á gönguleiðinni um Miðheiði sem áður var gönguleið innan þjóðgarðsins en hefur verið lokað í fjöldamörg ár **Ekki lokið**
- Taka upp nyrðri brúna að Skaftafellsjökli og setja lengri upphækkaða brú/pall úr lerki **Gamla brúin látin halda sér en mokað upp úr farveginum.**
- Laga pallinn sem hefur lyfst upp meðfram tjörninni á gönguleiðinni að göngubrúnni yfir Morsá við Götugil **Lokið**

Markmið fyrir næsta ár:

- Skoðaðir verði möguleikar á smíði nýrrar göngubrúar yfir Morsá við Morsárlón
- Áætla hversu mikið efni þyrfti í göngupalla á gönguleiðinni um Miðheiði sem áður var gönguleið innan þjóðgarðsins en hefur verið lokað í fjöldamörg ár
- Endurnýjað timbur í tröppum við Lambhaga

4.1.10. Mannvirki á suðursvæði utan Skaftafells

Efni til framkvæmda við Múlakot var sent inn á Lónsöræfi sl. vetur með Jóni Bragasyni sem fer árlega innefтиr að vetrarlagi með gaskúta og annað sem þarf til rekstrar skála ferðafélagsins. Í júlfþyrjun var farin vinnuferð í Múlaskála og dvalið þar í nokkra daga við

Mynd 2. Sólarrafhlöðu komið fyrir á þakinu.

Mynd 3. Forstofan panelklædd.

framkvæmdir. Auk Regínu þjóðgarðsvarðar voru þar við störf, Klaus Kretzer landvörður í Skaftafelli, Unnur Jónsdóttir landvörður á Lónsöræfum og Styrmir Einarsson sonur

þjóðgarðsvarðar. Jón Bragason aðstoðaði við uppsetningu á sólarrafhlöðu og raflögnum í húsinu auk þess að aðstoða við að leiða vatn inn í húsið. Aðstaða landvarðarins var endurskipulögð, eldhúsi og svefnaðstöðu víxlað og sett ný eldhúsinnréttig með vaski. Stúkað var af rými fyrir salernisaðstöðu og gengið frá lögnum út úr húsinu. Teknar voru niður kojur til að útbúa betra rými fyrir upplýsingagjöf. Forstofa var panelklædd og kverklistar settir í allt húsið. Smíðaður var pallur fyrir framan húsið og klæddur með lerki. Grafið var fyrir lögnum út úr húsinu og síðar um sumarið kom hópur sjálfbóðaliða sem aðstoðaði við að grafa fyrir rotþró sem verður sett niður næsta sumar.

Mynd 4. Byrjað að smiða pall framan við húsið.

Mynd 5. Pallurinn tilbúinn og verkamennirnir kveðja.

Markmið frá fyrra ári.

- Framkvæmdir í Múlakoti. *Lokið samkvæmt upptalningu hér að ofan*

Markmið fyrir næstu ár.

- Koma fyrir rotþró og ganga frá salerni
- Ljúka frágangi á ljósum og öðru sem út af stendur
- Koma upp skilti utan á húsið með tákni upplýsingagjafar og merki Vatnajökulsþjóðgarðs

4.2 Bifreiðar

Fastur bíll í Skaftafelli er Land Rover, Freelander PV N92 sem er nær eingöngu nýttur af þjóðgarðsverði og sérfræðingi í Skaftafelli.

Frá 1. júní til 15. september var leigður pallbíll í Skaftafell. Hann var mest notaður á svæðinu til verka sem til féltru og einnig til eftirlitsferða allt að Fjallsárlóni. Hann var alls keyrður um 4700 km í summar. Keypur var rafbíll til nota á tjaldsvæðinu í Skaftafelli. Það kom fram galli í rafkerfi bílsins þannig að hann var í viðgerð stóran hluta sumarsins, en það er vonandi búið að komast fyrir þann galla. Einnig var leigður pallbíll í 3 mánuði á Höfn til eftirlits á Heinabergssvæðinu og allt að Jökulsárlóni. Alls voru eknir um 7900 km þar í summar.

4.3 Vélar og tæki

Starfsmaður þjóðgarðsins sá um slátt á tjaldflötum í sumar og gekk það mjög vel. Rafstöð sem keypt var í fyrra hefur komið að góðum notum við vinnu við Svartafoss og einnig þegar verið er að setja upp skilti þar sem ekkert rafmagn er í grenndinni eins og við Hoffellsjökul. Hún er hinsvegar frekar þung þannig að það er ekki á eins manns færni að flytja hana og ekki gott að bera hana langar vegalengdir.

Tafla 2. Vélar og tæki

Vélar og tæki			
Gerð vélar	Númer	Ástand í lok árs	Annað
Kúbota dráttarvél	IM 0271	Gott	Skoðun án ath.semdu
Yanmar beltavagn	IB 0130	Rafgeymir lélegur	Skoðun án ath.semdu
Ifor Williams, kerra	OL955	Gott	Skoðun án ath. semda
Vélhjólbörur		Gott	Í lagi
Sláttuvél fyrir kúbota		Gott	Þarf að brýna hnífa
Grassafnari á kúbota		Gott	
Sláttuvél	AL-KO Classic 5,1B Auto	Gott	
Rafmagnssláttuvél		Í lagi	
Rafmagnsorf	01 GV WOGT845	Hlíf fyrir þráð brotnaði	
Kawasaki, bensínorf	01 KA HA035B-AS50	Gott	
Bensínorf		lélegt	
Bensínorf	Til lúpínusláttar	Gott	
Bútsög		Gott	
Rafstöð		Gott	vframkvæmda
Rafstöð		Gott	Fyrir hestagirðingu
Vatnadrekinn		Þarfnaðast yfirhalningar	Ryðgaður og málning farin að flagna

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Koma skipulagi á verkfæri og áhöld þjóðgarðsins *Iveruhús sjálfboðaliða á tjaldsvæði tekið undir rafbílinn og lager efnis og verkfæra, Er að verða nokkuð gott*
- Ljúka við geymslu fyrir vélar og verkfæri á tjaldsvæði *Lokið við vélageymslu fyrir kúbota í gömlu snyrtihúsi á tjaldsvæði*
- Kanna kaup á rafbíl til að þjónusta tjaldstæðið t.d. til sorphirðu og koma upp aðstöðu til að hafa hann inni *Búið að kaupa rafbíl og útbúa geymslu fyrir hann*
- Koma Vatnadrekanum í húsaskjól t.d. á vélasafninu á Skógum *Ekki lokið*

Markmið næsta árs:

- Halda áfram að laga rafbílageymslu á tjaldstæði og skipuleggja verkfærageymslu.
- Koma Vatnadrekanum í húsaskjól t.d. á vélasafninu á Skógum.
- Draga úr notkun pallbíls en auka notkun rafbíls til að þjónusta tjaldsvæði.

5. STARFSMENN OG HELSTU VERKEFNI PEIRRA

5.1 Heilsársstarfsmenn

Á suðursvæði Vatnajökulsþjóðgarðs eru þrjár heilsársstöður, þjóðgarðsvarðar og tveggja sérfræðinga og eru sömu starfsmenn við störf og undanfarin ár. Þ.e. Regína og Guðmundur í Skaftafelli og Helga á Höfn. María Rós Newman starfaði í upplýsingamiðstöðinni frá janúar til maíloka 2012. Regína og Guðmundur tóku einnig helgarvinnu til skiptis á móti Maríu. Frá október til desember skiptu tveir landverðir með sér vinnu í upplýsingamiðstöðinni, þeir Sigurður Óskar Jónsson og Klaus Kretzer, þannig að Sigurður vann tvær vikur í senn og Klaus síðan í eina viku. Þeir sjá einnig um alla helgarvinnu.

Regína þjóðgarðsvörður gerir tillögu að framkvæmdaáætlun og tekur þátt í gerð rekstraráætlunar fyrir svæðið. Hún sá sem fyrr að mestu um ráðningar og skipulagningu vinnu starfsmanna og útbjó verkefnalista fyrir starfsmenn og sjálfboðaliða, starfslysingar, vaktatöflur, vinnuskýrslur og hélt starfsmannafundi auk daglegrar verkstjórnar og utanumhald vegna rekstursins. Hún hafði yfirumsjón með verslun í upplýsingamiðstöðvunum í Skaftafelli og á Höfn, skipulagningu hennar, ákvað vöruúval og verðlagningu á vörum. Þá hélt hún utan um kassauppgjör í verslunum og sá um uppgjör og talningar um áramót. Einnig tók hún á móti skólahópum og öðrum sérhópum og móttöku ýmissa annarra gesta utan dagskrár. Á haustdögum byrjaði heilmikil vinna við umsókn að gæðakerfi Ferðamálastofu, Vakans og í því skyni voru m.a. fylltir út vinnuumhverfisvízar Vinnueftirlitsins og mikil vinna lögð í leiðbeiningar fyrir handbók starfsmanna.

Helga, sérfræðingur á Höfn hefur unnið að gönguleiðakortum og skiltamálum bæði í samstarfi við aðra aðila og á nýjum svæðum þjóðgarðsins og mætt á verkefnafundi og farið í vettvangsferðir vegna þeirra. Hún lauk við 5 skilti sem hún hefur unnið að við Fláajökul og útbjó yfirlitskort yfir merktar gönguleiðir á svæðinu. Þá vann hún að tveimur skiltum sem koma upp við lónið við Heinabergsjökul og 4 skiltum sem verða sett upp á Hjallanesi. Hún vann áfram í gönguleiðakorti fyrir Lón sem er samstarfsverkefni með Ferðamálafelagi A-Skaft eins og skiltin við Fláajökul. Hún vann nokkra daga á Upplýsingamiðstöðinni á Höfn í afleysingum, einnig í Skaftafelli og sem landvörður á Höfn og sá þá um fræðslugöngur og eftirlit. Þá var hún í nokkra daga í Lónsöræfum með landverði þar sem hún gps mældi gamla þjóðleið frá Sauðárvatni í Egilssel og setti upp 2 vegvísa í nágrenni við Egilssel. Hún skrifaði skýrslu um landvörslu á Lónsöræfum eins og undanfarin ár. Hún lauk við samantekt um jarðfræði í Vatnajökulsþjóðgarði fyrir starfsmenn þjóðgarðsins í upplýsingagjöf og landvörslu sem og kynningu á náttúru Vatnajökulsþjóðgarðs. Kynning á náttúrufari Lóns og Lónsöræfa er einnig í vinnslu. Þá er hún byrjuð að vinna að samantekt á efni um jarðfræði suðausturlands fyrir nýja sýningu þjóðgarðsins í Gömlubúð. Helga var tengiliður við Ferðaþjónustuna í Hólmi og Skálafelli sem sáu um upplýsingagjöf fyrir þjóðgarðinn.

Guðmundur, aðstoðarmaður þjóðgarðsvarðar, hefur séð um viðhald á vefsíðu og facebook síðu þjóðgarðsins og stofnun vimeo-síðu fyrir myndbönd. Hann vann síður á enska Wikipedia vefinn um Vatnajökulsþjóðgarð, Skaftafell, Hoffellsjökul og Hoffell út frá þeim texta sem hefur verið saminn fyrir bæklinga og fræðsluskilti þjóðgarðsins. Einnig um Vatnajökulsþjóðgarð og Skaftafell á þýska Wikipedia. Guðmundur var tengiliður við Ferðaþjónustuna í Hoffelli um upplýsingagjöf sem þau sáu um fyrir Vatnajökulsþjóðgarð. Guðmundur leysti þjóðgarðsvörð af í sumarfrí og vann að ráðningum starfsfólks og niðurröðun í starfsmannahúsnaði. Hann lauk við gerð upplýsinga- og fræðsluskilda fyrir

Morsárjökul, Svartafoss, gönguleiðir í Skaftafelli, Hoffell og berghrun í Morsárdal. Þá hélt hann utan um uppsetningu lerkistaura, gönguleiðaskilta og merkinga vítt og breitt um Skaftafell. Guðmundur skipulagði dvöl og verkefni lærlings sem var í Skaftafelli sjö vikur í ágúst – október. Þá hélt hann utan um hönnun og framleiðslu á stuttermabolum með merki þjóðgarðsins sem voru svo til sölu í gestastofu. Guðmundur tók á móti ýmsum sérhópum innlendum og erlendum og leiðsagði sjónvarpsmönnum um Bæjarstaðarskóga vegna fréttar- og þjóðlífspáttarins Landans. Hann útbjó kynningu um tengsl Vatnajökulsþjóðgarðs við útivist og afþreyingu fyrir Háskólann á Hólum og sótti ýmis málþing og fyrirlestra um málefni tengd þjóðgarðinum. Einnig sat hann fyrir hönd Vatnajökulsþjóðgarðs í dómnefnd vegna ljósmyndasamkeppni Umhverfisstofnunar og Vatnajökulsþjóðgarðs um ljósmyndir af friðlýstum svæðum. Guðmundur tók þátt í leiðsögn í kynnisferðir um sýsluna með starfsmönnum þjóðgarðsins og starfsfólk í ferðaþjónustu í sýslunni. Þá heldur hann utan um söfnun á sýnishornum af regnvatni í Skaftafelli til mælinga á ísótópum fyrir Háskólann í Zurich.

Markmið frá síðasta ári:

- Að upplýsingagjöf allt árið á vegum Vatnajökulsþjóðgarðs verði aukin á suðursvæðinu *Lengdur opnunartími í maí og október í Skaftafelli og lengri opnunartími á Höfn en áður*
- Vinna í Vinnuumhverfisvísum Vinnueftirlitsins *Lokið*

Markmið fyrir næsta ár:

- Að upplýsingagjöf allt árið á vegum Vatnajökulsþjóðgarðs verði aukin á suðursvæðinu.
- Vinna að forvarnar- og viðbragðsáætlun fyrir suðursvæðið

5.2 Sumarstarfsmenn

Alls störfuðu 20 sumarstarfsmenn á suðursvæðinu sumarið 2012 við landvörsu og upplýsingagjöf, þar af 4 á Höfn og einn í Lónsöræfum. Tveir voru þó aðeins hluta af sumrinu. Í veitingasölu voru 7 starfsmenn allt sumarið auk Önnu Maríu Ragnarsdóttur sem sá um reksturinn. Fyrsti landvörður í Skaftafelli tók til starfa 2. maí og sá síðasti fyrir utan vetrarstarfsmenn var út september. Upplýsingamiðstöð á Höfn opnaði 1. maí og voru tveir starfsmenn í hálfu starfi þar í maí. Sami landvörður og í fyrra var í Lónsöræfum í 7 vikur, Unnur Jónsdóttir, en hún var einnig nokkra daga í Skaftafelli í júní. Landvörlustöðunni á Höfn skiptu tveir landverðir með sér, þær Rannveig Einarsdóttir sem hefur verið þar landvörður undanfarin tvö sumur og Þórhildur Á. Magnúsdóttir. Þær sinntu gönguferðum á Heinabergssvæðinu og eftirliti á áningarástöðum að Hrollaugshólum og svæðinu við Jökulsárlón auk þess að taka vaktir á upplýsingamiðstöðinni á Höfn. Tveir starfsmenn á Höfn og tveir úr Skaftafelli sóttu námskeið starfsfólk upplýsingamiðstöðva í Reykjavík í maílok. Alls voru 13 starfsmenn með landvarðaréttindi við störf í sumar eða 11 stöðugildi alls.

Tafla 3. Sumarstarfsmenn á suðursvæði Vatnajökulsþjóðgarðs 2012

Starfsmaður	Tímabil	Starfssvið	Starfs-sumar
Anna Guðrún Aradóttir	30.5 – 15.8	Landvarsla/móttaka	3
Anna Ragnarsdóttir Pedersen	1.6 – 8.8	Ræstingar/móttaka	1

Árdís Erna Halldórsdóttir	7.6 – 31.8	Höfn, upplýsingamiðstöð	1
G. Stefanía V. Ingólfssd.	4.6 – 15.8	Ræstingar/móttaka	2
Hákon Jensson	4.7 – 2.9	Landvarsла/móttaka	3
Halla Tinna Arnardóttir	14.5 – 16.6	Landvarsла/móttaka	6
Herdís Hermannsdóttir	18.5 – 30.9	Yfirumsjón verslunar og upplýsingamiðstöðvar	3
Herdís Þóra Hrafnssdóttir	6.6 – 22.8	Móttaka	1
Hrafnhildur Ævarsdóttir	15.6 – 31.8	Landvarsла/móttaka	2
Klaus Kretzer	1.5 – 31.12	Verkam/móttaka vetur	4
Rakel Ösp Elvarsdóttir	6.6 – 22.8	Ræstingar/móttaka	1
Rannveig Einarsdóttir	1.5. – 30.9	Höfn landvarsла/upplýsingagjöf	3
S. Harpa Guttormsdóttir	1.5 – 30.9	Höfn upplýsingamiðstöð	1
Sigurður Ingi Arnarson	6.6 – 22.8	Landvarsла/móttaka	1
Sigurður Óskar Jónsson	2.5 – 31.12	Landvarsла/móttaka vetur	2
Stefanía Ragnarsdóttir	6.6 - 15.8	Landvarsла /móttaka	1
Unnur Hjálmarsdóttir	8.6 – 31.8	Landvarsла /móttaka	1
Unnur Jónsdóttir	20.6. - 16.8	Lónsöræfi /Skaftafell Landvarsла/móttaka	3
Þórður Sævar Jónsson	30.5 – 6.9	Landvarsла/móttaka	2
Þórhildur Ásta Magnúsdóttir	6.6 – 20.8	Höfn landvarsла/upplýsingagjöf	1

Yfirmaður veitingasölunnar í Skaftafelli var Anna María Ragnarsdóttir. Þar störfuðu 7 sumarstarfsmenn allt sumarið auk Önnu Maríu en starfstímabil var mismunandi.

Tafla 4. Starfsmenn veitingasölu í Skaftafelli sumarið 2012

Nafn	Tímabil	Starfssumar
Arnaldur Björnsson	13. júní - 29. ágúst	2
Katrín Pálmadóttir	16. maí – 17. ágúst	1
María Sól Ingólfssdóttir	30. maí – 22. ágúst	1
Pétur Már Sigurjónsson	23. maí – 15. ágúst	2
Valgerður Pálmadóttir	16. maí – 17. ágúst	1
Porvarður Hreinn Brynjólfsson	23. maí – 6. september	2
Þórgunnur Þórsdóttir	30. maí – 29. ágúst	1
Unnur Hjálmarsdóttir	Afleysingar 1. – 15. 9	

Í upphafi sumars er haldinn kynningarfundur þar sem starfsmenn fá yfirlit yfir Vatnajökulsþjóðgarð, Skaftafell, starfið, samninga, reglur og skyldur ofl. Farið er með nýja starfsmenn í gönguferðir um svæðið og saga svæðisins og áhugaverðir staðir kynntir fyrir þeim. Þá fóru starfsmenn í kynnisferðir um suðursvæðið í samstarfi við klasann Í ríki Vatnajökuls til að kynnast betur gisti- og afþreyingarmöguleikum á svæðinu og gera sér grein fyrir vegalengdum o. þ.h.

Frá 14. júní til 29. ágúst var farið einu sinni í viku í eftirlitsferðir á áningarstaði til austurs og vestur og týnt rusl. Landverðir fóru að brúarbitunum á Skeiðarársandi í vestur og að Fjallsárlóni í austur. Teljum við að reglubundið eftirlit sé nauðsynlegt á þessum vinsælu áningarstöðum bæði til að gera landverðina sýnilegri á svæðinu og einnig til að stuðla að betri umgengni. Landverðir á Höfn fóru tvívar í viku að Jökulsárlóni og sinntu áningarstöðum á leiðinni (2. viðauki).

Haldið var sama vaktafyrirkomulagi og komið var á í fyrra sem helgaðist að mestu af því að skipuleggja þurfti vaktir starfsmanna miðað við starfsmannahúsnaði sem í boði var.

Starfsmenn unnu í tvær vikur og fengu frí í eina viku og losuðu þá herbergið fyrir næsta mann. Einn starfsmaður í Skaftafelli bjó í heimahúsi auk Önnu Maríu. Tveir starfsmenn voru með herbergi í skrifstofuhúsnæðinu en aðrir voru í Sandaseli. Landverðir og starfsfólk upplýsingamiðstöðvar á Höfn eru búsett á Höfn og landvörður í Lónsöræfum hefur aðsetur í Múlakoti í Kollumúla.

Gerðar voru lítillegar breytingar á vaktaskipan frá fyrra ári. Þrír starfsmenn unnu í ræstingum aðra vikuna og í móttökunni hina vikuna í törninni. Tveir starfsmenn voru nær eingöngu í móttökunni og einn sinnti viðhaldi, slætti og öðrum verkamannastörfum. Önnur störf voru blanda af landvörslu, verkamannavinnu og móttöku.

Tveir verkamenn voru við störf í mánaðartíma í apríl og maí. Þeir komu á vegum verkefnisins Vinnandi vegur sem var sameiginlegt átak samtaka atvinnurekenda, sveitarfélaga, stéttarfélaga og ríkisins, ætlað atvinnuleitendum.

Staða markmiða síðasta árs

- Starfsmannahandbók fyrir Skaftafell *Unnið í samræmdri handbók fyrir allan þjóðgarðinn vegna VAKANS, langt komið í árslok*
- Koma á næturvörslu á tjaldsvæðinu *náðist ekki en lengdar vaktir um helgar*
- Staðháttanámskeið fyrir starfsmenn

Markmið fyrir næsta ár

- Starfsmannahandbók fyrir Skaftafell
- Koma á næturvörslu á tjaldsvæðinu
- Staðháttanámskeið fyrir starfsmenn

5.3 Sjálfboðaliðar

Sjálfboðaliðar frá Umhverfisstofnun unnu að ýmsum verkefnum í þjóðgarðinum í sumar. Mest í Skaftafelli, en einnig voru 4 sjálfboðaliðar í nokkra daga á Lónsöræfum.

Alls voru vinnuvikur sjálfboðaliða þetta sumarið um 85 talsins. Starfið með sjálfboðaliðunum var tekið til gagngerrrar endurskoðunar þetta árið þar sem Chas, sem hefur haldið utan um

sjálfboðaliðastarfið síðustu árin, lét af störfum en við starfi hans tók Renée Biasone. Ákveðið var að endurskipuleggja allt sjálfboðaliðastarfið þannig að starfsmenn þjóðgarðsins kæmu meira að samskiptum við sjálfboðaliða og verkefnastjórnun en verið hefur og heimsóknir og stærð hópa skipulögð út frá því. Hópum var fækkað frá því sem áður hefur verið og yfirleitt voru um 4 – 6 í hverjum hóp sem er passlegur fjöldi fyrir húsnæðið sem er fyrir hendi. Sumir hópar kjósa að gista í tjöldum og þá getur eldhús- og baðaðstaða nýst fyrir fleiri. Fyrir mannfrek verkefni væri hægt að taka á móti stærri hópum í stuttan tíma en þá þyrftu þeir að gista á tjaldsvæðinu og vera með eigið eldhústjald. Starfsmenn þjóðgarðsins koma með tillögur að verkefna- og tímaáætlun fyrir sjálfboðaliðastarfið og UST reynir að koma til móts við þær óskir. Í stuttu máli þá gekk sumarið mjög vel og það kom vel í ljós að þegar starfsmenn þjóðgarðsins geta verið meira með hópunum og leiðbeint þeim þá verður starfið markvissara. Við vorum líka svo heppin að hafa sama liðsstjórnann, Kyle, megnið af sumrinu, og stóð hann sig með mikilli prýði. Á vordögum kom Paul Ireland sjálfboðaliði til margra ára á eigin vegum til að aðstoða okkur við að byggja brúna við Svartafoss. Hann tók þátt í verkefninu þegar það byrjaði í fyrra og var svo áhugasamur um það að hann dreif sig hingað í sumarfríinu sínu þótt hann hefði ekki tök á því að vera sjálfboðaliði í sumar að öðru leyti. Var það ómetanlegur liðsauki.

Myndir 6 og 7. Sjálfboðaliðar að störfum við að uppræta lúpínu og grafa fyrir staurum við Jökulsárlón.

Sjálfboðaliðar hafa undanfarin ár haft tvö herbergi, hreinlætisaðstöðu og eldunaraðstöðu í austurhluta Sandasels til umráða. Þá hafa þeir aðgang að þvottahúsi í Sandaseli. Sjálfboðaliðar voru áður með aðstöðu á tjaldsvæðinu í svokölluðu tehúsi en það hefur nú verið tekið til annarra nota. Rúm er fyrir 6 manns í kojum í sjálfboðaliðarýminu en margir kjósa frekar að vera í tjöldum. Internetaðgengi er í Sandaseli.

Sjálfboðaliðar hafa verið mjög verðmætir starfskraftar fyrir Skaftafell og þar eru margir einstaklingar innanbúðar sem hafa dýrmæta þekkingu á göngustígagerð hér á landi.

Helstu verkefni sjálfboðaliða í Skaftafelli í sumar voru:

- Lúpínláttur frá lokum maí fram í miðjan júní. Eyrar við Morsána, allar plöntur sem fundust austan Morsár rifnar upp. Allar stakar plöntur utan aðalbreiðunnar fjarlægðar eftir föngum. Þetta er framhaldsverkefni.
- Lúpínláttur framan við Skaftafellsjökul og stungin upp lúpína framan í Skerhól.
- Hreinsað upp úr drenum við flesta stíga og þau löguð.
- Lagaðir timburpallar í Austurbrekkum.

- Unnið í gönguleiðinni á milli Sjónarnípu og Glámu, grjót fjarlægt úr stígnum, hann gerður greinilegur og stikað þéttar.
- Lónsöræfi, lagfæringar á gönguleiðum og grafið fyrir rotþró.
- Jökulsárlón, grafnir niður staurar til að afmarka bílastæði.
- Borið efni í brúna við Svartafoss og unnið við að setja dekk á palla ofl..
- Brúartimbur frá Vegagerðinni naglhreinsað og staflað.
- Bætt við pöllum meðfram tjörninni á leiðinni að Morsárdal og lagaður pallur sem var að lyftast.
- Lagaðir skorningar meðfram göngustígnum frá Eystragili að Sjónarnípu.
- Hreinsað upp úr drenum og löguð grjótþrep neðan við Skerhól.

Staða markmiða frá fyrra ári

- Starfsmenn þjóðgarðsins taki meiri þátt í stýringu á sjálfboðaliðahópum **Náðist**
- Ljúka við að koma aðstöðunni í Sandaseli í gott horf, setja upp annan sturtuklefa og klára að ganga frá eldhúsi og svefnaðstöðu **Mikið lagað og bætt**

Markmið fyrir næstu ár

- Starfsmenn þjóðgarðsins taki meiri þátt í stýringu á sjálfboðaliðahópum.
- Halda áfram að bæta aðstöðuna í Sandaseli, tengja seinni sturtuklefa og kaupa ísskáp og örbylgjuofn

5.4 Fatnaður starfsfólks

Vatnajökulsþjóðgarður leggur starfsfólki til vinnufatnað sem er almennt mjög fínn.

Huga þyrfti að öðrum buxum fyrir starfsfólk í ræstingum og jafnvél móttöku, það er óþarfi að úthluta göngubuxum fyrir þau verk. Í Skaftafelli var byrjað að láta framleiða stuttermaboli í ýmsum litum með merki þjóðgarðsins til sölu í verslun. Þeir eru mjög klæðilegir og þóttu almennt þægilegir. Allir starfsmenn í Skaftafelli fengu þannig bol til eignar og voru þeir notaðir til jafns við bláu stuttermabolína sem komu í fyrra.

Staða markmiða frá síðasta ári.

- Þunnar buxur fyrir starfsfólk í ræstingum **EKKI komið**
- Eiga allar stærðir af vinnufatnaði **Betra, en vantar stærstu stærðir kk og kvk**

Markmið fyrir næsta ár.

- Þunnar buxur fyrir starfsfólk í ræstingum.

6. GESTIR OG PJÓNUSTA PJÓÐGARÐSINS

Fjöldi fólks sem heimsækir Skaftafell árið um kring eykst ár frá ári þó langmestur þunginn sé auðvitað yfir sumartímann. Það er mikilvægt að ferðamenn geti einhversstaðar nálgast upplýsingar um ferðaleiðir, gistimöguleika og afspreyingu á svæðinu, og kemur það bæði ferðaþjónustuaðilum á svæðinu til góða sem og eykur það öryggi ferðamanna.

6.1 Upplýsingamiðstöðvar þjóðgarðsins

6.1.1 Skaftafell

Opið var í upplýsingamiðstöðinni í Skaftafelli alla daga á þessu ári nema aðfangadag, jóladag og nýársdag. Opnumartími upplýsingamiðstöðvarinnar sumarið 2012 var með sama sniði og undanfarin ár og miðast að hluta til við áætlunarferðir að og frá Skaftafelli. Við höfum verið að smálengja opnumartíma eftir því sem reynslan sýnir okkur, t.d. byrjuðum við viku fyrr í júní með lengsta opnumartímann og einnig lengdum við opnumartíma í október um 1 klst. Þá erum við farin að hafa opið frá 9 – 19 allan maí og allan september.

Tafla 5. Opnumartími Skaftafellsstofu 2012

1. janúar – 28. febrúar	11 - 15
1. mars – 30. apríl	9 - 16
1. maí – 7. júní	9 - 19
8. júní - 20. ágúst	8 - 21
21. ágúst - 30. sept.	9 - 19
1. okt. – 31. okt.	10 - 17
1. nóv. - 31. des.	11 - 15

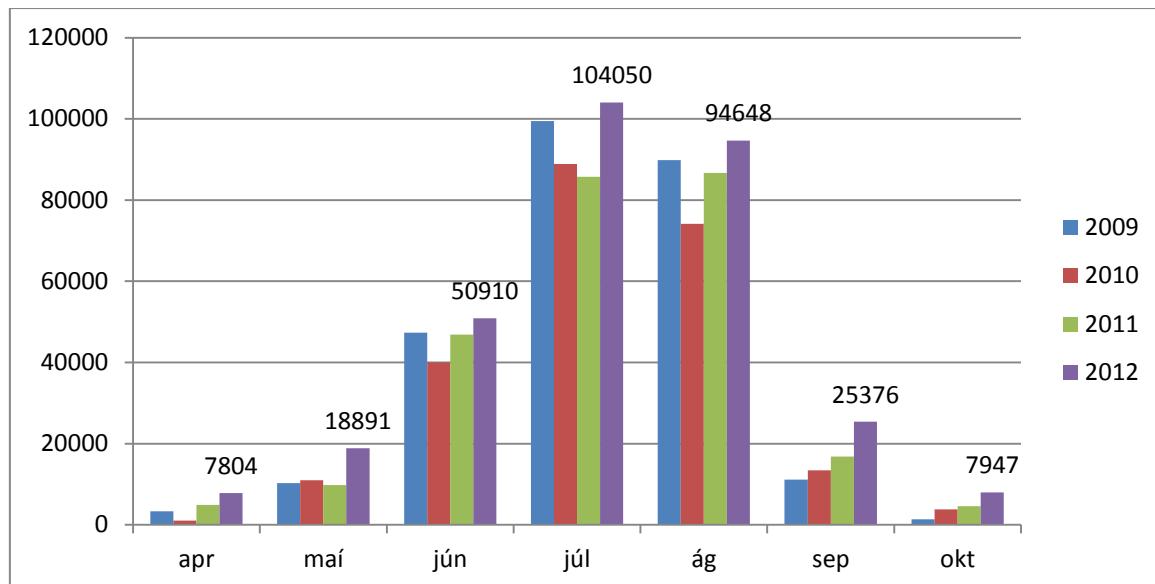
Opið hefur verið alla daga frá því í apríl árið 2010 (fyrir utan 3 daga um jól og áramót) og eru þessi ár því að mestu samanburðarhæf frá þeim tíma þótt daglegur opnumartími hafi verið að smálengjast. Eins og sést á grafinu hér fyrir neðan er fjölgun heimsóknna í Skaftafellsstofu alla mánuði ársins miðað við árið 2011. Teljarinn í dyrum aðalinngangs í Skaftafellsstofu sýndi

um 316 þúsund heimsóknir á árinu sem er fjölgun um 50 þúsund eða 23% frá fyrra ári. Talningin sýnir ekki nákvæman heildarfjölda gesta sem koma í Skaftafellsstofu nema frá 1. nóvember til 1. mars þegar er handtalið. Þar sem margir fara inn og út nokkrum sinnum á meðan á dvöl þeirra stendur, aðrir koma aldrei inn og starfsmenn eru einnig á ferðinni framhjá teljaranum sýnir hann hve mikill erillinn er í upplýsingamiðstöðinni og þróunina milli ára. Með því að bera gestafjöldann saman við bílaumferð að og frá Skaftafelli er svo hægt að áætla gestafjölda. Til að vel ætti að vera þyrfti

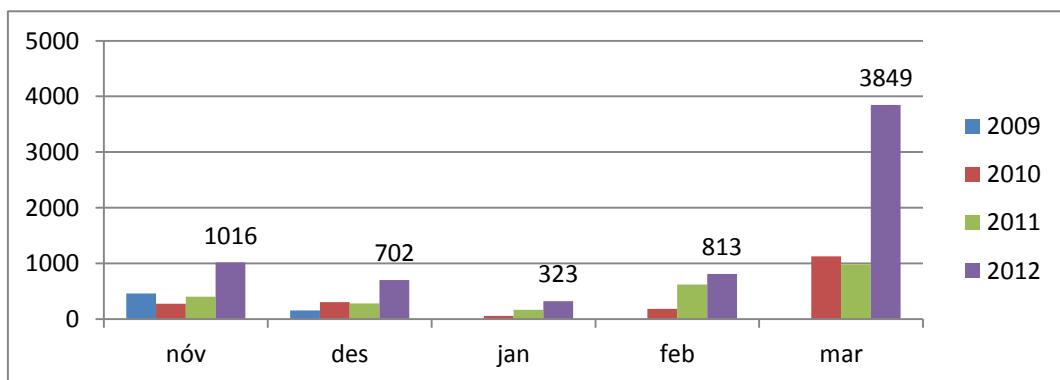

Mynd 8. Upplýsingagjöf í Skaftafellsstofu

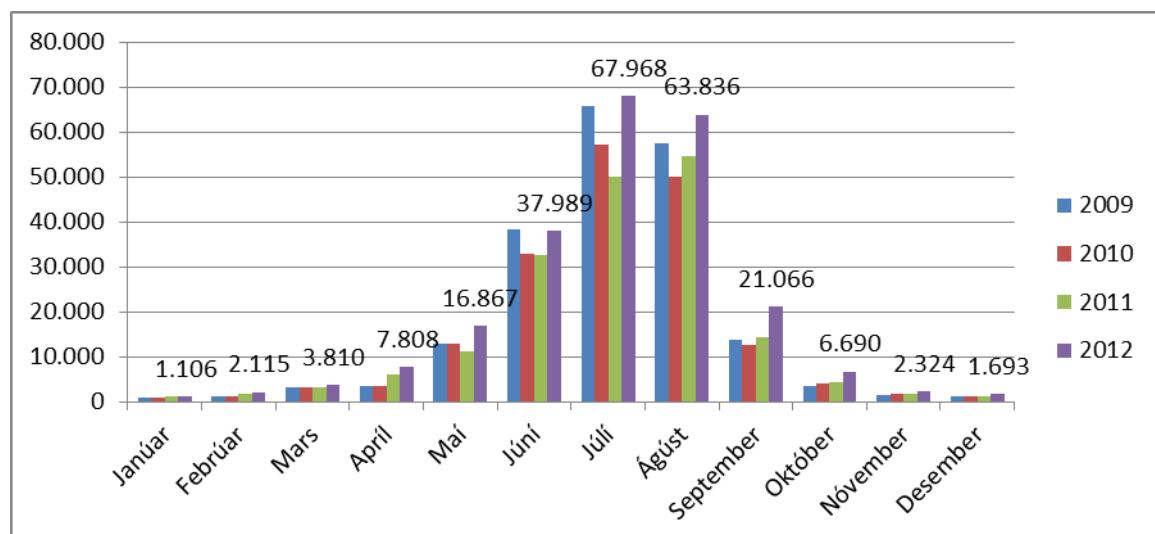
að handtelja fólk út úr rútum og bílum yfir nokkra daga til að fá enn betri samanburð. Talið var nokkrum sinnum í sumar í stuttan tíma í senn til samanburðar.

Mynd 9. Fjöldi heimsókna í Skjalfellsstofu samkvæmt teljara í dyrum. Magntölur eiga við árið 2012.

Mynd 10. Fjöldi heimsókna í Skjalfellsstofu yfir vetrarmánuðina árin 2009 - 2012 samkvæmt teljara í andyri, handtalið er alla mánuði nema í mars. Magntölur eiga við árið 2012.

Mynd 11. Áætlaður fjöldi gesta sem koma í Skjalfell miðað við tölur úr teljurum í heimreið og í Skjalfellsstofu og út frá talningum úr bílum. Magntölur eiga við árið 2012. (Heimild: Rögnvaldur Ólafsson).

Í Skaftafellsstofu er eins og áður lögð áhersla á að vera með til sölu handbækur, landakort og vandaðar ferðamannabækur auk vandaðrar íslenskrar framleiðslu á fatnaði og minjagripum og sem mest af nærsvæðinu. Guðmundur hafði milligöngu um að láta framleiða boli með merki þjóðgarðsins og seldust þeir mjög vel. Vorusala jókst í flestum vöruflokkum tölувert milli ára. Herdís Hermannsdóttir var ráðin til að hafa yfirumsjón með verslun, störfum starfsmanna í upplýsingamiðstöð og ræstingum en sá einnig alfaríð um uppgjör og pantanir í fjarveru þjóðgarðsvarðar. Hún sá líka um að taka á móti vörum á kvöldin og þjónusta upplýsingamiðstöð með skiptimynt, frímerki ofl. þegar svo bar undir. Létti mikið á föstum starfsmönnum þjóðgarðsins að hafa ákveðinn starfsmann í þessum störfum.

Allra best væri að ráðinn yrði heilsársstarfsmaður sem sæi um upplýsingamiðstöðina á veturna og pantanir og uppgjör fyrir verslun og veitingasal á sumrin. Til að það geti gengið vantar húsnæði á staðinn. Þjóðgarðurinn rak eldhús og veitingasölu í Skaftafellsstofu í summar með svipuðu sniði og í fyrra. Lögð er áhersla á að nota hráefni af svæðinu.

Staða markmiða fyrra árs:

- Flísaleggja eða malbika stétt við starfsmannainngang veitingasölunnar þar sem einnig er vörumóttaka **Náðist**
- Verslunarstjóri yfir sumartímann **Ráðinn starfsmaður í summar sem tók góðan hluta af þessari vinnu**
- Setja markísur yfir útisvæði veitingasalar **Kannað hvort væri hægt en reyndist ekki vera**

Markmið fyrir næsta ár:

- Verslunarstjóri yfir sumartímann.
- Senda starfsmenn á námskeið fyrir starfsfólk í upplýsingagjöf
- Lengja opnun yfir vetrarmánuðina til kl. 16:00 og opið verði frá 8 – 21, júní til ágúst.

6.1.2 Höfn

Vatnajökulsþjóðgarður tók við utanumhaldi um rekstur upplýsingamiðstöðvarinnar á Höfn og var hún áfram staðsett í húsi Jöklasýningarinnar eins og undanfarin ár. Opið var frá 1. maí til 30. september. Fjórir starfsmenn voru við störf þar, þar af tveir sem skiptu einnig með sér landvörlunni. Unnið var að viðgerðum utan á húsinu allt sumarið sem hafði mjög truflandi áhrif á starfsemina þar. Í byrjun ágúst var byrjað að taka Jöklasýninguna niður þar sem húsnæðið hafði verið selt til annarrar starfsemi og voru af þessu breytingum töluberð óþægindi fyrir starfsfólk upplýsingamiðstöðvarinnar. Þurfti meðal annars að færa móttökuna og allar vörur innar í húsnæðið eftir að skólastarf hófst. Sveitarfélagið Hornafjörður tók þátt í kostnaði vegna reksturs upplýsingamiðstöðvarinnar.

Tafla 6. Fjöldi gesta í upplýsingamiðstöðina á Höfn sumarið 2012

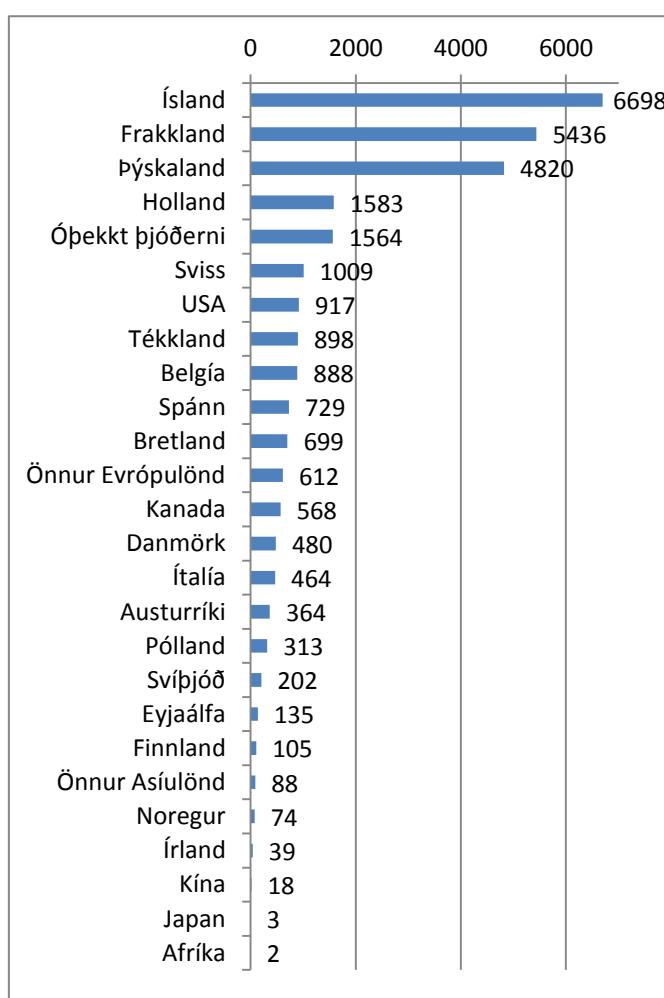
	Maí	Júní	Júlí	Ágúst	Sept
Alls:	889	3.338	7.365	7.672	1.041
Avg.	29	111	238	256	36
Max/dag	64	201	378	520	77

6.1.3 Upplýsingastöðvar á Skálafelli, í Hólmi og Hoffelli

Eins og undanfarin ár var gerður samningur við landeigendur í Hoffelli, Hólmi og Skálafelli um upplýsingagjöf til ferðamanna. Samningurinn var gerður fyrir sumarmánuðina, júní, júlí og ágúst. Með vaxandi ferðamannastraumi yfir jaðartímann er spurning hvort ekki þyrfti að lengja samninginn um amk. mánuð í báða enda, þannig að hann væri frá maí – september.

6.2 Tjaldsvæði

Þjóðgarðurinn sá um rekstur tjaldsvæðisins í Skaftafelli eins og undanfarin ár. Helsti kosturinn við að þjóðgarðurinn sjái um rekstur tjaldsvæðisins er sá að starfsmenn hafa þá meiri samskipti við gesti þjóðgarðsins og geta komið á framfæri upplýsingum og fræðslu t.d. þegar verið er að rukka tjaldgjöld og við almennt eftirlit.

Mynd 12. Skipting gistináttu í Skaftafelli 2012 eftir þjóðernum

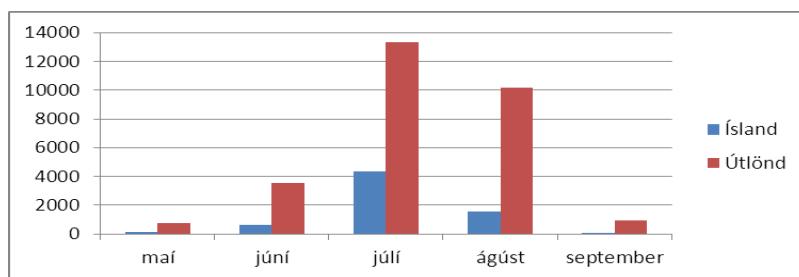
Tjaldsvæðið opnar formlega 1. maí og er opið til 30. september. Gestum er þó heimilt að tjalda utan þess tíma og hreinlætis- og þvottaaðstaða er til staðar allt árið. Leyfi er fyrir 1.510 manns á tjaldstæðinu í einu.

Frá 1. júlí til 15. ágúst var vakt til kl. 02:00 föstudags- og laugardagskvöld eða lengur eftir aðstæðum en virka daga til kl. 23:00. Alltaf voru tveir á seinni vakt og gert var ráð fyrir að alltaf færðu tveir saman að rukka gisti gjöld á tjaldsvæðinu á kvöldin.

Benedikt Steinþórsson frá Svínafelli bar áburð á tjaldflatirnar en starfsmaður þjóðgarðsins sá um slátt á tjaldflötum í summar. Mjög þurrt var í summar og lítil grassprettar. Sumarstarfsmenn sáu um slátt í kringum hús og meðfram limgerðum.

Starfsmenn sjá um að hirða rusl sem til fellur á tjaldsvæðinu og nýta rafbíl þjóðgarðsins í það. Björgunarsveitin Kári í Öræfum hefur lagt til dósagrindur og fær að hirða dósirnar til fjároflunar fyrir starfsemi sína.

Bragi Karlsson bíður um að hleypa vatni á tjaldsvæðið á vorin og tæma á haustin og fer þá yfir allar lagnir og ástand á snyrtihúsum í leiðinni. Í summar var siturlögn við Kotið til vandræða og þurfti að tæma rotþróna vikulega yfir hásumarið. Rotþróin er alltof lítil fyrir þessa miklu notkun.

Mynd 13. Skipting gistináttu milli íslenskra og erlendra gesta 2012

Staða markmiða frá síðasta ári

- Bæta merkingar á tjaldsvæðinu og laga kaðla og afmarkanir ***Ekki lokið***
- Huga að limgerðum og hvernig er best að snyrta þau ***Náðist ekki***
- Koma upp betri (og fallegri) sorphirðuúlátum ***Náðist ekki***
- Stækka rotþró við Kotið, eða bæta við annarri ***Náðist ekki er orðið mjög brýnt***
- Koma upp leiktækjum fyrir börn ***Náðist ekki***
- Koma á fót næturvöktum á tjaldstæðinu um helgar ***Tími lengdur frá því í fyrra***
- Huga að frekari öryggisbúnaði á tjaldsvæðinu, t.d. brunahana ***Búið að pantaa brunahana***
- Kaupa rafbíl með palli til að þjónusta tjaldsvæðið ***Lokið***
- Kaupa vararafstöð til að dæla vatni ef rafmagnið fer og halda afgreiðslukössum gangandi ***Ekki lokið***

Markmið fyrir næsta ár

- Bæta merkingar á tjaldsvæðinu og laga kaðla og afmarkanir
- Huga að limgerðum og hvernig er best að snyrta þau
- Koma upp betri (og fallegri) sorphirðuúlátum
- Stækka rotþró við Kotið, eða bæta við annarri
- Koma upp leiktækjum fyrir börn
- Koma á fót næturvöktum á tjaldstæðinu um helgar
- Huga að frekari öryggisbúnaði á tjaldsvæðinu, t.d. brunahana
- Kaupa vararafstöð til að dæla vatni ef rafmagnið fer og halda afgreiðslukössum gangandi
- Kaupa hliðslá til að loka veginum gegnum tjaldstæðið á veturna og eftir kl. 23:00 á kvöldin á sumrin
- Endurnýja skilti við aðkomuna að tjaldstæðinu
- Bæta þjónustu á tjaldsvæðinu, fjölda sturtum og bæta þvotta- og þurrkaðstöðu gesta

6.3 Göngustígar

Brýnt er að ljúka áhættumati fyrir gönguleiðir í Skaftafelli. Lokið var framkvæmdum við nýja gönguleið upp hlíðina vestan megin við Svartafoss, smíðuð brú og leiðin austan megin lögud með þrepum. Leiðin inn að Morsárlóni var færð og lögud og stikuð með plaststíkum að hluta. Töluvert var unnið í gönguleiðinni milli Sjónarnípu og Glámu, grjót tekið úr gönguleiðinni og reynt að gera hana aðgengilegri, en þarna er víða mjög gróft landslag og göngustígurinn orðinn margra metra breiður. Þar var einnig stikað mun þéttar en áður. Á næsta ári þarf að vinna mun meira í hringleiðinni og stika hana alla þéttar en nú er til að freista þess að fá fólk til að halda sig á stígnum. Sjálfboðaliðar lagfærðu gönguleiðina á milli Eystragils og Sjónarnípu á nokkrum stöðum þar sem hún var orðin tvöföld vegna rofs úr stígnum. Malbikið

á gönguleiðinni að Skaftafellsjökli er víða orðið mjög rofið. Gönguleiðin liggur mjög næri hlíðinni á nokkrum kafla og bent hefur verið á að hrunhætta geti verið á þeirri leið. Brýnt er að meta hættuna þar og þá fára gönguleiðina og ljúka við að gera stíginn hjólastólafærana alla leið.

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Leiðin að Skaftafellsjökli verði gerð hjólastólafær alveg inn að lóninu ***Ekki lokið***
- Opnuð verði gamla leiðin um Miðheiði, frá Skerhól að Sjónarnípu ***Ekki lokið***
- Skoðuð verði að opna gömlu gönguleiðina um vesturbrekkur inn að innri Morsárbrú ***Ekki lokið***
- Vinna þarf í að laga gönguleiðina um Heiðahringinn þar sem hún er illa farin ***Byrjað***
- Bæta merkingar á gönguleiðum ***Töluvvert unnið í því***
- Ljúka við að fára gönguleiðina við Svartafoss ***Lokið***
- Laga gönguleiðina inn að Morsárlóni ***Lokið***
- Merkja gönguleið inn vestanverðan Morsárdal að Kjós ***Ekki lokið***

Markmið fyrir næsta/næstu ár:

- Leiðin að Skaftafellsjökli verði gerð hjólastólafær alveg inn að lóninu
- Opnuð verði gamla leiðin um Miðheiði, frá Skerhól að Sjónarnípu
- Skoðað verði að opna gömlu gönguleiðina um vesturbrekkur inn að innri Morsárbrú
- Halda áfram að laga gönguleiðina um Heiðahringinn þar sem hún er illa farin og klára að stika hana.
- Bæta merkingar á gönguleiðum
- Merkja gönguleið inn vestanverðan Morsárdal að Kjós

6.4 Fræðsla

Ýmiskonar fræðsla fer fram í þjóðgarðinum. Í upplýsingamiðstöðinni veita landverðir fræðslu um svæðið og gönguleiðir, þar eru einnig upplýsingaspjöld með ýmsum fróðleik um náttúrufar og sögu Skaftafells og Öræfasveitar. Sýningin er orðin barn síns tíma og þyrfти að fá andlitslyftingu fyrr en síðar. Á áningarástað framan við upplýsingamiðstöðina eru fræðsluskilti vegagerðarinnar auk skiltis um gömlu rafstöðina, Selið og hlöðurnar auk skilta með helstu fuglum og blómum í þjóðgarðinum. Búið er að ljúka gerð skilta fyrir gestagötu í Gömlutúnnum sem er verkefni sem Vinir Vatnajökuls styrkja, en beðið er eftir myndum á skiltin í góðri upplausn. Yfir sumartímann sjá landverðir í Skaftafelli og á Höfn um skipulagðar gönguferðir og barnastundir en fastir starfsmenn þjóðgarðsins taka einnig á móti hópum og/eða einstaklingum eftir samkomulagi allan ársins hring.

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Fræðsluskilti við bílastæðið framan við Heinabergsjökul ***Annað er tilbúið hitt að verða***
- Fræðsluskilti á Hjallanesi ***Náðist ekki en langt komin***
- Fræðsluskilti við Bæjarstaðarskóg ***Náðist ekki***
- Fræðsluskilti framan við Morsárlón ***Náðist***
- Upplýsingaskilti við leiðina að Hoffellsjökli ***komið***, Heinabergsjökli og Skálafelli ***tilbúin en ekki komin upp***
- Fræðsluskilti framan við Skaftafellsjökul ***Náðist ekki***

Markmið fyrir næsta ár:

- Fræðsluskilti við bílastæðið framan við Heinabergsjökul
- Fræðsluskilti á Hjallanesi
- Fræðsluskilti við Bæjarstaðarskóg
- Setja upp upplýsingaskilti við leiðina að Heinabergsjökli og Skálafelli.
- Fræðsluskilti framan við Skaftafellsjökul
- Setja upp gestagötuskiltin

6.4.1. Fræðslugöngur og barnastundir

Boðið var upp á fastar gönguferðir í sumar frá 15. júní til 15. ágúst. Einnig var boðið upp á barnastundir um helgar og um verslunarmannahelgina stóðu landverðir fyrir „landvarðaleikum“ í tilefni af alþjóðadegi landvarða. Þar var m.a. keppt í skeifukasti, pokahlaupi og fleiri skemmtilegum íþróttum. Þá var í sumar boðið upp á reglulegar gönguferðir á Heinabergssvæðinu alla virka daga kl. 10.

Dagskrá skipulagðra gönguferða var eftirfarandi:

Skaftafellsjökull

Fræðsluganga kl. 9:30. alla daga nema laugardaga .

Barnastund

Alla daga kl. 16:00 – 16:45. Fyrir börn á aldrinum 6 – 12 ára, foreldrar velkomnir með.

Fræðsluganga

Alla daga á bilinu 17 – 20, auglýst sérstaklega í hvert sinn. Ca 1,5 klst.

Gengið í Bæjarstað

alla laugardaga á tímabilinu 15. júní til 15. ágúst.

Gengið um Heinabergssvæðið – kl. 10:00

Alla virka daga frá 15. júní – 15. ágúst.

Mynd 14. Kepnni í skeifukasti á landvarðaleikunum

Staða markmiða frá síðasta ári.

- Auglýsa fræðsludagskrána okkar enn betur
- Stefna að fjölgun íslendinga í fræðslugöngur
- Útbúa náttúruverkefni fyrir börn á öllum aldri, einnig fyrir erlenda skólahópa, t.d. í samstarfi við kennaranema *Náðist ekki*

Markmið fyrir næsta ár.

- Auglýsa fræðsludagskrána okkar enn betur
- Stefna að fjölgun íslendinga í fræðslugöngur
- Útbúa náttúruverkefni fyrir börn á öllum aldri, einnig fyrir erlenda skólahópa, t.d. í samstarfi við kennaranema

6.4.2. Sérstök dagskrá og viðburðir á vegum þjóðgarðsins eða tengdir honum

- Fram eftir sumri var ljósmyndasýningin Inland Vatnajökull eftir Svavar Jónatansson í en einnig var sýnd eftir hann stuttmynd samansett af myndum sem teknar eru út um bíglugga á leiðinni frá Lómagnúp að Höfn.

- Sýning Fuglaverndar á ljósmyndum áhugaljósmyndara af fuglum var sett upp í veitingasalnum um miðjan júní.
- Sýning Arons Reynissonar „Jöklar, þá og nú“ var sett upp á Jöklasýningunni á Höfn í byrjun sumars en svo flutt í Skaftafellsstofu síðumars þegar Jöklasýningin var tekin niður.
- Þann 16. júní var haldið Sjóvár kvennahlaup ÍSÍ í Skaftafelli. Er þetta í fyrsta skipti sem hlaupið er haldið í Skaftafelli og tóku alls 60 konur þátt.
- Farið var í gönguferð og blómaskoðun í Skaftafelli 17. júní í tilefni af degi hinna villtu blóma og leiddu Hrafnhildur Ævarsdóttir og Sigurður Ingi Arnarson landverðir gönguna. Blómaskoðunin er skipulögð í samstarfi við Flóruvini um land allt. Þátttakendur í göngunni voru 7 talsins.
- Um verslunarmannahelgina voru haldnir landvarðaleikar í tilefni af alþjóðadegi landvarða þann 31. júlí og á sunnudagskvöldið var svo hinn árlegi varðeldur þar sem félagarnir Þorlákur Magnússon og Sigurgeir Jónsson spilaðu undir fjöldasöng sem landverðir stjórnuðu. Einnig tók Jónína Aradóttir nokkur lög .
- 21. júlí hélt Jóhann Helgason two fyrirlestra, á ensku og íslensku, um jarðfræði Skaftafellsfjalla.
- 26. júlí var fyrirlestur Geoffs Cromwells, „Subglacial lava flows: The key to the Earth's magnetic field.“
- 26. júlí var fyrirlestur Amirs Leví um áhrif skriðjöklra á grunnvatn á Skeiðarársandi.
- 28. ágúst hélt Richard Waller fyrirlesturinn „An introduction to Icelandic glaciers.“
- 21. október hélt Ármann Höskuldsson fyrirlestur í Hofgarði á vegum þjóðgarðsins um Eldgosið í Öræfajökli 1362 í tilefni af því að 650 ár eru liðin frá þessu mikla gosi.

Aðrir atburðir:

Hinn 12. júlí kviknaði í bíl á bílastæðinu sem útbúið var á einni tjaldflötinni í Skaftafelli. Þetta gerðist um fjögurleytið þegar vaktaskipti starfsmanna fara fram svo flestallir starfsmenn voru á svæðinu sem var mjög heppilegt. Safnað var saman öllum slökkvitækjum og farið með að bílum þar sem gestir tóku einnig þátt í að reyna að slökkva eldinn. Eldurinn var undir húddi bílsins en ekki tókst að opna það þannig að erfitt var að komast að eldinum. Það lá við stórtjóni þar sem bílum var lagt beggja megin við logandi bílinn og var annar þeirra húsbíll með tvo gaskúta utan á bílum. Loks var brugðið á það ráð að draga bílinn á autt svæði þar sem ekki var hætta á að eldurinn bærist í aðra bíla og stóð Klaus landvörður fyrir því. Landverðir tóku þátt í að halda fólk í hæfilegri fjarlægð meðan bíllinn brann. Slökkviliðið var mætt á staðinn um 20 mínútum eftir að eldurinn uppgötvaðist og náðist að slökkva eldinn, en bíllinn var gjörónýtur. Bíllinn var gamall jeppi í eigu íslenskrar fjölskyldu sem beið í híbýlum landvarða eftir lögreglunni sem mætti til skýrslutöku. Engin slys urðu á fólk.

6.5 Öryggismál

Starfsfólk Vatnajökulsþjóðgarðs á að sækja skyndihjálparnámskeið áður en vinna hefst ef það er ekki með gilt skyndihjálparskírteini. Á staðnum er farið yfir viðbragðsáætlun vegna slysa í Skaftafelli með starfsfólk og einnig staðsetningu á sjúkrabörum, slökkvitækjum, hjartastuðtæki og skyndihjálparbúnaði.

Unnið er að Forvarnar- og viðbragðsáætlun fyrir suðursvæði þjóðgarðsins sem er áætlað að verði tilbúin fyrir sumarið 2013.

Ekki er til sérstök viðbragðsáætlun í Skaftafelli ef náttúrvá ber að höndum. Slíka áætlun þarf að vinna í samráði við Almannavarnir. Í tilfelli eldgoss eða flóðahættu þarf að vera til rýmingaráætlun sem starfsmenn þjóðgarðsins geti strax farið að vinna eftir ef þörf er á. Hafin er vinna hjá löggreglunni á Höfn að viðbragðsáætlun vegna eldgosa og ætlað sá aðili sem vinnur að henni að vera í sambandi við þjóðgarðsstarfsmenn þegar að því kemur.

Til margra ára hefur göngufólk sem ætlað í Skaftafellsfjöll og Kjós verið beðið að skrá sig í upplýsingamiðstöðinni áður en það fer af stað og tilkynna sig svo þegar það kemur til baka.

Stór hluti suðursvæðis þjóðgarðsins er jökull og fjalllendi sem lítið sem ekkert eftirlit er haft með af hálfu þjóðgarðsins. Samræma þarf aðgerðir af hálfu Vatnajökulsþjóðgarðs í öryggismálum. Á að auka eftirlit, setja einhverjar sérreglur t.d. um ferðalög á jöklum eða leggja aukna áherslu á upplýsingagjöf og fræðslu um hættur í samstarfi við aðila sem betur þekkja til?

Slysavarnarfélagið Landsbjörg býður upp á skráningu ferðafólks sem ætlað í lengri ferðir um jöklum og hálandi Íslands og hefur starfsfólk upplýsingamiðstöðvarinnar bent fólk eindregið á að nýta sér þá þjónustu.

Staða markmiða frá síðasta ári:

- Koma á fundi með Almannavörnum um viðbragðsáætlun. *Náðist ekki*
- Vinna að reglum um akstur björgunarsveita innan þjóðgarðsins ef sækja þarf slasað fólk eða vegna leitar t.d. í samstarfi við Björgunarsveitina Kára. *Náðist ekki*
- Kanna hvaða öryggisbúnaður ætti að vera til á tjaldsvæðum. *Ekki lokið*

Markmið fyrir næsta ár:

- Sömu og náðust ekki í fyrra
- Forvarnar- og viðbragðsáætlun fyrir suðursvæðið
- Áhættumat fyrir störf starfsmanna

7. ALMANNATENGSL, RANNSÓKNIR, SÉRVERKEFNI OFL.

7.1 Námskeið, fundir, ráðstefnur, greinar og erindi

- Í janúar sótti Guðmundur námskeið um notkun samfélagsmiðla á Kirkjubæjarklaustri.
- 24. janúar voru Guðmundur og Helga með erindi á kynningarfundum um gönguleiðir á suðursvæði þjóðgarðsins.
- Í febrúar sótti Guðmundur fyrirlestur Þorvarðar Árnasonar, forstöðumanns Háskólastursins á Höfn, í Nýheimum um könnun sem hann gerði meðal erlendra ferðamanna á suðursvæði þjóðgarðsins.
- 7. mars sóttu Guðmundur og Regína kynningarfund um VAKANN á Kirkjubæjarklaustri, Helga sótti samskonar fund á Höfn.
- 14. mars sóttu starfsmenn ráðstefnu sem var helguð Kvískerjabräðrum á Smyrlabjörgum.
- 14. – 15. mars sóttu starfsmenn suðursvæðis starfsmannafund á Hunkubökkum.

- 28. mars var ársfundur svæðisráðs suðursvæðis haldinn á hótel Skaftafelli í Freysnesi og mættu allir starfsmenn á hann, Regína kynnti starfið á árinu og Guðmundur hélt erindi um gönguleiðir og merkingar.
- 30. mars var Helga með fyrilestur um Vídalín í föstudagshádegi Nýheimra.
- 10. apríl sótti Helga GoPro námskeið í Reykjavík.
- 17. apríl sótti Regína ráðstefnu um lúpínu í Gunnarsholti.
- 24. – 25. apríl sótti Regína skyndihjálparnámskeið á Höfn.
- 8. maí var Helga með fyrilestur um loftslagsbreytingar í Nýheimum fyrir kanadíska háskólanema.
- 23. ágúst var Regína viðstödd dagskrá í tilefni afhendingar landgræðsluverðlauna 2012 í Hofgarði.
- 16. september var Regína viðstödd verðlaunaafhendingu fyrir hönd Vatnajökulsþjóðgarðs, vegna ljósmyndasamkeppni Vatnajökulsþjóðgarðs og Umhverfisstofnunar um myndir af friðlýstum svæðum.
- 4. og 5. október var starfsmannafundur þjóðgarðsins haldinn í Reykjavík.
- 7. október sótti Regína ráðstefnu jarðfræðafélags Íslands á Kirkjubæjklaustri sem var haldin til heiðurs Helga Björnssyni jöklafraeðingi.
- 19. október var Helga með fyrilestur um gullskipið á Skeiðarársandi í föstudagshádegi Nýheimra.
- Í október/nóvember sótti Guðmundur 3. vikna námskeið í þjóðgarðafræðum í Bandaríkjunum sem var skipulagt af American-Scandinavian Foundation og kostað af Alcoa Foundation.
- 14. nóvember sótti Regína námskeið í landupplýsingakerfinu Q-gis á vegum Lísu samtakanna.
- 26. nóvember fór Regína á málþingið Framtíð ferðalandsins sem nokkur útvistarsamtök stóðu fyrir.
- 28. nóvember mætti Regína á fund stjórnar Vatnajökulsþjóðgarðs á Höfn og gerði grein fyrir starfinu á árinu.

7.2 Rannsóknir og vöktun á vegum starfsmanna þjóðgarðsins

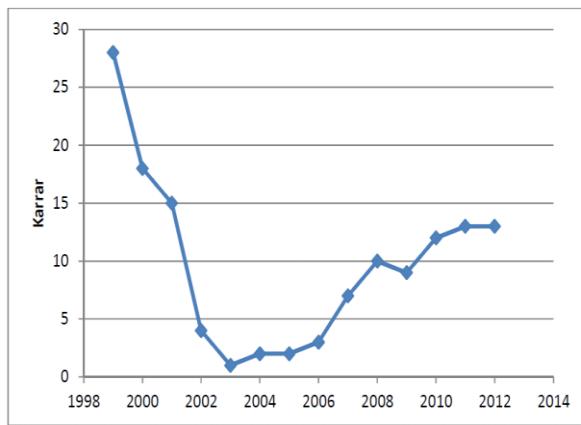
Starfsmenn þjóðgarðsins sinna ýmsum rannsókna- og vöktunarverkefnum á vegum þjóðgarðsins og annarra aðila. Sumum vöktunarverkefnum hefur verið sinnt um langt skeið eins og vetrarfuglatalningum, en aðrar eru nýjar af nálinni eins og talningar fólks og bíla. Nú var í fyrsta sinn fylgt eftir tveimur plöntum í sóleyjaverkefninu og var skráður blómgunartími holtasóleyjar og klóeltingar. Auk þjóðgarðsvarðar tók Sigurður Ingi landvörður einnig þátt í skráningu holtasóleyjar.

7.2.1. Fuglatalningar

Náttúrufræðistofnun Íslands stendur fyrir árlegum vetrarfuglatalningum um land allt. Venjulega er talið um jólaþeytið eða fljótlega upp úr áramótum. Starfsmenn þjóðgarðsins hafa séð um þessar talningar undanfarin ár í Skaftafelli. Gengin er sama leið á hverju ári, um Skaftafellsheiðina og á aurunum langleiðina að Skaftafellsjökli sem og í kringum Bólta og

Hæðir og allir fuglar sem sjást (eða heyrst í) skráðir. Þetta árið sáust 92 fuglar af 4 tegundum, 28 auðnutitlingar, 6 stokkendur, 6 urtendur og 52 rjúpur. Mjög mikið hefur verið af rjúpu hér í haust og vetur og hafa þær gjarnan verið 18 – 20 í hóp á tjaldsvæðinu og kringum þjónustusvæðið. Regína Hreinsdóttir taldi.

Á vegum Náttúrufræðistofnunar Íslands hafa einnig verið talningar á rjúpu í Skaftafelli frá árinu 1999. Starfsmenn þjóðgarðsins sáu um talninguna í ár ásamt Ólafi Nielsen sem kom við

Mynd 15. Fjöldi karra í Skaftafelli frá 1998 - 2012

Mynd 16. Bornar saman bækur með nestinu.

annan mann og var talið 26. apríl. Talningamenn auk þeirra voru Regína Hreinsdóttir, Klaus Kretzer, Hálfán Björnsson, Björn Arnarson og Stefán J. Ágústsson. Einnig var með í för Styrmir Einarsson sonur þjóðgarðsvarðar. Í ár sáust 13 karrar og 2 kvenfuglar í talningunni.

7.2.2. Aðgerðir gegn lúpínu

Til sjö ára hefur verið í gangi tilraun um beit sauðfjár í beitarhólfi á um 19 hekturum lands í Morsárdal framan við Bæjarstaðarskóg í því skyni að kanna áhrif beitarinnar á útbreiðslu lúpínu. Ekki hefur verið fylgst markvisst með gróðurbreytingum í hólfinu en þær kannanir og mælingar sem hafa verið gerðar sýna litla sem enga breytingu á útbreiðslu lúpínunnar, en einungis sýnilegar breytingar á öðrum gróðri. Hvönn og aðrar lostætar plöntur hurfu úr beitarhólfinu auk þess sem birkitré voru nöguð eins hátt og kindurnar ná. Var ákveðið að hætta tilrauninni og taka niður girðinguna sem var gert á vordögum með aðstoð sjálfböðaliðahóps.

Lúpínublettur fannst í Skerhól á vordögum og eydu landverðir og sjálfböðaliðar nokkrum dögum í að grafa upp og fjarlægja allar plöntur sem þar fundust. Farið var einu sinni síðar um sumarið til að fjarlægja nýjar plöntur og einnig í byrjun september. Þá fundust nokkrar lúpínuplöntur rétt innan við pípuhlíðið við heimreiðina að Skaftafelli og voru þær fjarlægðar. Báða þessa staði þarf að vakta mjög vel í framtíðinni og gæta þess að lúpína nái sér ekki á strik þar.

Mynd 17. Lúpína upprætt við Skerhól.

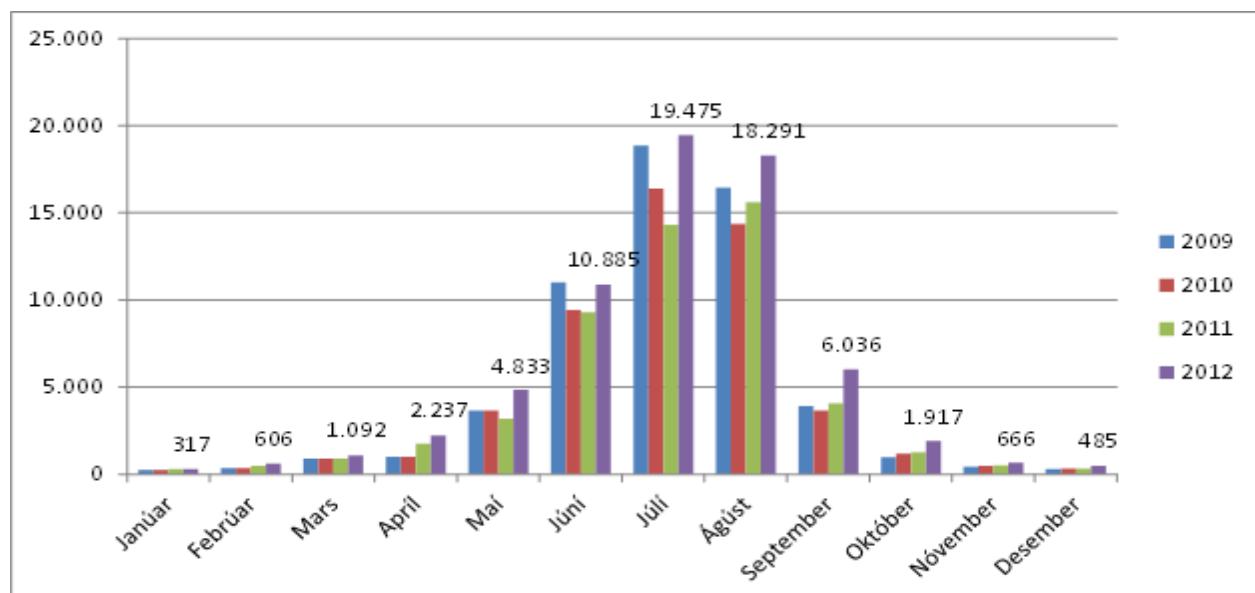
Haldið var áfram með skipulegar aðgerðir gegn útbreiðslu lúpínunnar sem byrjað var á fyrir tveimur árum. Sjálfboðaliðar gengu yfir allan Morsárdal milli göngubrúa og fóru á alla gps punktana sem merktir hafa verið og fjarlægðu allar plöntur sem fundust á þessu svæði. Einnig voru sértækjar aðgerðir á minni svæðum þar sem lúpínan var fjarlægð með mismunandi aðferðum og er ætlunin að fylgja þessum aðgerðum eftir á komandi árum til að hægt sé að fylgjast með þróun í útbreiðslu lúpínunnar og áhrifum þessara aðgerða á hana.

7.2.3. Talningar á akvegum og göngustígum

Til að hægt sé að gera raunhæfar áætlanir um uppbyggingu þjónustu í þjóðgarðinum og viðbrögð við vaxandi fjölda ferðamanna til dæmis með tilliti til náttúruverndar, er nauðsynlegt að þekkja þær stærðir sem verið er að fást við. Í samstarfi við Rögnvald Ólafsson hjá Háskóla Íslands hafa verið settir upp nokkrir teljarar á suðursvæðinu, bæði fyrir bifreiðar og göngufólk. Í Skaftafelli var sett upp áætlun um samanburðartalningar við teljarana og tvisvar til þrisvar í viku fóru landverðir að þeim og töldu í 1 klst í senn á mismunandi tínum dags. Þessar talningar eru svo notaðar til að leiðréttta gögnin.

7.2.3.1 Talning bíla á heimreiðinni að Skaftafellsstofu

Petta er þriðja árið sem bílateljari er við heimreiðina að Skaftafellsstofu. Landverðir hafa farið 2. – 3. í viku og gert samanburðartalningar við teljarann og skráð bíla, fjölda af rútum og stærð þeirra, hús bíla og bíla með tengivagna. Einn dag var talið fólk út úr rútum og bílum við Skaftafellsstofu til að fá betri nálgun á fjölda þeirra en þetta væri gott að gera oftar til að fá betri nálgun á fjölda fólks í hverjum bíl.

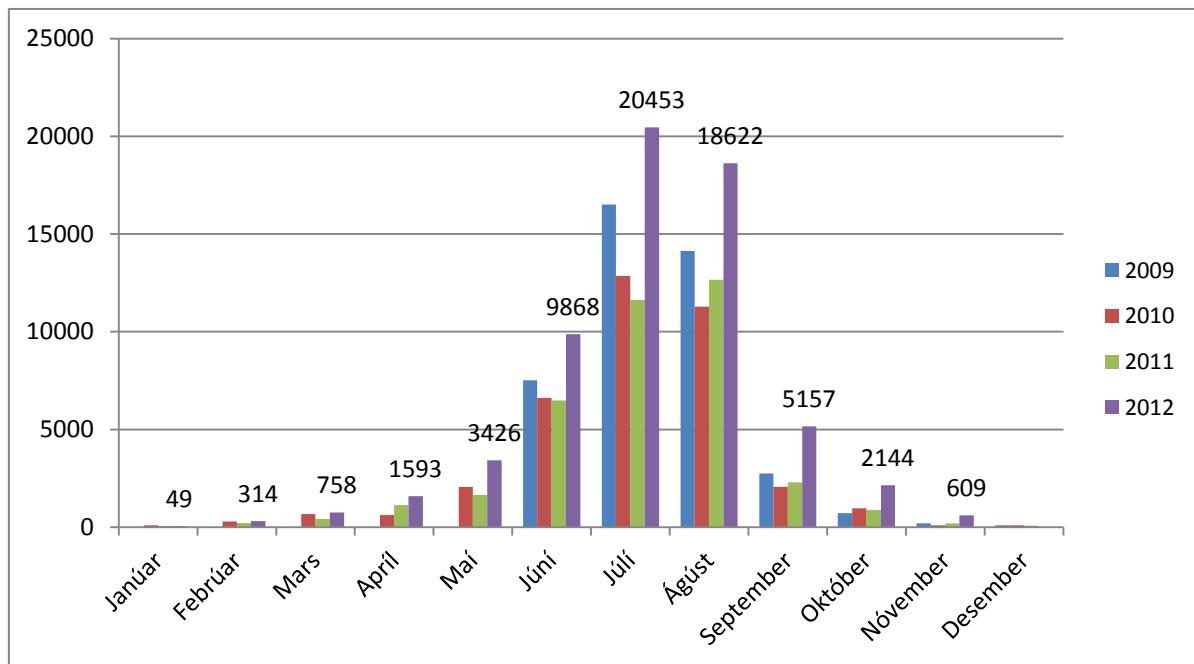

Mynd 18. Bifreiðar sem koma í hlað í Skaftafelli. Magn tölur eiga við árið 2012.

7.2.3.2. Talning göngufólks að Svartafossi

Petta var fjórða sumarið sem talið var göngufólk að Svartafossi. Teljarinn er staðsettur í hlíðinni rétt áður en komið er niður í gilið framan við fossinn, en nokkuð er um að göngufólk stoppi á hæðinni þar sem gott útsýni er yfir fossinn og fari ekki alla leið niður. Tölurnar sýna að yfir mánuðina júlí og ágúst fara að meðaltali 600 - 650 manns að fossinum á dag eða um 19 - 20 þúsund hvorn mánuð. Aukningin frá því í fyrra er gríðarleg alla mánuði ársins. Það er

ekki ljóst hvort framkvæmdir við nýja göngubrú og betra aðgengi upp hlíðina að vestan hafa haft þau áhrif að fleira fólk treystir sér til að ganga niður að fossinum en fjölgunin er að minnsta kosti miklu meiri en samsvarar gestum í Skaftafellsstofu. Með breyttri legu

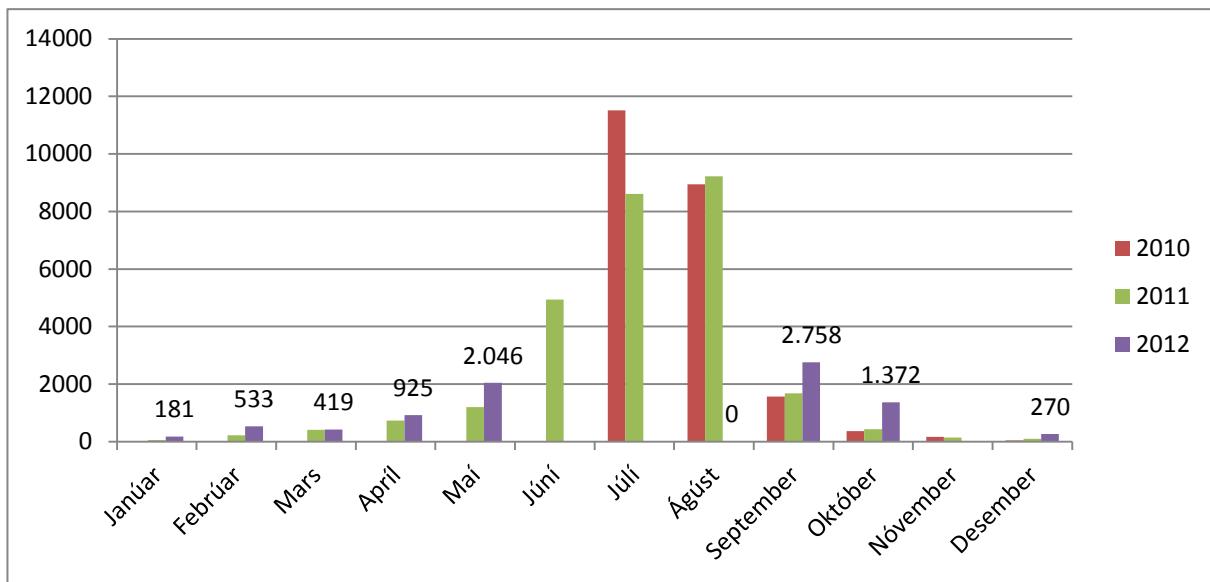

Mynd 19. Göngufólk að Svartafossi . Magntölur eiga við árið 2012

göngubrúarinnar við Svartafoss einfaldaðist talningin þar nokkuð, þar sem allir sem fara fram hjá teljaranum eru að fara að fossinum, framhjá brúnni og þurfa að fara sömu leið til baka fram hjá teljaranum. Að vísu var mjög lítið vatn í læknum allt sumarið svo nokkuð var um að fólk færí yfir lækinn yfir á gamla stíginn, en hann er nú óðum að hverfa vegna grjóthruns.

7.2.3.3. Talning göngufólks að Skaftafellsjökli

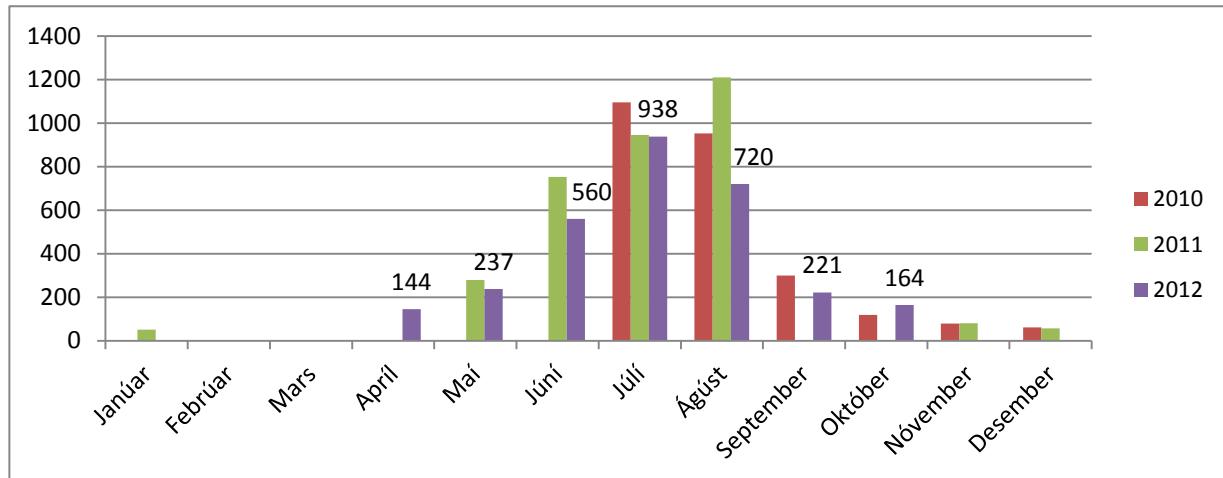
Teljari var settur upp við gönguleiðina að Skaftafellsjökli sumarið 2010. Hann virkaði ekki sem skyldi til að byrja með, virðist eyða rafhlöðunum óþarflega hratt og ekki alltaf fara í gang eftir aflestur. Þannig töpuðust gögn frá júní – ágúst sem og í nóvember á þessu ári. Skipt var um teljara í lok árs og hefur hann verið til friðs síðan. Greinileg aukning er þó á umferð um þennan stíg þá mánuði sem teljarinn virkaði.

Mynd 20. Fjöldi göngufólks að Skafellsjökli frá upphafi talninga til ársloka 2012. Magntölurnar eiga við árið 2012

7.2.3.4. Talning bíla á leið að Hoffellsjökli

Teljari var settur upp við leiðina að Hoffellsjökli 7. júlí 2010. Einungis var um fáar samanburðartalningar að ræða en þær voru samhljóða teljaranum. Teljarinn hefur ekki verið í nógu góðu lagi og eyðir rafhlöðum miklu hraðar en hann á að gera. Pannig töpuðust gögn frá febrúar fram í apríl og einnig í september og október árið 2011. Skipt var um teljara og virðist

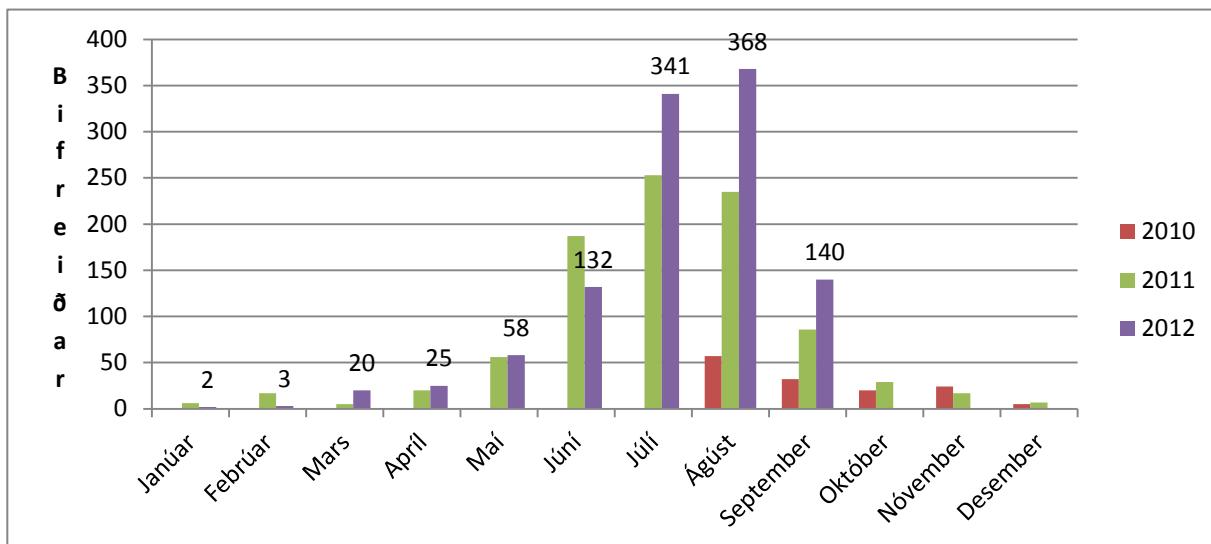

Mynd 21. Fjöldi bifreiða að Hoffellsjökli frá upphafi talninga til októberloka 2012. Magntölur eiga við árið 2012

hann ætla að vera til friðs. Hér er töluverð fækkun á fjölda bifreiða milli ára og sérstaklega í júní og ágúst. Ekki er augljóst af hverju þessi fækkun stafar, en einn möguleiki er sá að annar hvor teljarinn, sá sem var fyrir eða sá nýi, hafi ekki talið rétt. Þarf að rýna betur í samanburðargögnum til að átta sig betur á þessum tölum.

7.2.3.5. Talning bíla á leið að Heinabergsjökli

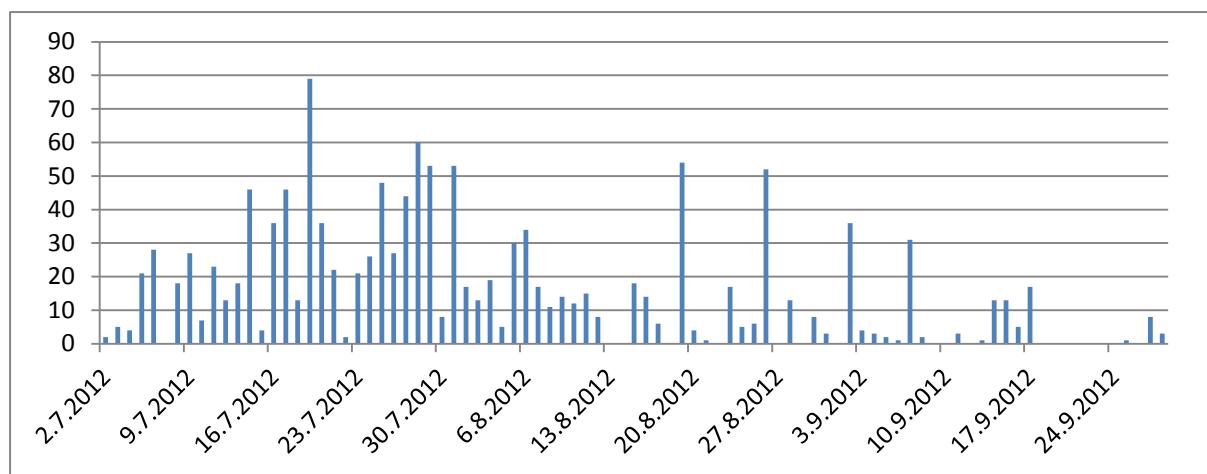
Teljari var settur upp við leiðina að Heinabergsjökli 18. ágúst 2010. Þetta er því í fyrsta sinn sem hægt er að bera saman fjölda bíla milli ára. Eins og sjá má er aukningin tölverð í júlí, ágúst og september þó júnímánuður sýni annað mynstur.

Mynd 22. Fjöldi bíla að Heinabergsjökli frá upphafi talninga fram í september 2012. Magntölurnar eiga við árið 2012

7.2.3.6 Talning göngufólks í Lónsöræfum

Teljari var staðsettur við gönguleiðina frá Illakambi að Kollumúla. Hann byrjaði að telja 2. júlí og var tekinn niður 28. september eða einum og hálfum mánuði síðar en í fyrra. Alls fóru 1329 fram hjá teljaranum í summar, en ekki hefur verið kannað hversu margir fóru fram og til baka sömu leið og hversu margir komu t.d. frá Snæfelli.

Mynd 23 Talningará umferð framhjá gönguteljara í Lónsöræfum frá 2. júlí – 28. september 2012

7.2.4. Umsóknir um styrki til ýmissa verkefna

Sótt var um styrk í Styrkvegasjóð Vegagerðarinnar til ýmissa vegaframkvæmda, en ekki fékkst neinni styrkur að þessu sinni.

Vegagerðin á Höfn hefur verið liðleg að moka snjó af heimreiðinni í Skaftafell ef um það er beðið, en ekki fékkst í gegn að setja þá leið á snjómokstursáætlun Vegagerðarinnar.

8. LEYFISVEITINGAR VEGNA RANNSÓKNA OG KVIKMYNDATÖKU

Margvíslegar rannsóknir eru stundaðar á suðursvæði Vatnajökulsþjóðgarðs á vegum ýmissa aðila. Allar rannsóknir á náttúrufari og menningarminjum í þjóðgarðinum sem ekki eru á vegum þjóðgarðsyfirlvalda eða hluti af framkvæmd samþykktrar verndaráætlunar eru háðar leyfi viðkomandi þjóðgarðsvvarðar samkvæmt reglugerð. Það er mjög verðmætt fyrir þjóðgarðsyfirlöld að fá yfirlit yfir þær rannsóknir sem unnar hafa verið í þjóðgarðinum og fá í hendur niðurstöður rannsókna, skýrslur og önnur gögn. Þeir aðilar sem fá leyfi til rannsókna eru beðnir um að senda inn slík gögn að rannsóknum loknum en bæta má eftirfylgni af hálfu þjóðgarðsins í þeim efnum.

8.1. Rannsóknaleyfi

Eftirfarandi aðilar fengu leyfi til rannsókna á suðursvæði Vatnajökulsþjóðgarðs árið 2012.

Tafla 6. Útgefin rannsóknaleyfi árið 2012

Rannsóknaraðili	Verkefni	Annað
Tom Hurst. Department of Geography, University of Sheffield, UK	Origin and significance of ogives on glaciers.	3. -31. ágúst. Morsárjökull
Gunnar Þór Hallgrímsson Náttúrustofa Reykjaness, Háskóli Íslands	Greining undirtegunda meðal spörfugla.	15.-16. júní. Gömlutún í Skaftafelli
Járngerður Grétarsdóttir og Ragnar Frank Kristjánsson	Notkun fræ- og mosaslægju við uppgræðslu rasks eftir stígagerð	Sumarið 2012 Jökulslóð, gönguleið að Skaftafellsjökli
Fornleifastofnun Íslands SES, Elín Ósk Hreiðarsdóttir	Náttúra og minjar: Sambúð manns og náttúru í Vatnajökulsþjóðgarði í 1000 ár	Sumarið 2012 Skaftafell
Póra Ellen Þórhallsdóttir, Háskóli Íslands	Sumarnámskeið í plöntuvistfræði	13. – 16. júní Skaftafell
Doktorsnemendur við HÍ. Leiðbeinendur: Guðrún Gísladóttir og Egill Erlendsson. Háskóli Íslands.	Þróun gróðurs og jarðvegs í Skaftafelli og Öræfum síðustu árþúsundir með tilliti til og áhrifa loftslags,	24. júní – 10. júlí.

	eldvirkni og mannvistar.	
Doktorsnemendur við HÍ. Leiðbeinendur: Guðrún Gísladóttir og Egill Erlendsson. Háskóli Íslands.	Áhrif gjóska og mannvistar á landvistkerfi sunnan Vatnajökuls síðustu 2000 ár.	24. júní – 10. júlí.
Amir Levy Keele University, Uk	The Implications of glacial fluctuations on the shallow proglacial groundwater systems of Skeiðarársandur and Skaftafellsjökull	13. júní – 1. ágúst
Professor David J A Evans Department of Geography, Durham University, UK	The glacial landsystem at Skeiðarárjökull.	22. ágúst – 10. september
Geoffrey Cromwell, Scripps Institution of Oceanography, University of California, San Diego, USA	Icelandic paleointensity record of subglacial volcanic glasses	20.-26. júlí
Michael Moore, Justin Twist, Le Moyne College, Syracuse, New York, USA	Lichenometry on moraine boulders at Skaftafell. Aquatic stream invertebrates at Skaftafell. Soil CO ₂ flux on a proglacial foreland.	10. – 15. júní

Einnig eru nokkrar langtímarannsóknir í gangi sem ekki þarf að sækja um árlegt leyfi fyrir, t.d. Gróðurvöktun í Esjufjöllum og jökluskerjum Breiðamerkurjökuls og vöktun Jóns Viðars Sigurðssonar og Náttúrustofu Norðurlands eystra á Berghlaupinu á Morsárjökli. Þá er Dr. Jez Everest hjá British Geological Survey með umsjón verkefnis sem miðar að því að skoða breytingar á jöklum og grunnvatni.

8.2. Leyfi til kvíkmyndatöku

Tafla 7. Útgefin leyfi til kvíkmyndatöku árið 2012

Kvikmyndafélag Íslands/Team Frost ehf Júlíus Kemp	Frost – Kvikmynd í fullri lengd.	15. starfsmenn. 24. janúar. Tekið í íshelli annaðhvort í Svínafellsjökli eða Breiðamerkurjökli.
One Mega Group Meryll Anne C. Yan	Tískumyndataka fyrir	9 starfsmenn. 28. – 29. júlí

18th. Floor, Strata 100 Bldg, Emerald avenue, Ortigas Pasig city, Philippines 1605	septemberhefti Mega Magazine 2012.	með jöklum í baksýn.
TBS Japanese TV station in Tokyo. Akasaka 5-3-6, Minato-ku, Tokyo, Japan	Sjónvarpsþáttur um íslenska náttúru	4 starfsmenn, fótgangandi að Svartafossi. 18. eða 21. ágúst.
Truenorth ehf. Seljavegur 2 101 Reykjavík Fahad Falur	The secret life of Walter Mitty	200 starfsmenn, tekið á Skálafellsjökli. Tökudagar á bilinu frá 8. – 14. september.

9. LOKAORD

Starfsemi á suðursvæðinu er í stöðugri þróun og er tilkoma þjónustusamninga við landeigendur og sveitarfélagið um upplýsingagjöf og nýtt starf landvarðar á Höfn gott dæmi um það. Starfsemi í Skaftafelli er einnig í stöðugri þróun þótt byggt sé á gömlum grunni og stærsta skrefið er líklega heilsársopnun Skaftafellsstofu, en síaukin aðsókn yfir vetrartímann sýnir okkur að það var löngu tímabært skref. Þá er áhersla lögð á að bæta fræðsluhlutann í starfi landvarða og auka þáttöku gesta í fræðslustarfi sem boðið er upp á á svæðinu. Með stjórnunar- og verndaráætlun þjóðgarðsins er kominn góður grunnur að starfi í þjóðgarðinum á komandi árum. Umfang starfseminnar eykst þó stöðugt og mikilvægt er að huga að innra skipulagi garðsins til framtíðar. Bæði þarf að styrkja miðlæga starfsemi garðsins og einstakar starfsstöðvar hans. Einnig þarf að huga að samræmdum reglum um starfsemi annarra aðila innan þjóðgarðsins og koma út atvinnustefnu þjóðgarðsins sem fyrst.

Mikið hefur áunnist í samstarfi starfsmanna þjóðgarðsins með reglulegum vinnufundum og einnig í samræmingu milli svæða í málefnum þjóðgarðsins. Þá hafa þjóðgarðsverðir einnig mætt á fundi stjórnar á viðkomandi svæði og kynnt starfsemi á sínum svæðum og þar með fengið tækifæri til að koma sínum sjónarmiðum um starfsemina á framfæri.

1. VIÐAUKI. SKÝRSLA LANDVARÐAR Í LÓNSÖRÆFUM

Landvarsla í Lónsöræfum

Ástandsskýrsla árið 2012

Helga Davids

Nóvember 2012

Landvarsla í Lónsöræfum. Ástandsskýrsla sumarið 2012

Nóvember 2012

Vatnajökulsþjóðgarður

Nýheimum

780 Höfn í Hornafirði

Símar: 4708310, 8424373

Texti: Helga Davids

Ljósmyndir: Helga Davids, Unnur Jónsdóttir

Forsíðumynd: Svarthöfði (Unnur Jónsdóttir)

© Helga Davids, Stafafelli, 2012

EFNISYFIRLIT

1 Lýsing á svæðinu	38
1.1 Lýsing á náttúrufari og verndargildi	38
2 Aðgengi	38
2.1 Aðgengi fyrir bíla	38
2.2 Skipulagðar rútuferðir	39
2.3 Aðgengi fyrir göngumenn	40
3. Gisting	41
3.1 Skálar	41
3.2 Tjaldsvæði	41
4. Gestafjöldi	42
4.1 Gistinætur	42
5. Nýting	46
6. Fræðsla	47
7. Gönguleiðir og reiðleiðir	48
7.1 Gönguleiðir	48
7.2 Reiðleiðir	49
8. Vandamál og slys	50
8.1 Skyndidalsá	50
8.2 Leit að smalamönnum og ferðamönnum	50
8.3 Banaslys	50
8.4 Samskiptaleysi	51
9. Landvarsla sumarið 2012	51
9.1 Helstu verkefni landvarðar	51
9.2 Starfsmannahús (Múlakot)	54
9.3 Æskilegar framkvæmdir árið 2013	55
10. Starf sjálfboðaliða	57
10.1 Rotþró	57
10.2 Tröppur	57
Viðauki I Tölfræði sumarið 2012	59
VIÐAUKI II Listi yfir verkfæri, bækur og annan búnað, sem vantar	62

1 Lýsing á svæðinu

1.1 Lýsing á náttúrufari og verndargildi

Lónsöræfi í Stafafellsfjöllum hafa verið friðlýst sem friðland síðan 1977. Stærð friðlandsins í Lónsöræfum er 32.000 ha. Friðlandið telst með merkustu jarðfræðisvæðum landsins. Svæðið einkennist af hálendi, sem er mikið rofið, rist djúpum döllum, með sýnilegum djúpbergsinnskotum og útbreiddri jarðhitaummyndun. Landslagið er stórbrotið og einstaklega fjölbreytt og litríkt. Í Lónsöræfum eru leifar margra fornra megineldstöðva (Lónseldstöðin næst byggð, Kollumúlaeldstöðin í hjarta friðlandsins, Flugustaðaeldstöðin á austurmörkum og Eyjabakkaeldstöðin að norðvestan). Á svæðinu má einnig finna útkulnuð jarðhitasvæði, mislæg berglög ofan á eldra bergi og ungar jökulmyndanir. Svæðið er lítt gróið en þó má finna kvistlendi og birkikjarr sums staðar. Verndargildi svæðisins felst aðallega í litríku og fjölbreytu landslagi, ósnortnu víðerni og jarðmyndunum. Við jaðar friðlandsins eru nokkur önnur svæði sem eru friðlýst, á náttúruminjaskrá eða í Náttúruverndaráætlun 2004-2008: Díma í Lóni (friðlýst sem náttúruvætti), Hofsdalur, Geithellnadur, Þrándarjökull (nr. 625 á Náttúruminjaskrá), Eyjabakkar – Vesturöræfi (nr. 615 og 616), Pórísdalur í Lóni (nr. 627), umhverfi Hoffellsjökuls (nú orðinn hluti af Vatnajökulsþjóðgarði) og Austurskógar í Lóni (í Náttúruverndaráætlun).

1.2 Eignarhald og umsjón með svæðinu

Vesturhluti friðlandsins er einkaland í óskiptri eigu Stafafells (3/4) og Brekku (1/4). Sá hluti friðlandsins, sem er austan við Jökulsá hefur verið úrskurðaður “þjódlenda í afréttareign Stafafells og Brekku.”

Umhverfisstofnun sér almennt um rekstur friðlýstra svæða á Íslandi en stofnunin hefur samið við Vatnajökulsþjóðgarð um að sjá um landvörslu og sjálfboðavinna á svæðinu. Friðlandið hefur verið skilgreint sem „friðlýst svæði í umsjá Vatnajökulsþjóðgarðs“. Ekkert formlegt samstarf hefur verið um málefni friðlandsins við landeigendur á Stafafelli og Brekku eða aðra hagsmunaaðila og er brýnt að bæta úr því.

2 Aðgengi

2.1 Aðgengi fyrir bíla

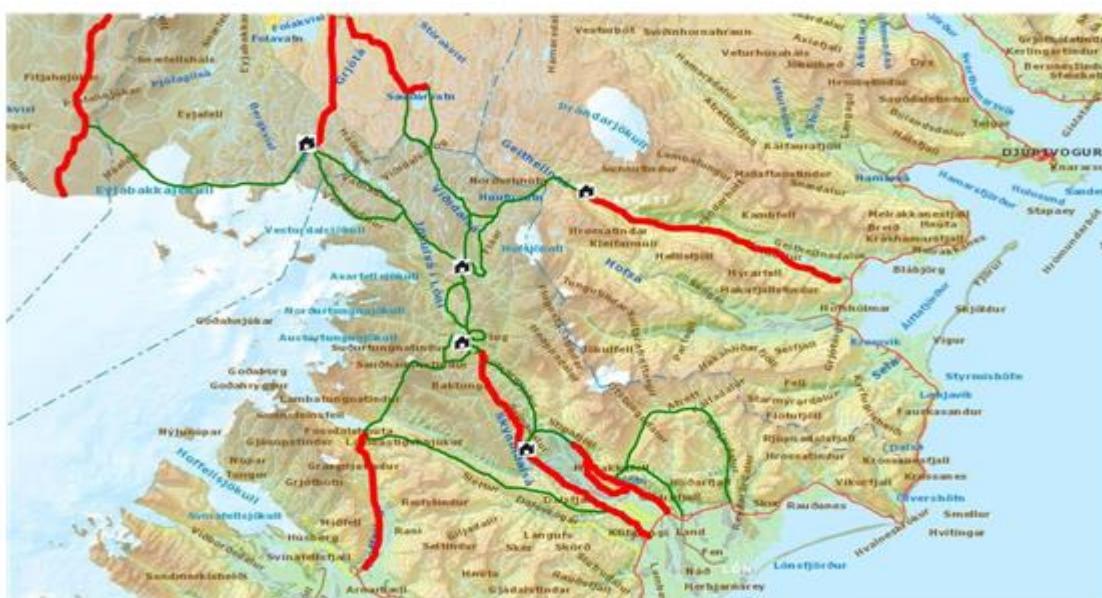
Aðgengi fyrir bíla að friðlandinu er mjög takmarkað. Helsta aðgönguleiðin að Lónsöræfum er jeppavegur F980, sem liggur frá Pórísdal inn með Jökulsá, yfir Skyndidalsá og upp á Kjarrdalsheiði sem er mest í 722 m hæð. Vegurinn endar á Illakambi, sem er í 320 m hæð. Vegurinn er torfær, fara þarf yfir Skyndidalsá sem getur verið vatnsmikil og straumhörd eða jafnvel ófær. Vegurinn er yfirleitt einungis fær breyttum jeppum og á hverju ári lenda minni bílar og óreyndir bílstjórar í vandræðum í Skyndidalsá eða villast af leið og fara á kaf í Jökulsá. Merkingum er ábótavant, ekki er nægilega vel varað við Skyndidalsá og mörgum er ekki alveg ljóst hvar vegurinn liggur milli Pórísdals og vaðsins á Skyndidalsá.

Nokkrir jeppaslóðar liggja að jaðri friðlandsins, úr Hoffellsdal í vestri, Álfafirði í austri og úr Fljótsdal í norðri (sjá mynd 1). Sumarið 2009 var ruddur vegslóði úr Hoffellsdal upp í skarðið milli Hoffellsdals og Skyndidals og áfram vestur í áttina að Gjánúpstindi. Á leiðinni þarf að keyra margoft yfir Hoffellsá og yfir nokkra minni læki. Slóðinn er sæmilega fær flestum jeppum þegar þurrt er í veðri en verður fljótt ófær minni bílum í vatnavöxtum.

Tveir jeppaslöðar eru í Geithellnadal. Slóðinn sunnan við Geithellnaá nær allt að skálanum á Leirási, þar sem byrjar merkt gönguleið áleiðis yfir í Víðidal. Norðan við ána liggur slóði sem endar við Háás. Báðir slóðar eru torfærir; slóðinn norðan við Geithellnaá var áður fyrr sæmilega fær að Kambaselí en grafist hefur frá nokkrum brúm, og eru þær nú orðnar ófærar. Sunnan við Geithellnaá þarf að fara yfir marga árfarvegi, sem verða mjög stórgryttir í vatnavöxtum.

Töluvvert hefur verið lagt af vegslóðum í tengslum við byggingu stíflna (sem tilheyra svokallaðri Hraunaveitu) á svæðinu norðan og austan votlendis á Eyjabökkum. Byggð hefur verið brú yfir Jökulsá í Fljótsdal, rúmlega 2 km neðan við Eyjabakkafoss, rétt norðan við Ufsarstífluna. Þaðan liggja vegslóðir að Sauðárvatni og í átt að Geldingafelli. Þessir slóðar hafa verið notaðir töluvvert af skipuleggjendum hópferða.

Slóðinn að Geldingafelli er mjög stórgrýttur og einungis fær stórum breyttum jeppum. Slóðinn sem liggar að Sauðárvatni er fær öllum jeppum, einnig smájeppum en hann er að mestu leyti einbreiður og erfitt er að mæta öðrum bílum. Slóðinn að Sauðárvatni er eiginlega lokaður almenningi og ekki er ráðlagt að keyra hann á meðan virkjunarframkvæmdir standa yfir og stórir vörubílar eru á ferðinni.

Mynd 1: Kort af friðlandinu í Stafafellsfjöllum sem sýnir helstu aðgönguleiðir og gönguleiðir.

2.2 Skipulagðar rútuferðir

Sumarið 2012 var ekki boðið upp á daglegar rútuferðir í Lónsöræfi. Gunnlaugur B. Ólafsson skipulagði rútuferðir frá Stafafelli á Illakamb eftir pöntun, en aðeins fyrir hópa stærri en u.p.b. 6-7 manns. Þessar ferðir verða líklega ekki í boði sumarið 2013. Fyrirtækið Vatnajökull Travel og jeppamenn frá Höfn sáu stundum einnig um að flytja einstaklinga og smærri hópa

upp á Illakamb eða að göngubrúnni í Austurskóum gegn greiðslu. Ekki var boðið upp á áætlunarferðir í Snæfell eða Geldingafell en nokkur fyrirtæki á Fljótsdalshéraði, m.a. fyrirtækið „Jeppaferðir“ á Egilsstöðum, fluttu ferðamenn þangað eftir pöntun; þessi þjónusta var einnig aðallega í boði fyrir stærri hópa. Augljóslega er orðið frekar dýrt og erfitt eða stundum jafnvel ómögulegt fyrir einstaklinga að komast í Lónsöræfi með „almenningssamgöngum“.

2.3 Aðgengi fyrir göngumenn

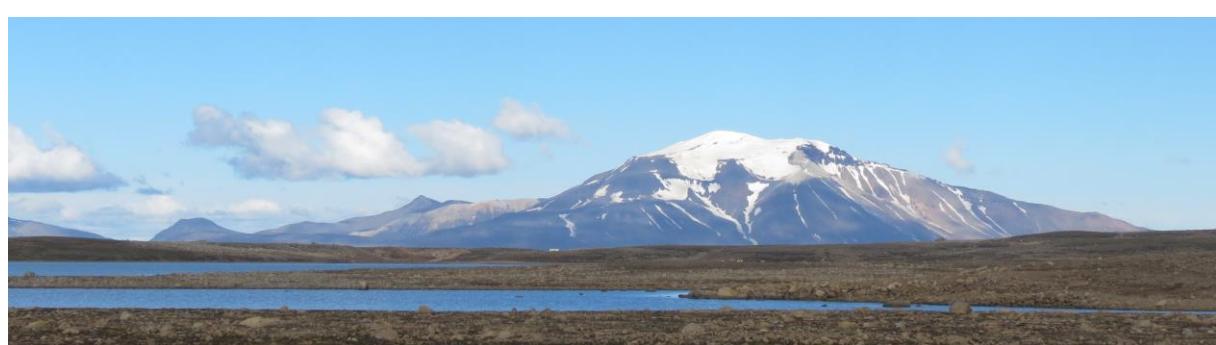
Svæðið er fyrst og fremst gönguland. Gönguleiðir liggja inn í friðlandið úr Lóni, Álftafirði (Flugustaðadal, Hofsdal, Geithellnadal), Fljótsdal og frá Snæfelli. Einnig er hægt að ganga úr Hoffellsdal í Nesjum yfir í Skyndidal. Mynd 1 sýnir helstu aðkomuleiðir að friðlandinu.

Sumar leiðir eru einungis fyrir vana og vel útbúna göngumenn. Nokkrar leiðir krefjast sérstakrar kunnáttu og búnaðs; á leiðinni frá Snæfelli í Geldingafell þarf að fara yfir Eyjabakkajökul og vaða nokkrar jökulár og á leiðinni úr Hoffellsdal þarf að fara yfir Lambatungnajökul eða vaða Skyndidalsá. Einnig þarf að vaða yfir Lambatungnaá, sem kemur undan Austurtungnajökli og er mjög ströng. Leiðin úr Flugustaðadal í Álftafirði telst erfið og er lítið gengin. Leiðin úr Hofsdal í Álftafirði er sömuleiðis lítið farin. Landeigendur í Hofi banna alla umferð um slóðinn sem liggur áleiðis inn Hofsdal.

Með tilkomu göngubrúar yfir Jökulsá í Lóni við Einstigi í Austurskóum er orðið unnt að ganga alla leið frá Stafafelli í Lóni í Kollumúla. Áður en komið er að göngubrúnni við Einstigi þarf þó að vaða yfir Hnappadalsá, sem getur verið mikill farartálmí. Sumarið 2012 var Jökulsá í Lóni farin að renna mjög austarlega neðan við göngubrúna og var stundum erfitt að komast framhjá henni þegar mikið vatn var í ánni.

Með tilkomu akbrúar yfir Jökulsá í Fljótsdal,statt frá Eyjabakkafossi er göngumönnum gert kleift að ganga úr Lónsöræfum í Snæfell án þess að þurfa að fara yfir jökul.

Eftir að vegir voru lagðir að Geldingafelli og Sauðárvatni hefur færst í aukana að fólk hefst göngu sína þar. Hópar á vegum Íslenskra Fjallaleiðsögumanna byrja yfirleitt að ganga í Geldingafelli og láta sækja sig í Austurskóga eða á Smiðjunes. Frá Sauðárvatni liggja tvær leiðir (austan og vestan við Sauðárvatn) í átt að Egilsseli við Kollumúlavatn. Þær eru báðar gamlar þjóðleiðir sem voru merktar með vörðum í lok 19. aldar. Erfitt er að finna vörður á leiðinni sem hefst austan við Sauðárvatn en á leiðinni vestan við vatnið standa enn stórar og stæðilegar vörður, sem sjást vel langt að. Þjóðleiðin vestan við Sauðárvatn verður því miður ekki lengur fær næsta sumar, því verið er að sprengja djúpan og breiðan skurð þvert yfir hana, sem á að veita vatni úr Sauðárvatni í Innri-Sauðá.

3. Gisting

3.1 Skálar

Skálar eru í Eskifelli, í Kollumúla, við Kollumúlavatn og við Geldingafell. Milli skálanna er hæfileg dagsganga. Skálarnir við Kollumúlavatn (Egilssel) og við Geldingafell eru í umsjón Ferðafélags Fljótsdalshéraðs. Í Kollumúla er stór og vel útbúinn skáli, „Múlaskáli“, sem er rekinn af Ferðafélagi Austur-Skaftafellssýslu. Í Kollumúla er rennandi vatn, vatnssalerni og sturta en á hinum stöðunum er einungis einfaldur kamar og þarf að sækja vatn í læk. Skálinn í Eskifelli er í eigu Gunnlaugs B. Ólafssonar en hann er ekki fullkláraður. Í botni Geithellnadals, við Leirás, er líttill og mjög einfaldur skáli í eigu Ferðafélags Djúpavogs. Einungis í Múlaskála er skálavarsla/landvarsla yfir sumartímann, hinir skálarnir eru ekki mannaðir. Mikið hefur verið um það að fólk gisti í ómönnuðu skálunum án þess að borga. Ferðafélag Fljótsdalshéraðs ætlar að bregðast við þessum vanda með því að setja upp talnalás í skálnum við Kollumúlavatn (“Egilssel”).

Mynd 3: Egilssel við Kollumúlavatn með nýmáluðu þaki (HD).

3.2 Tjaldsvæði

Skipulögð tjaldsvæði eru á tveimur stöðum innan friðlandsins og á tveimur stöðum við jaðar þess. Á Stafafelli er tjaldsvæði með vatnssalernum, sturtu og þvottavél. Í Smiðjunesi, rétt við gönguleiðina frá Stafafelli í Kollumúla og 7 km frá byggð, er tjaldsvæði með vatnssalernum. Innan friðlandsins, við skálann við Ásavatn í Eskifelli, er tjaldsvæði með þurrsalernum. Síðan er hægt að tjalda við skálann í Kollumúla, þar eru vatnssalerni og sturta. Á gönguleiðakorti Máls og Menningar fyrir Lónsöræfi, eru einnig merkt inn tjaldsvæði við Keiluvelli í Skyndidal og við Grund í Víðidal. Þar er hinsvegar engin þjónusta.

4. Gestafjöldi

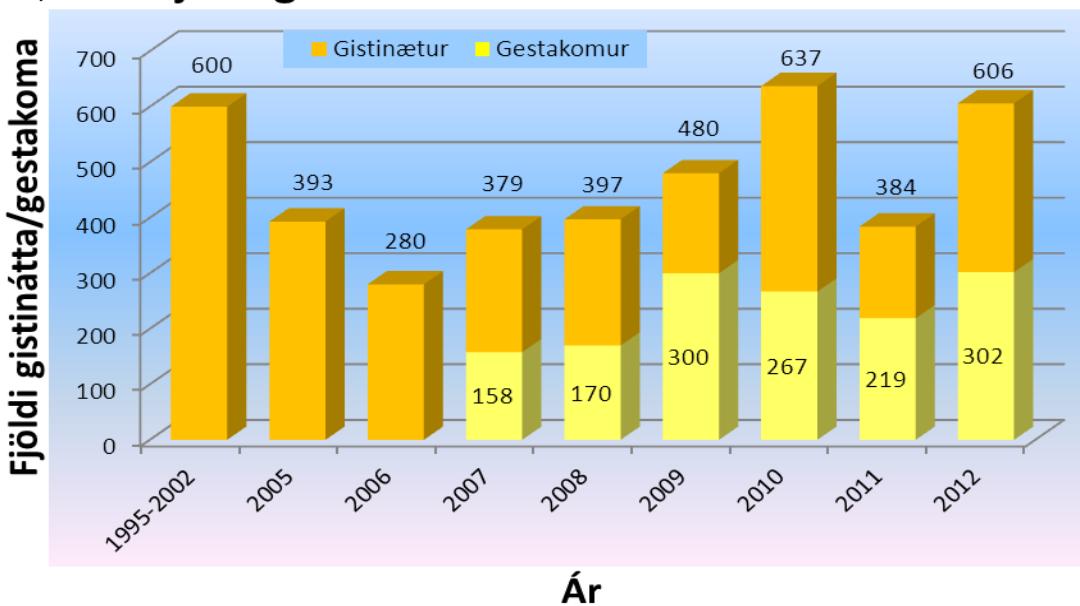
4.1 Gistinætur

Fyrir sumarið 2012 eru til tvennskonar gistenáttatölur, annars vegar gistenáttatölur sem eru byggðar á upplýsingum frá Ferðafélagi Austur-Skaftafellssýslu um bókanir í Múlaskála á tímabilinu júní-september og hins vegar skráning landvarðar yfir alla gesti sem raunverulega gisti í skálanum frá 1. júlí til 17. ágúst.

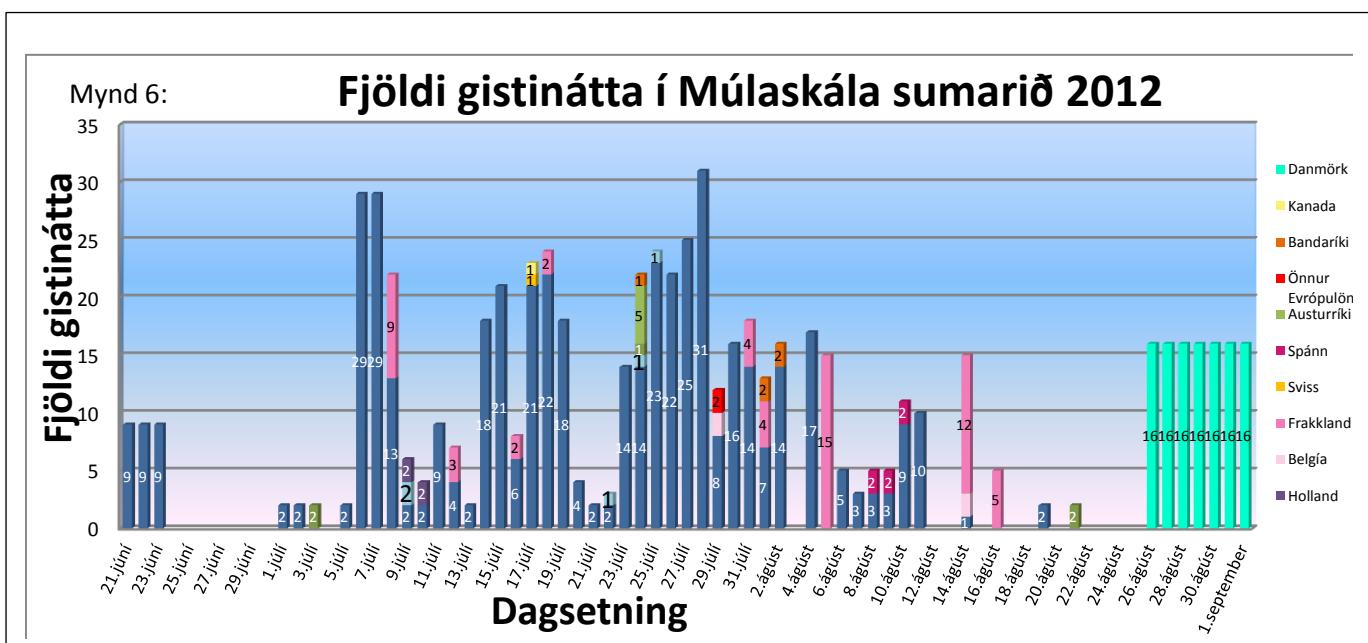
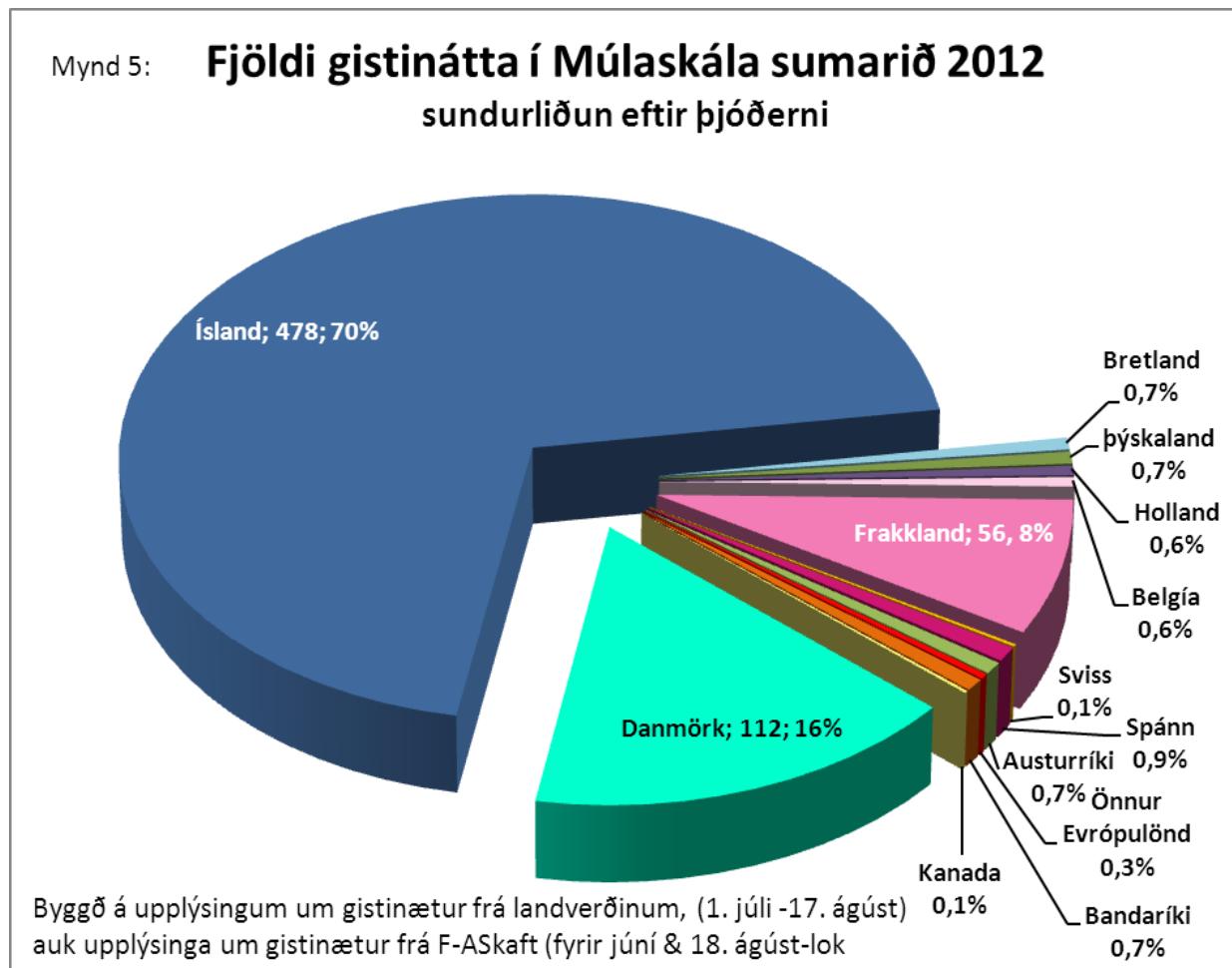
Eithvert ósamræmi er á milli gistenáttatalna í skýrslum Ferðafélags Austur-Skaftafellssýslu og upplýsinga um gistenætur sem landvörðurinn hefur skráð. Í gistenáttaskýrslum Ferðafélags Austur-Skaftafellssýslu eru einungis skráðir gestir sem borga og hafa bókað gistingu fyrirfram. Fararstjórar borga ekki og þá vantar því í skýrslum Ferðafélagsins. Landvörðurinn skráði hins vegar alla gesti, einnig þá sem gisti ókeypis og þá sem höfðu ekki bókað gistingu fyrirfram.

Súluritið hér að neðan (mynd 4) gefur yfirlit yfir fjölda gistenáttta í Múlaskála, frá 1995 til 2012 og er byggt á gistenáttaskýrslum Ferðafélags Austur-Skaftafellssýsslu. Engar upplýsingar liggja fyrir um gestafjölda í Múlaskála á árunum 2003 og 2004. Fram kemur að fjöldi gistenáttta í skálanum hefur yfirleitt verið um 600 á árunum 1995-2002. Gestum í Kollumúla fækkaði verulega frá 2005 til 2006 en hefur síðan aftur farið hægt fjölgandi fram til ársins 2010, þegar 637 gistenætur voru skráðar. Það sumar jókst fjöldi gistenáttta en gestakomum fækkaði, þ.e.a.s. færri einstaklingar gisti í skálanum en árið á undan en þeir gisti í fleiri nætur. Sumarið 2011 voru einungis 384 gistenætur skráðar, sem þýðir fækkun um næstum því helming miðað við árið 2010. Íslendingum fækkaði töluvert og fólk staldraði yfirleitt styrra við á svæðinu en oft áður. Sumarið 2012 jókst fjöldi gistenáttta aftur töluvert. Þá voru bókaðir 606 gistenætur í skálanum, sem þýðir að gestum hefur fjölgað um næstum því helming miðað við árið 2011. Töluverður hluti gesta dvaldi 2 daga eða jafnvel lengur á svæðinu.

Mynd 4: Fjöldi gistenáttta í Múlaskála frá 1995-2012

Íslendingar voru langfjölmennasti hópur gesta í skálanum, um 70% gesta. Danir voru um 16% gesta; hér var um að ræða einn danskan hóp sem gisti í 7 nætur í Múlaskála. Einnig gисту nokkrir franskir hópar á vegum Íslenskra Fjallaleiðsögumanna í skálanum á leiðinni frá Geldingafelli í Austurskóga/Smiðjunes; þeir voru um 8% gesta (sjá mynd 5). Langflestir gistenætur voru bókaðar á tiltölulega stuttu tímabili frá 5. júlí til 5. ágúst (sjá mynd 6).

Ekki er vitað nákvæmlega hversu margir gisti á tjaldsvæðinu, en landvörðurinn skráði a.m.k. 43 tjaldgesti. Langflestir þeirra sem gisti á tjaldsvæðinu voru útlendingar. Áberandi munur er enn á ferðamynstri útlendinga og íslendinga: íslendingar ferðast yfirleitt í stórum gönguhópum og gista í skálanum og útlendingar ferðast oftast einn eða fáir saman og gista í tjöldum. Þó er þetta smám saman að breytast og fjöldi útlendinga sem gisti í skálanum hefur aukist síðustu árin.

Ekki liggja fyrir nákvæmar tölur um fjölda daggesta sem komu með rútunni en ljóst er að þeim hefur fækkað mikið eftir að hætt var að bjóða upp á daglegar áætlunarferðir upp að Illakambi.

4.2 Ferðamannatalningar

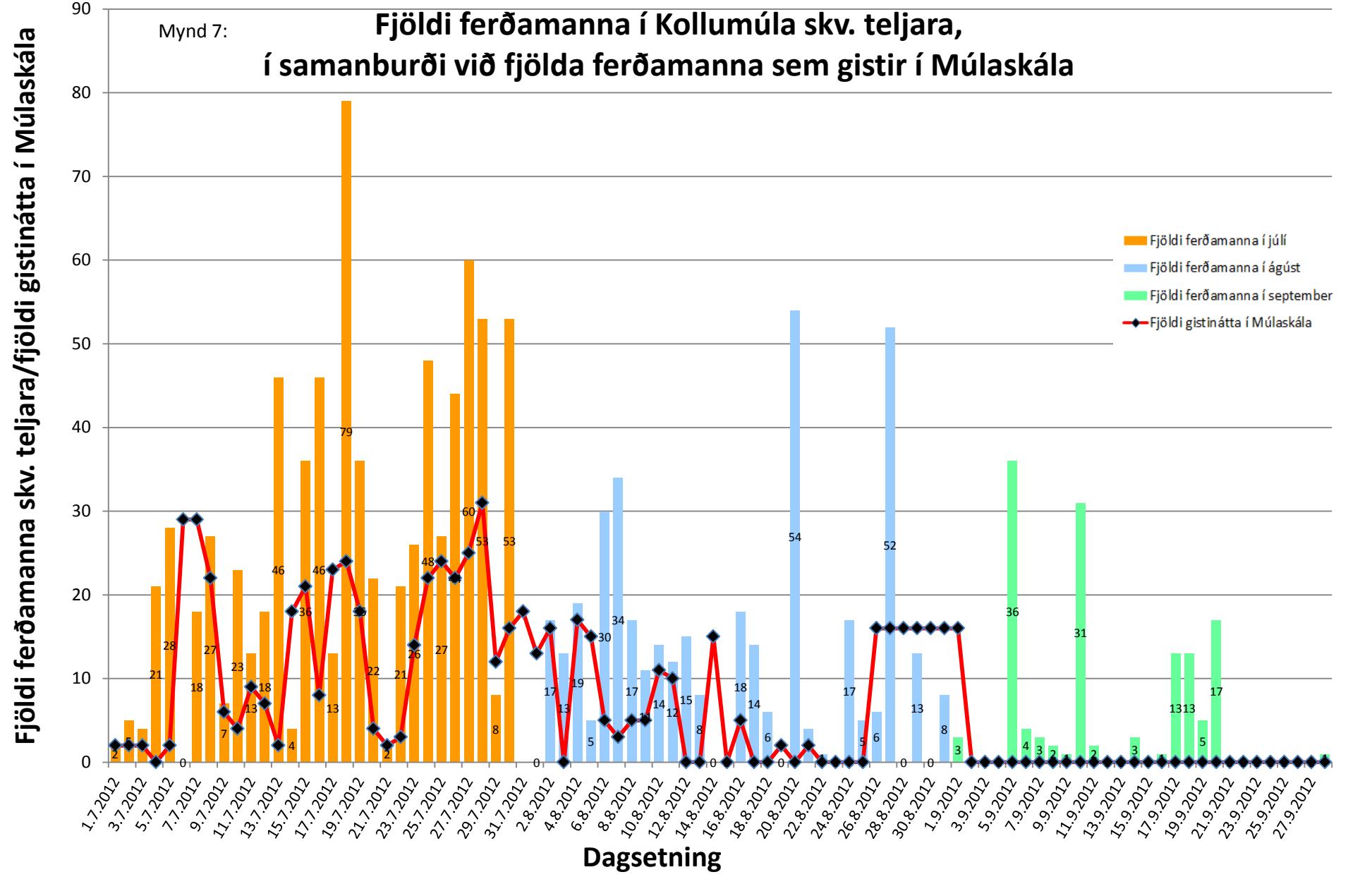
Sumarið 2011 var settur upp teljari við göngustíginn sem liggur frá Illakambi niður að Múlaskála. Teljarinn var settur upp rétt norðan við Ölkeldugil og taldir voru ferðamenn frá 6. júlí til 10. ágúst það ár. Talinn var heildarfjöldi ferðamanna en ekki var tekið tillit til þess í hvora áttina fólk var að fara, þannig að ekki var gerður greinarmunur á þeim sem fara sömu leið út og þeim sem annaðhvort koma frá Snæfelli eða fara þangað og fara því aðeins einu sinni fram hjá teljaranum (þ.e.a.s. tölurnar voru ekki helmingaðar, eins og oft er gert). Teljarinn er stilltur það hátt, að hann telur börn, en ekki kindur, þ.e.a.s. á mjöðm á meðalmanni.

Teljarinn var aftur settur upp á sama stað sumarið 2012 og var í gangi fram í lok september. Byrjað var að telja 2. júlí kl. 18:00 og teljarinn var tekinn niður 28. september, kl. 16:00. Á þessu tímabili fóru alls 1329 manns framhjá teljaranum. Á tímabilinu frá 6. júlí til 10. ágúst voru taldir 1102 gestir (sbr. 924 sumarið 2011), þ.e.a.s. að gestum hefur fjölgæð um að hámarki 178 manns á þessu tímabili, miðað við 2011.

Í september 2012 fóru alls 143 manns framhjá teljaranum, en líklega voru fæstir þeirra ferðamenn. Þann 7. september fór stór hópur manna í Kollumúla til að sækja hesta sem þar voru skildir eftir nokkrum dögum fyrr og um miðjan september var líklega byrjað að smala svæðið.

Í viðhengi I eru allar tölulegar upplýsingar teknar saman, gögnin úr teljaranum, upplýsingarnar um bókanir í Múlaskála frá Ferðafélagi Austur-Skaftafellssýslu og gistináttayfirlit landvarðarins.

Mynd 7 er tvíþætt; hún sýnir bæði fjölda ferðamanna sem gisti í skálanum (línurit) á hverjum degi og fjölda ferðamanna sem fer framhjá teljaranum á hverjum degi (súlurit). Það virðist vera frekar lítið samhengi milli fjölda gistináttta og fjölda ferðamanna sem teljarinn hefur skráð.

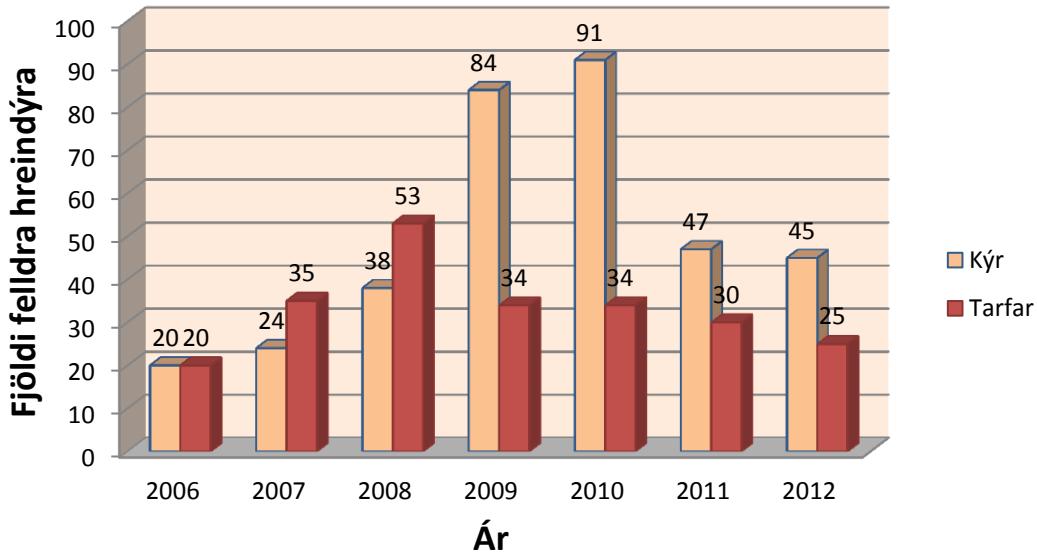

5. Nýting

Í friðlandinu er sauðfjárbeit og þar eru stundaðar rjúpna- og hreindýraveiðar. Sumarið 2012 ráku einungis 2 bæir fé í friðlandið, Brekka í Lóni og Bjarnanes/Ás í Nesjum. Á Brekku eru eins og stendur aðeins innan við 100 kindur eftir og einungis hluti af þeim gengur í Lónsöræfum. Ekki er vitað hversu margar kindur frá Bjarnanesi eru reknar í friðlandið. Ekki eru til nákvæmar upplýsingar um beitarpol og beitarálag svæðisins en beitarálagið hefur minnkað verulega miðað við sumarið á undan.

Í friðlandinu eru stundaðar rjúpnaveiðar, aðallega á Kjarrdalsheiði. Rjúpnaveiði á svæðinu er háð leyfi landeigenda og borga þarf til að fá leyfi. Ekki er vitað hversu margir fuglar hafa verið veiddir innan friðlandsins síðustu árin. Stórir hópar af hreindýrum hafa haldið sig í Lónsöræfum, einkum í Víðidal. Friðlandið tilheyrir hreindýraveiðisvæði 8, sem nær yfir Lón og Nes. Samkvæmt vöktunarskýrslu Skarphéðins Póríssonar frá vorinu 2012¹ eru ekki til nýlegar tölur um fjölda hreindýra á svæði 8. Ýmislegt bendir þó til þess að dýrum hafi fækkað á þessu veiðisvæði og að Víðidalsdýrin séu farin að leita meira austur á svæði 7 á vetrum. Vetrarstofn Lónshjarðarinnar taldi líklega um 500 dýr veturinn 2011-2012 og í júlí 2012 voru talin 618 dýr í Lóni, þar af 118 kálfar. Veiðikvótinn fyrir svæði 8 var í kjölfarið minnkaður um 5 dýr miðað við 2011 og leyft var að fella 47 kýr (þar af 35 í Lóni) og 25 tarfa (þar af 18 í Lóni). Einungis tókst þó að veiða 45 kýr. Ekki fundust nákvæmari upplýsingar um fjölda veiddra dýra innan marka friðlandsins. Mynd 8 sýnir hversu mörg hreindýr hafa verið felld á veiðisvæði 8 (Lón og Nes) á tímabilinu 2006-2012.

Mynd 8: **Fjöldi felldra hreindýra á svæði 8
á tímabilinu 2006-2012**

¹ Skarphéðinn G. Pórísson Rán Þórarinsdóttir 2012: Vöktun Náttúrustofu Austurlands 2011 og tillaga um veiðikvóta og ágangssvæði 2012. Egilsstaðir, febrúar 2012.

6. Fræðsla

Við jaðar friðlandsins og innan þess eru nokkur upplýsingaskilti. Við bílastæðið á Illakambi eru 5 upplýsingaskilti með upplýsingum um algengar plöntur, algenga fugla, sögu, sauðfárheit, jarðfræði og vinsæla staði í Lónsöræfum.

Við Kollumúlaveg F980, nokkur hundruð metra sunnan við Þórisdal, er skilti sem sýnir helstu aðgangsleiðir að Lónsöræfum, bæði gönguleiðir og jeppaslop. Skiltið er illa staðsett og upplýsingar á skiltinu eru orðnar úreltar. Nokkrar “nýjar” leiðir (úr Austurskógunum yfir göngubrúna við Einstigi, frá Sauðárvatni) vantar á kortið.

Fyrirhugað var að setja upp nokkur skilti sem banna utanvegaakstur, s.s. á Kjarrdalsheiði og við göngubrúna við Einstigi en ekki fékkst leyfi frá landeigendum til þess.

Skyndidalsá getur verið vatnsmikil og straumhörd eða jafnvel ófær. Vaðið á Skyndidalsá er yfirleitt einungis fært breyttum jeppum og á hverju ári lenda minni bílar og óreyndir bílstjórar í vandræðum í Skyndidalsá eða villast af leið og fara á kaf í Jökulsá. Merkingum er ábótavant, ekki er nægilega vel varað við Skyndidalsá og mörgum er ekki alveg ljóst hvar vegurinn liggur milli Þórisdals og vaðsins á Skyndidalsá. Landeigandinn á Brekku hefur óskað eftir því að viðvörunarskilti verði sett upp við Skyndidalsá. Á því skilti mætti einnig benda fólk á að bannað sé að aka utanvegar á vélknúnum ökutækjum.

Mynd 9: Belgískum ferðamönnum bjargað úr Skyndidalsá, 12. júní 2012

Gönguleiða- og fræðslubæklingur fyrir Lónsöræfi sem Náttúruverndarráð ríkisins gaf út árið 1996 er orðinn úreltur og þarf að endurnýja. Endurbæta þarf kortið, sumar gönguleiðar þarf að taka út og öðrum þarf að breyta. Nokkrar stikaðar gönguleiðir vantar í bæklinginn og brúin við Einstigi og gönguleiðin frá Eskifelli að Stafafelli eru ekki merkt inn á kortið.

Mest áríðandi verkefni sem á að vinna varðandi fræðslumál eru því:

- að setja upp skilti við vaðið á Skyndidalsá
 - sem upplýsir fólk um hæturnar sem felast í að keyra yfir ána
 - sem upplýsir fólk um bann við utanvegaakstri
- að færa og endurnýja skiltið við Kollumúlaveg F980 (og að setja e.t.v. einnig upp lítið upplýsingaskilti við hliðið við Þórisdal)
- að gefa út nýjan gönguleiða- og fræðslubækling fyrir Lónsöræfi (en ekki er alveg ljóst hver á að sjá um útgáfuna, Umhverfisstofnun eða Vatnajökulsþjóðgarður)

7. Gönguleiðir og reiðleiðir

7.1 Gönguleiðir

Gönguleiðirnar í friðlandinu eru yfirleitt merktar með gulum stikum. Leiðin úr Geithellnadal í Víðidal er að hluta til merkt með málningu á klettum. Mynd 10 sýnir allar stikaðar gönguleiðir í Lónsöræfum, auk nokkurra vinsælla ómerktra gönguleiða.

Stikaðar gönguleiðir eru:

- Stafafell-Hvannagil (ómálaðar stikur, utan friðlandsins)
- Göngubrú við Einstigi-Eskifell-skáli við Ásavatn
- Eskifell-Kambar-Illikambur
- Illikambur-Múlaskáli
- Múlaskáli-Flumbrugil-Víðibrekkusker
- Múlaskáli-Pilgil/Víðagil-Víðibrekkusker
- Víðibrekkusker-Svarthöfði-Víðibrekkusker (hringleið)
- Múlaskáli-Gjögur-Múlaskáli (Stórahnaushringur)
- Stórihnau-Múlakollur
- Múlaskáli-Leiðartungur-Egilssel við Kollumúlavatn
- Múlaskáli-Milli gilja-Egilssel við Kollumúlavatn
- Sandar-Fremri Tröllakrókar
- Leirás-Hnútuvatn-Víðidalur (málað á steinum, að mestu utan friðlandsins)

Vinsælar ómerktar gönguleiðar eru:

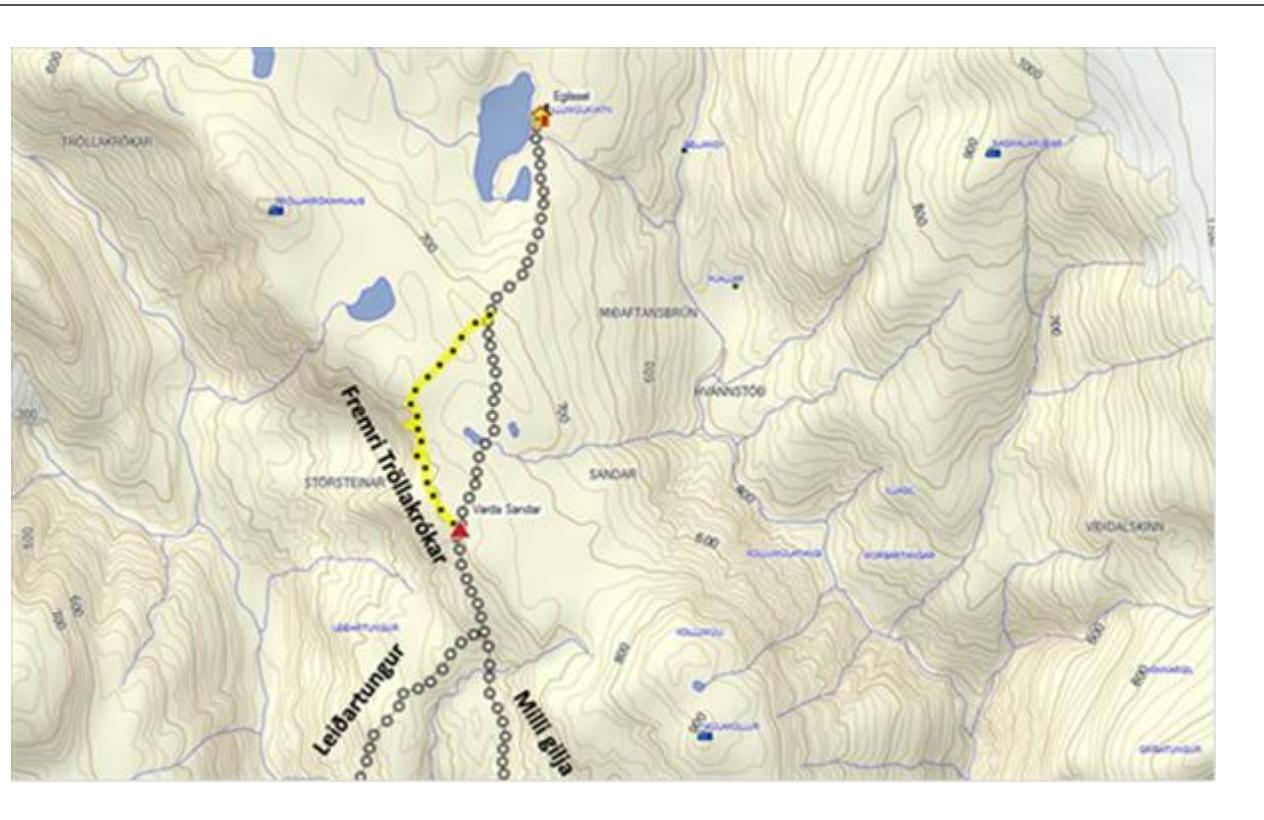
- Hvannagil-Austurskógar-Einstigi
- Egilssel við Kollumúlavatn-Geldingafell (um Vesturdal eða Vatnadal)
- Egilssel við Kollumúlavatn-Grund í Víðidal
- Egilssel við Kollumúlavatn-Tröllakrókar
- Egilssel við Kollumúlavatn-Norðlingavað-Leirás í Geithellnadal
- Leiðartungur-Stórsteinar
- Sandar-Grund í Víðidal
- Sandar-Múlakollur
- Víðibrekkusker-Sauðhamarstindur(nokkuð erfið leið)
- Hoffellsdalur-Lambatungnajökull-Keiluvellir-Sauðhamarstindur(erfið leið)
- Geldingafell-Eyjabakkajökull-Snaefell (erfið leið)
- Geldingafell-Eyjabakkar-Hrakströnd-Glúmsstaðasel
- Geldingafell-Markalda-Sauðárvatn-Fljótsdalur

Stikun nýrra leiða:

Almennt er stefnt að því að halda stikuðum leiðum í lágmarki og stika t.d. engar leiðir á háa fjallatinda. Stikur veita stundum falskt öryggi en einnig er erfitt að halda þeim við, sérstaklega á svæðum þar sem sauðfé notar þær til að klóra sér á. Á fjöllum ættu menn frekar að nota öryggistæki eins og GPS.

Þó er fyrirhugað að stika tvær stuttar tengileiðir. Önnur er um 2,5-4 km löng og tengir leiðirnar um "Flumbrugil" og Víðibrekkusker við jeppaveginn á Kjarrdalsheiði. Þessi leið getur þjónað sem hjáleið, þegar lækurinn í Ölkeldugili er orðinn ófær vegna vatnavaxta. Hin leiðin er um 2,5 km löng og tengir stíginn sem endar upp á Múlakolli við stíginn sem liggur frá Múlaskála í Egilssel. Einnig er fyrirhugað að stika leið úr Egilsseli beint í Fremri Tröllakróka (2,1 km).

EKKI stendur til að stika leiðirnar frá Egilsseli að Sauðárvatni og frá Egilsseli í Geldingafell. Það myndi vera mjög tímafrekt væri að viðhalda þeim og þær myndu líklega bara veita falskt öryggi. Svæðið norðan og vestan við Egilssel mætti flokka sem „ósnortin víðerni“, þar eru engin mannvirki og jafnvel engar kindagötur og stikur myndu eyðileggja þessa óbyggðatilfinningu.

7.2 Reiðleiðir

Engar skipulagðar reiðleiðir eru á svæðinu en hestaumferð er leyfð í friðlandinu. Gömul þjóðleið liggur milli Lóns og Fljótsdals um Illakamb, Norðlingavað á Jökulsá og Norðlingavað á Víðidalsá. Í Víðidalsdrögum er þessi leið mörkuð gömlum vörðum.

8. Vandamál og slys

8.1 Skyndidalsá

Eins og á hverju sumri þurfti Björgunarsveitin á Höfn nokkrum sinnum að aðstoða ferðamenn sem höfðu fest farartæki sín í Skyndidalsá. Þann 13. júní var Björgunarsveitin á Höfn kölluð út til að bjarga tveimur belgískum ferðamönnum sem höfðu verið fastir á þaki smájeppa síns í miðri Skyndidalsá í um klukkustund. Ekki var enn búið að opna Kollumúlaveg F980 á þeim tíma en ekki er vitað hvort það voru til staðar greinilegar merkingar sem gáfu til kynna að vegurinn væri lokaður. Þann 28. júlí þurfti Björgunarsveitin á Höfn að aðstoða við að draga torfæruhjól upp úr Skyndidalsá. Spurning er hvaða erindi þetta torfæruhjól átti í friðlandið.

8.2 Leit að smalamönnum og ferðamönnum

Á þessu ári hefur óvenjulega oft þurft að kalla út Björgunarsveitir til að leita að týndum ferðamönnum. Í næstum því öllum tilfellum amaði ekkert að ferðamönnunum sem var leitað að en þeir höfðu ekki náð að láta vita af sér vegna símasambandsleysis.

Þann 11. desember 2011 fóru 4 strákar á vélsleðum í Egilselsskála til að leita að kindum í Víðidal. Þeir voru lengur á leiðinni en þeir bjuggust við og veðrið versnaði þannig að þeir ákváðu að gista í skálanum og komu ekki heim eins og gert hafði verið ráð fyrir. Björgunarsveitir á öllu Austurlandi voru kallaðar út til að leita að mönnunum og TF-LÍF, þyrla Landhelgisgæslunnar, flaug austur til að taka þátt í leitinni. Mennirnir fundust í Egilsseli og ekkert amaði að þeim. Ef sími eða talstöð hefði verið í skálanum hefði ekki verið nauðsynlegt að ræsa út Björgunarsveitirnar.

Þann 18. júlí voru björgunarsveitir á Austurlandi kallaðar út til að leita að þýskum hjónum á sextugsaldri á svæðinu umhverfis Snæfells. Hjónin ætluðu að ganga yfir Eyjabakkajökul og suður í Lón en ekki hafði spurst til þeirra frá 14. júlí. Þau ætluðu að láta landverðina í Snæfellsískála vita af sér þegar þau kæmu niður af jöklinum en náðu ekki að hringja vegna þess að símasambandið var mjög slæmt. Þau hefðu átt að vera komin í Múlaskála þann 17. júlí en ekkert bónaði á þeim þar. Björgunarsveitin hafði samband við landvörðinn í Kollumúla og bað hann um að athuga hvort hjónin væru í Egilsseli. Landvörðurinn mætti þeim á miðri leið. Hjónin voru mjög undrandi og frekar ósátt við að verið var að leita að þeim.

Þann 23. júli hóf löggreglan á Hvolsvelli leit að þýsk-austurísku pari, sem var á ferðinni á svæðinu austan við Torfajökul. Þau ætluðu að láta vita af sér 18. júlí en gerðu það ekki og í kjölfar höfðu ættingjar þeirra samband við löggregluna á Íslandi. Parið kom til byggða á Stafafelli þann 23. júlí og löggreglan mætti á staðinn og tók skýrslu af þeim. Parið sagði að það hafði ekki tekist að láta vita af sér á tilsettum tíma vegna sambandsleysis.

Þann 22. ágúst voru Björgunarsveitirnar á Höfn og Djúpavogi og leitarhundateymi af Austurlandi kölluð út til að leita að franskri konu sem ætlaði að ganga úr Hvannagili að Stafafelli en skilaði sér ekki á tilsettum tíma úr göngu. Konan hafði villst af leið en var komin aftur á göngustíginn þegar hún fannst seint um kvöldið í Hvannagili. Ekkert símasamband er í Hvannagili og á svæðinu þar í kring.

8.3 Banaslys

Í byrjun september lagði hópur hestamanna af stað frá Melum í Fljótsdal á leiðinni suður í Lón. Leyfi hafði fengist frá Umhverfisstofnun til að fara þessa leið. Frá Melum var riðið að Glúmsstöðum í Norðurdal. Ellefu menn með 42 hross héldu þaðan að Hrakströnd við Eyjabakkafoss og síðan eftir

vegslóða austur að Sauðárvatni. Frá Sauðárvatni lá leið í suður um Víðidalsdrög og niður Leiðartungur. Þegar hluti hópsins fór með hestana yfir Jökulsá á Norðlingavaði datt hestur síðasta mannsins í hópnum og féll maðurinn í ána. Hann rak niður ána um 1,5 km og fannst láttinn á broti í miðri á rétt neðan við göngubrúna. Hópurinn hafði Tetra-talstöð meðferðis og gat því kallað á Björgunarsveitina. Mjög mikið vatn var í Lambatungnaá sem þurfti að fara yfir til að komast upp á Illakamb og þess vegna var ákveðið að þyrla Landhelgisgæslunnar tæki hestamennina og ferjaði þá á Illakamb. Hestarnir voru skildir eftir neðan við Norður-Lambatungur en félagar úr hestamannafélaginu sóttu þá nokkrum dögum seinna.

8.4 Samskiptaleysi

Ef símasambandið hefði verið betra hefði mun sjaldnar þurft að kalla út Björgunarsveitirnar. GSM-samband næst einungis á mjög fáum stöðum í Lónsöræfum og Tetra-sambandið var slæmt allt sumarið. Tertra-kerfið virkaði eiginlega bara á meðan sólin skein á endurvarpann en ekki virtist hlaða inn á geymana. Bæta þarf við fleiri sólarsellum til að kerfið fari að virka betur. Eins og er verður kerfið líklega meira eða minna óvirkt yfir vetrartímann. Ferðafélag Austur-Skaftafellssýslu er að kanna aðra möguleika, eins og að koma á venjulegu símasambandi í Múlaskála. Eftir leitina að þýsku hjónunum var Tetra-sendirinn á Kjarrdalsheiði færður og föst stöð sett upp í Múlaskála. Til stóð að setja upp loftnet og vöggu í Múlakoti til að ná Tetra-sambandi þar en það komst ekki í framkvæmd. Í Egilsseli var sett upp talstöð og leiðbeiningar um notkun hennar hengdar upp á vegg en eftir á að þýða þær yfir á ensku. TETRA-kerfið gagnast viðbragðsaðila vel, þar sem það sameinar kosti talstöðva og síma og býður upp á ferilvöktunarþjónustu. Það nýtist þó hinum almenna ferðamanni frekar lítið og gott væri ef aðrir samskiptamöguleikar yrðu í boði sem fleiri gætu nýtt sér.

9. Landvarsла sumarið 2012

9.1 Helstu verkefni landvarðar

Landvörður í Lónsöræfum sumarið 2012 var Unnur Jónsdóttir og er þetta þriðja sumarið hennar. Unnur gegndi starfi landvarðar frá 1. júlí til 15. ágúst. Landvarslan mætti byrja aðeins fyrr, t.d. í kringum 20. júní.

Sumarið var sólríkt og óvenju þurrt framan af. Einungis í lok júlí kom samfelldur rigningarkaflí og þá varð Ölkeldugil ófært í stuttan tíma.

Helstu verkefni landvarðar sumarið 2012 voru

1. Veita upplýsingar og leiðsögn

Landvörðurinn veitti ferðamönnum upplýsingar um gönguleiðir í friðlandinu og náttúru svæðisins og var nokkrum sinnum samferða hópum til að vísa þeim leiðina.

2. Gönguleiðir: lagfæring og tilfærsla

Landvörðurinn sópaði lausamöl af stígnum niður að göngubrúnni og á Illakambi og lagfærði stíginn. Hann lagaði stíginn í skriðunni í Gjögrinu með álkarlínunum. Hann klippti tré og greinar sem hindruðu umferð um stíginn á leiðinni að Brennikletti og í Leiðartungum og sagaði niður tré sem hafði fallið á stíginn. Hann tók gamlan kaðal burt sem var á stígnum við Brenniklett. Hann lagfærði stíginn við göngubrúna við Einstigi. Þar hafði fólk lent í vandræðum, því að áin hafði lagst upp að klettunum neðan við brúna og stígurinn í skriðunni fyrir ofan var orðin mjög ógreinilegur og tré voru farin að vaxa yfir hann. Landvörðurinn klippti tré, stikaði stíginn og reyndi að marka slóð í skriðuna.

3. Viðhald merkinga og skilta

Það voru ennþá birgðir af stikum í Kollumúla, þannig að ekki þurfti að kaupa nýjar að þessu sinni. Landvörðurinn lagaði stikur og bætti við stikum á leiðinni um Leiðartungur, á Söndum og „Milli gilja“. Hann lagfærði stikur frá vörðunni á Söndum í Tröllakróka, á Kambaleið, á leiðinni um Flumbragil og í Víðibrekkuskerjum. Einnig lagfærði hann stikur og bætti við stikum á leiðinni upp Múlakoll og í kringum Stórahnaus.

Landvörðurinn bar skóflur, álkarl, hamar, nagla, sög og málband upp í Egilssel. Hann bar efni í skilti úr Egilsseli niður á Sanda. Rétt við Egilssel, hinum megin við Múlapverá, setti hann með aðstoð höfundar þessarar skýrslu upp nýtt skilti (sjá mynd 11). Þrátt fyrir að svæðið sé mjög grýtt tókst að grafa djúpar holar fyrir undirstöðurnar. Einnig var settur upp nýr vegvísir við vörðuna á Söndum, við upphaf stígsins í Tröllakróka.

Mynd 11: Nýtt skilti sett upp vestan við Egilssel (HD).

Landvörðurinn sá um að fúaverja skiltin við vegamótin Leiðartungur/Milli gilja og nýja skiltið við vörðuna á Söndum.

4. Skálavarsla

Pegar enginn skálavörður var á svæðinu sinnti landvörðurinn einnig skálavörslu í skála Ferðafélags Austur-Skaftafellssýslu, Múlaskála. Hann tók á móti gestum, tók til í skálanum og þreif salernin. Hann sinnti skálavörslunni utan vinnutíma síns sem landvörður og Ferðafélag Austur-Skaftafellssýslu greiddi honum dagpeninga fyrir vinnuframlag sitt.

5. Kanna nýjar leiðir

Landvörðurinn kannaði nokkrar nýjar leiðir til að geta veitt ferðamönnum einnig upplýsingar um sjaldnar farnar slóðir. Hann fór upp á Flugustaðatinda, Sviptungur og skoðaði Grísatungnagil. Einnig fór hann upp á Jökgulgilstinda í Austurskógum. Hann fór niður á Sporð og leitaði að kofa sem ábúendur í Grund í Víðidal höfðu einu sinni byggt þar.

6. Taka GPS-punkta og skoða hvar best er að fara

Landvörðurinn trakkaði nokkrar leiðir með GPS-tæki til að geta merkt þær inn á gönguleiðakort. Hann skoðaði hvar best er að fara niður í Stórsteina frá Leiðartungum og trakkaði þá leið. Hann trakkaði leiðina upp á Flugustaðatinda, Sviptungur og á Jökgulgilstinda. Landvörðurinn trakkaði leiðina sem liggur frá stígnum „milli gilja“ að vörðunni norðan við Múlakoll og einnig leiðina frá Egilsseli í Tröllakróka, sem til stendur að fara að stika. Síðan skoðaði hann leið frá Múlakolli niður á Sanda, sem einnig á að fara að stika. Best virðist vera að fara í sveig utanum norðaustanverðan Kollumúla, þar sem mjög gott útsýni er niður í Sviptungna- og Grísatungnagil og í Víðidal og fara síðan niður á ská í vestur. Höfundur þessarar skýrslu trakkaði gömlu þjóðleiðina frá Sauðárvatni suður í Egilssel og merkti allar vörðurnar inn, meðal annars Marköldu á sýslumörkum milli Austur-Skaftafelssýslu og Suður-Múlasýslu (sjá mynd 12).

Mynd 12: Markalda á sýslumörkum milli Austur-Skaftafelssýslu og Suður-Múlasýslu (HD).

7. Önnur tilfallandi verkefni

Landvörðurinn sá um að brenna afgangstimbri, ónýtum spýtum og pappaumbúðum og bar annars konar rusl upp á Illakamb eða niður á árbakkann þar sem það verður sótt næsta vetur. Landvörðurinn fékk tilkynningu um að lúpína hefði sést í Stórahraunsgili og fór að athuga málið en ekki fannst nein lúpína þar. Landvörðurinn aðstoðaði starfsmann Skógræktarinnar á Mógilsá sem var að kortleggja birkiskóga í Lónsöræfum og sýndi honum hvar væri að finna skóg. Landvörðurinn aðstoðaði við að setja upp talstöð og loftnet fyrir Tetra í Egilsseli. Einnig kannaði hann hvar væri GSM- og Tetrasamband á svæðinu. Landvörðurinn aðstoðaði Björgunarsveitina við að leita að týndum ferðamönnum.

9.2 Starfsmannahús (Múlakot)

Sumarið 2012 var eitt af verkefnum Unnar Jónsdóttur landvarðar að lagfæra starfsmannahúsið í Kollumúla, Múlakot. Í byrjun júlí komu Regína Hreinsdóttir þjóðgarðsvörður, fjölskylda hennar og Jón Bragason til að aðstoða Unni við verkið. Einnig hjálpaði Þórhildur landvörður, sem kom í eina viku til afleysingar, til við smíðar. Eldhúsið var fært, sólarsellur voru settar upp, rafmagn lagt í húsið og lesljós sett upp við rúmið. Rennandi vatn var leitt í húsið og lögð voru drög að vatnssalerni. Forstofan var löguð, panill var settur á veggina og gólfborð á gólfíð. Loftinu í forstofunni var lokað og sperrurnar voru klæddar. Lás var settur á hurðina. Landvörðurinn smíðaði bekk úr lerki. Framan við húsið var smíðaður pallur úr lerki. Listar voru settir á forstofuna og með eldhúsborðinu. Lagað var til í kringum húsið og afgangstimbri var staflað bak við húsið, afgangsvatnsslöngur voru settar undir pallinn. Torf var boríð í flagið austan við húsið. Boríð var viðarvörn í gluggana og hurðirnar og afgangskverklistar úr Múlaskála voru settir á forstofuna. Listarnir sem voru keyptir fyrir Múlakot voru ekki af réttri gerð og Unnur bar þá aftur upp á Illakamb. Gólfíð var lakkað nokkrum sinnum og olía var borin á eldhúsborðið. Gólfistarnir voru einnig lakkaðir nokkrar umferðir. Afgangstimbri, ónýtum spýtum og pappaumbúðum var brennt í nýja eldstæði Ferðafélagsins. Verkfæri í eigu Vatnajökulsþjóðgarðs, s.s. grjótbörur, álkarl og kúbein voru sett í geymslu undir pallinn við Múlakot.

Mynd 13: Múlakot (UJ).

9.3 Æskilegar framkvæmdir árið 2013

VERKEFNI FYRIR LANDVÖRÐINN

-endurnýjun á stikum

Á hverju ári er nauðsynlegt að laga stikur, mála þær og bæta í stikum.

-yfirlfara skilti, skipta um skrúfur, bera í skilti og setja hatta á undirstöðurnar

Skiltin á friðlandinu þurfa að standa af sér mikið rok og snjóálag á hverjum vetrí og skrúfurnar virðast þola það illa. Á hverju ári þarf að yfirlfara skiltin og skipta um þær skrúfur sem eru skemmdar eða brotnar. Eins og er á vatn greiðan aðgang að undirstöðunum; nauðsynlegt er að setja hatta á staurana til að þeir fúni síður.

-lagfæra göngustígum

Á ýmsum stöðum eru skemmdir á göngustígum sem landvörðurinn á að lagfæra.

-stika nýjar leiðir

Til stendur að stika 3 nýjar leiðir: frá Kollumúlavegi F980 um Baktungu upp á Viðibrekkusker, frá Múlakolli niður á Sanda og beina leið frá Egilsseli í Fremri Tröllakróka.

-setja upp nýja vegvísa

Fyrirhugað er að setja upp tvo nýja vegvísa, neðst og efst á Viðibrekkusker (ef leyfi fæst hjá landeigendum). Líklega er best að setja upp lerkistaura með áplötum í staðinn fyrir hefðbundna vegvísa. Mikið mál er að flytja efni þangað og erfitt er að koma undirstöðum niður. Einnig væri gott að setja upp slíkan lerkistaur við upphaf stígsins niður í Stórsteina.

-færa og endurnýja upplýsingaskiltið við upphaf F980

Sjá kafla 6. Fræðslu.

-setja upp viðvrunarskilti við Skyndidalsá

Sjá kafla 6. Fræðslu.

-gefa út nýjan gönguleiðabækling

Sjá kafla 6. Fræðslu.

-ýmsar framkvæmdir í Múlakoti

Það á eftir að klára salernið í Múlakoti, setja upp vegg og hurð, og gera geymsluloft fyrir ofan. Einnig vantar setu á klósettið og líttinn vask. Síðan þarf að ganga frá rotþró, tengja salernið við hana og ganga frá siturlögnum. Þá á eftir að ganga aðeins betur frá ljósunum, Jón Bragason ætlar að sjá um það.

VERKEFNI FYRIR SJÁLFBOÐALIÐA

-klára holuna fyrir rotþróna og ganga frá henni

-klára að setja þrep í stíginn frá Múlakoti og niður á tjaldstæði, það var unnið að því tvo daga sl. sumar.

-laga stíginn í innsta gilinu í Leiðartungunum

Par er leiðinleg brött brekka upp úr gilinu sem á að laga.

-laga stíginn fyrir innan Gjögrið ef hægt er

Stíglurinn fyrir innan Gjögrið er nú orðinn ansi djúpur á köflum en spurning er hvort hægt er að gera eitthvað í því.

-færa og lagfæra stíginn „Milli gilja“.

Ofarlega á leiðinni „milli gilja“ þarf að færa stíginn. Stíglurinn er þar mjög tæpur á gilbrúninni og runnið hefur úr honum. Hætta á að fólk detti ofaní gilið ef því skrikar fótur. Líklega er best að klippa nokkur tré, færa stíginn og setja tréþrep þar niður.

-setja Stein- eða tréþrep í stíginn frá göngubrúnni við Einstigi að skálanum við Ásavatn í Eskifelli (á tveimur stöðum).

10. Starf sjálfboðaliða sumarið 2012

Fjögurra manna hópur sjálfboðaliða aðstoðaði landvörðinn í Kollumúla við nokkur verkefni á tímabilinu 5. ágúst-11. ágúst. Sjálfboðaliðarnir unnu aðallega 2 verkefni: þeir grófu holu fyrir rotþró við Múlakot og gerðu steinþrep í stíginn sem liggur frá Múlakoti niður á tjaldsvæðið.

10.1 Rotþró

Sjálfboðaliðarnir grófu stóra og djúpa holu fyrir rotþró rétt norðan við Múlakot og þeir grófu einnig skurð milli kofans og holunnar (sjá mynd 14). Efsta lagið var mold, svo komu steinar og síðan þurfti að grafa í gegnum mjög þétt malarlag. Þess var gætt að ná fram réttri dýpt og hæfilegum vatnshalla.

Búið er að fá leyfi frá Umhverfisstofnun fyrir að setja niður rotþró við skálann en Heilbrigðiseftirlitið gerir kröfu um vatnssalelni í skálanum. Fyrst var skoðað hvort möguleiki væri á að tengjast rotþró Ferðafélagsins, en þeir sem til þekkja töldu það ekki gerlegt. Haft var samráð við Borgþór Freysteinsson hjá heilbrigðiseftirlitinu við val á staðsetningu rotþróarinnar. Höfundur þessarar skýrslu hefur þó smá áhyggjur af staðsetningu rotþróarinnar. Múlakot og Múlaskáli standa sitt á hvorum malarhjalla, Múlakot á þeim efri og Múlaskáli á þeim neðri. Slíkir malarhjallar eru yfirleitt mjög gljúpir. Heilbrigðiseftirlit telur þó ekki hættu á því að mengun út frá rotþrónni á efri hjallanum dreifist og spilli vatn í lækjum og grunnvatn á neðri hjallanum.

Mvnd 14: siálfboðaliðar eru að grafa skurð og holu fvrir rotþró við Múlakot (UJ).

10.2 Tröppur

Sjálfboðaliðarnir gerðu steinþrep í stíginn frá Múlakoti niður á tjaldsvæðið (Mynd 16). Þeir notuðu mjög stóra steinir sem voru grafnir mikið niður, svo að þrepin yrðu sem stöðugust. Sérhannaðar grjótborur voru notaðar til að flytja steina og mold milli staða (sjá mynd 15). Ekki tókst alveg að klára verkið; bæta mætti einu þepi við í miðjuna og nokkrum efst .

Mynd 16: Sjálboðaliðar gera þrep í stíginn frá Múlakoti niður á tjaldsvæðið (UJ).

Viðauki I Tölfraði sumarið 2012

Dagsetning	Fjöldi gesta skv. teljara í Ölkeldugili	Fjöldi gistenáttá í Múlaskála (F-ASKAFT)	Fjöldi gistenáttá í Múlaskála (Landvörður)	Fjöldi gesta á tjaldsvæðinu (ónákv. tölur)	Dag-gestir	Athugasemdir
JÚNÍ	Teljari	Gistenáttatölur F-ASKAFT	Tölur landvarðar	Tjaldsvæði		
21.6.2012		9				
22.6.2012		9				
23.6.2012		9				
24.6.2012						
25.6.2012						
26.6.2012						
27.6.2012						
28.6.2012						
29.6.2012						
30.6.2012						
Alls júní		27				
JÚLÍ	Teljari	Gistenáttatölur F-ASKAFT	Tölur landvarðar (ath. ekki mætt)	Tjaldsvæði		
1.7.2012			2			
2.7.2012	2		2			
3.7.2012	5		2			
4.7.2012	4	17	0			
5.7.2012	21	15	2			
6.7.2012	28	12	29			
7.7.2012	0	14	29			
8.7.2012	18	22	22			
9.7.2012	27	2	6	4		
10.7.2012	7	10	4	2		
11.7.2012	23	2	9	4		
12.7.2012	13	4	7	4		
13.7.2012	18	2	2			
14.7.2012	46	20	18			
15.7.2012	4	25	21			
16.7.2012	36	6	8			
17.7.2012	46	25	23			
18.7.2012	13	24	24			Leit (þýsk hjón)
19.7.2012	79	20	18			

20.7.2012	36	2	4			
21.7.2012	22	2	2			
22.7.2012	2	2	3			
23.7.2012	21	15	14			Leit (Nikki & Max)
24.7.2012	26	15	22			
25.7.2012	48	20	24	2		
26.7.2012	27	27	22			
27.7.2012	44	20	25	3	X	
28.7.2012	60	20	31	6		
29.7.2012	53	4	12		X	
30.7.2012	8	15	16			
31.7.2012	53	15	18			
Alls júlí	790	377	421	25		
ÁGÚST	Teljari	Gistináttatölur F-ASKAFT	Tölur landvarðar	Tjaldsvæði		
1.8.2012	17	5	13			
2.8.2012	13	15	16			
3.8.2012	19	3	0			
4.8.2012	5	15	17	3		
5.8.2012	30	14	15			
6.8.2012	34	2	5			
7.8.2012	17	0	3		X	
8.8.2012	11	0	5	5		
9.8.2012	14	0	5	5		
10.8.2012	12	0	11	5		
11.8.2012	15	12	10			
12.8.2012	8	0	0			
13.8.2012	0	0	0			
14.8.2012	0	15	15			
15.8.2012	18	0	0			
16.8.2012	14	5	5			
17.8.2012	6	0	0			
18.8.2012	0	0	Hætt að skrá	Hætt að skrá		
19.8.2012	54	2				
20.8.2012	4	0				
21.8.2012	1	2				
22.8.2012	0	0				
23.8.2012	17	0				
24.8.2012	5	0				

25.8.2012	6	0			
26.8.2012	52	16			
27.8.2012	0	16			
28.8.2012	13	16			
29.8.2012	0	16			
30.8.2012	8	16			
31.8.2012	3	16			
Alls ágúst	396	186	120	18	
SEPTEMBER	Teljari	Gistináttatölur F-ASkaft	Tölur landvarðar	Tjaldsvæði	
1.9.2012	0	16			
2.9.2012	36				
3.9.2012	4				
4.9.2012	3				42 hestar + 11 menn, slys
5.9.2012	2				
6.9.2012	1				
7.9.2012	31				Hestar sóttir
8.9.2012	2				
9.9.2012	0				
10.9.2012	0				
11.9.2012	3				
12.9.2012	0				
13.9.2012	1				
14.9.2012	13				
15.9.2012	13				
16.9.2012	5				
17.9.2012	17				
18.9.2012	0				
19.9.2012	0				
20.9.2012	0				
21.9.2012	0				
22.9.2012	0				
23.9.2012	0				
24.9.2012	0				
25.9.2012	1				
26.9.2012	0				
27.9.2012	8				
28.9.2012	3				

Alls sept.	143	16	Ekki vitað	Ekki vitað	Ekki vitað	
Heildartala	1329	603		541	43 (ónákvæm)	

Viðauki II Listi yfir verkfæri, bækur og annan búnað, sem vantar

Verkfæri sem vantar eru helst:

- skrúfjárn og bitabox,
- borvél með batteríi
- skóflur, eina stunguskóflu og aðra malarskóflu
- fötu, til að bera möl og mold
- sandpappír
- málningu á húsið að utan og vírbursta til að hreinsa gömlu af
- e.t.v. hjólbörur
- málningu á stikurnar,

Fyrir starfsmannahúsið vantar:

- mottu fyrir innan hurðina
- stólar með baki
- þróskuldur og vatnsbretti í hurðina
- efni til að bera á hurðirnar (Varnish matt - clear / Ronseal)
- kverklista (Jón Bragason) er með sýnishorn.
- útvarp með langbylgju eða bílaútvarp
- klósettsetu og lítinn vask
- skurðarbretti, spegil, kveikjara, tappa í vaskinn, klukku, kaffikönnu, pönnu, og lítinn pott

2. VIÐAUKI. SKÝRSLA LANDVARÐAR Á HÖFN

- skýrsla landvarða á Höfn -

Landverðir og sjálfboðaliðar að störfum við Jökulsárlón. Mynd:RE.

- tímabilið 1. maí - 30. september -

2012

Efnisyfirlit

Inngangur	1
Heinabergssvæðið	1
Tillögur að nýjum gönguleiðum	1
Gönguferðir	2
Fláajökull	3
Haukafell	3
Hrollaugshólar	4
Fallastakkanöf	5
Bílastæði við Jöklasel	5
Minnisvarði við Skálafell	5
Eskey	5
Áningastaðir hreinsunardagar 2012	6
Jökulsárlón	7
Sauðfé við þjóðvegin	8
Önnur verkefni	9
Stikun gönguleiða við Skálafell	9
Upplýsingamiðstöðin	9
Rútuferðir	10
Gisting	10
Lokaorð	10

Inngangur

Tveir landverðir voru starfandi hjá Vatnajökulsþjóðgarði á Höfn yfir háannatímann og voru þeir sína vikuna hvor í sveitinni og stóðu á móti vaktir á upplýsingamiðstöðinni. Landvarsla var alla virka daga frá 7. júní til 15. ágúst. Eftir 15. ágúst voru farnar 2 ferðir á áningastaðina.

Heinabergssvæðið

Á Heinabergssvæðinu var að mestu klárað að hreinsa upp gamlar girðingar við gamla bæinn og réttina. Haft var samband við hestamannafélagið og þeir endurreistu hestagirðinguna við Austurland. Gönguleiðin var endurstikuð og stikuð var leið frá bílastæðinu niður að Heinabergslóni. Komin er greiðfær vegur inn að Bólstaðafossi, Heiðum og Heinabergsbænum. Umferð um svæðið hefur aukist mjög mikið, og umgengnin er mjög góð. Fólk er farið að dvelja lengur á svæðinu og orðið

Tjald í við Hánípu. Mynd: RE

brýnt að koma upp útiborðum fyrir fólk að borða nestið sitt. Nokkrum sinnum sáust tjöld. Eitthvað var um að fólk fengi sér bað í hylnum við fossinn. Landverði barst ábending um hrun úr berginu fyrir ofan hylinn. Þar þyrfti kannski að setja upp viðvörunarmerkingar. Nauðsynlegt er að gefa út lítið kort af svæðinu með vegslóðum og gönguleiðum og setja sama kort á skilti út við veg. Stika þarf fleiri gönguleiðir og endurnýja og uppfæra merkingar.

Tillögur að nýjum gönguleiðum

1. Upp með Bólstaðafossi og austur að Jökulfelli
2. Kringum Heina
3. Heinabergsdalur - Geitakinn _ Vörðutindur - Meingilstindur
(Göngubrú yfir Dalvatn)
4. Heinabergslón - Kolgríma - Austurland

Frönsk fjölskylda að snæðingu við Heinabergslón. Mynd: RE.

Gönguferðir

Boðið var upp á gönguferðir um Heinabergssvæðið alla virka daga frá 15. júní - 15. ágúst. Göngurnar voru vel sóttar og fólk var ánægt með þær. Alls mættu 120 manns í ferðirnar af 15 þjóðernum, auk þess sem landvörður tók á móti 10 manna hópi frá norðurlöndunum í ágústlok. Göngurnar byrjuðu kl.10.00 við Heinabergsafleggjara og tóku 2-3 tíma. Algengt var að fólk dvaldi lengur á svæðinu eftir að göngunum lauk. Líklega myndi dagurinn nýtast betur bæði fyrir landverði og ferðamenn ef göngurnar byrjuðu kl.09.30, en þá daga sem göngurnar voru nýttist tíminn illa til annarra starfa.

Listi yfir fjölda, aldur og þjóðerni fólks sem tók þátt í gönguferðunum

Gönguferðirnar voru eins misjafnar og þær voru margar og fór eftir áhugasviði fólksins sem tók þátt. Hér má sjá mynd af hvítu beitilyngi sem við gengum fram á. Beitilyngsalbinóar eru víst fremur sjaldgæfir. Um hvítt beitilyng segir Ágúst H. Bjarnason á vefsíðu sinni www.abh.is:

“Á stundum má sjá hvítt beiti-
lyng, albinóa eða hvítningja. Það
hefur verið skilgreint sem sérstakt
tilbriqði:

Calluna vulgaris f. *alba*.
Í Skotlandi er það talið boða
gæfu að finna hvítt beitilyng.”

Fláajökull

Umgengni um svæðið er almennt góð, nokkuð er þó um utanvegarakstur á öldunum við efra bílastæðið, þar eru djúp för sem nánast er ómögulegt að laga. Merkingar við efra bílastæðið voru bættar og eitt utanvegaraksturstursskilti var sett nálægt klósetthúsini. Svæðið er mikið notað og klósettið er mjög snyrtilegt, enda koma landeigendur þarna reglulega og þrífa. Þegar farin var eftirlitsganga inn með jöklínnum kom í ljós að fólk var almennt að ganga út á jökulinn þar sem hann liggur fram á klöpp inn með fjallinu. Útbúið var aðvörunar skilti og sett á göngustíginn inn við jökulinn. Ábending barst frá vegfaranda um ljót holuför eftir steina sem höfðu verið rifnir upp þegar göngustígurinn hafði verið lagaður fyrr um vorið. Voru þar að verki sjálfboðaliðar frá sjálfboðaliðasamtökunum SEED'S. Mikilvægt er að sjálfboðaliðahópar hafi góða og staðkunnuga verksstjóra. Þetta gæri verið eitt af verkefnum landvarða vor og haust.

Skilti á göngustíg við Fláajökul. Mynd: þÁM.

Haukafell

Að Haukafelli voru farnar nokkrar ferðir eftir rusli, þar er umgengni yfirleitt góð, en mjög margt fólk notar svæðið bæði til útvistar og til dvalar á tjaldstæðinu. Nokkuð er um að fólk gangi frá Haukafelli yfir að Fláajökli. Huga þyrfti að því setja göngubrú yfir Kolgafardalsá til að tengja þessi svæði betur saman.

Hrollaugshólar

Mikið notaður staður, og nýja klósettið er svo sannarlega að gera sitt gagn. Það þurfti að tæma það tvisvar í viku yfir háannatímann, mikið rusl er skilið eftir inni í húsinu. Umgengnin er almennt góð, en fyrir kom að allt var í rúst.

Unnið að lagfæringum við Hrollaugshóla. Mynd:RE.

Í upphafi sumars var frárennslið frá klósettinu í ólagi, en eftir smávegis endurhönnun og lagfæringar virkaði það fínt.

Staðurinn er orðin nokkuð slitinn, nauðsynlegt er að byggja staðinn betur upp og e.t.v. deiliskipuleggja. Helluleggja mætti undir borðinu, setja upp ruslatunnur fyrir óflokkað rusl og jafnvel leiktæki fyrir börn. Stika mætti gönguleið um svæðið. Þarna mætti skoða að setja vatns-salerni yfir sumarið, gert var ráð fyrir þeim möguleika við byggingu hússins. Mjög margir tjalda á þessum stað, spurning

Tjald við Jökulsárlón. Mynd: RE.

hvort ekki mætti opna þarna tjaldstæði, þar sem það vantar mjög tjaldstæði nálægt Jökulsárlóni, sérstaklega fyrir hjóreiðamenn en ekkert tjaldstæði er frá Hrollaugsstöðum að Svínafell sem eru um 60 km. Margir kjósa að tjalda við Jökulsárlón, en þar er ekki opin hreinlætisaðstaða allan sólarhringinn og svæðið yrði fljótt subbulegt ef margir tjölduðu þar. Ekki er gert ráð fyrir tjaldstæði á deiliskipulagi sem unnið er að við Jökulsárlón.

Fallastakkanöf

Mikið notaður áningastaður, umgengni yfirleitt góð, Gera mætti staðinn aðeins snyrtilegri, þar mætti koma ruslatunna fyrir óflokkað rusl, einnig mætti koma merking á gönguleiðina (5a Suðursveitarkort) sem liggur upp Kambtúnsgil og upp á Fallastakkanöf og Hestgerðishnútu. Þessi leið var stikuð fyrir nokkrum árum síðan, en hefur ekki verið haldið við.

Bílastæði við Jöklasel

Gífurlegur fjöldi sem notar þetta bílastæði og dvelur þarna um lengri eða skemmti tíma. Þetta svæði er oftast snyrtilegt. Sé fyrir mér að þarna ætti að koma klósettaðstaða í húsi sem myndi einnig nýtast fyrir t.d miðasölu í Jöklaverðir og fyrir upplýsingagjöf. Gæti verið samstarfsverkefni Vatnajökuls-þjóðgarðs og Jöklaverða. Þarna þyrftu einnig að koma ruslatunnur fyrir óflokkað rusl. Þessi staður gæti einnig verið upphafsstaður nokkurra gönguleiða t.d. á Borgarhafnarfjall.

Minnisvarði við Skálafell

Nokkuð mikið notað, oftast snyrtilegt, mætti koma bekkur til að sitja við og ruslatunna fyrir óflokkað rusl. Dæmi eru um að fólk keyri heim að Skálafelli til að koma frá sér rusli.

Eskey

Mjög mikið notað. Borin var möl í göngustíginn í vor, en hann var orðin mjög slitinn. Sú aðgerð hefur heppnast ágætlega. Ruslatunna þyrfti að koma við bílastæðið. Á svæðinu er mikið af hrossum sem hafa nagað borðið og krafsað upp brekkurnar þarna í kring, en á sumrin eru þær litríkar og blómsælar. Spurning hvort að megi girða hrossin frá klettasvæðinu a.m.k. yfir sumarið, því þau hafa nóga beit úti á sléttunum vestan við.

Áningastaðir hreinsunardagar 2012																					
Dagsetning	7.jún	11.jún	18.jún	19.jún	20.jún	21.jún	25.jún	26.jún	28.jún	29.jún	2.júl	4.júl	6.júl	9.júl	12.júl	13.júl	16.júl	17.júl	18.júl	20.júl	23.júl
Hrollaugshólar	RRR	RR	R			R		H+R		H+R	R			R			R		R	R	
Fallastakkanöf	RR			R				H		H				R	RR		R	R	R	R	
Blastæði við Jöklasel	R			R				H		H							RR		R	R	
Minnisvarði við Skálafell	H			H			R				R			R		R		R			
Eskey	H			H			R					H		RR				R			
Fláajökull	H			H				H				H				H+R					
Heinaberg	R		H		H		H							RR		H		H			
Haukafell	H+R			H+R				H+R				H									

RRR Mikil rusl
 RR Dáltíð rusl
 R Lítill rusl
 H Hreint
 H+R Hreint, og rusl

Dagsetning	26.júl	31.júl	1.ágú	3.ágú	7.ágú	8.ágú	13.ágú	14.ágú	15.ágú	22.ágú	29.ágú									
Hrollaugshólar	R	R		R	RR		R			R	RRR									
Fallastakkanöf		H			RR					R	H									
Blastæði við Jöklasel		H			RR					R										
Minnisvarði við Skálafell	H	H			RR					H	H	H								
Eskey	RR	H								H	H	H								
Fláajökull	R		R							R	H	R								
Heinaberg	RR	R	H	R	RR			RR	H	H	R									

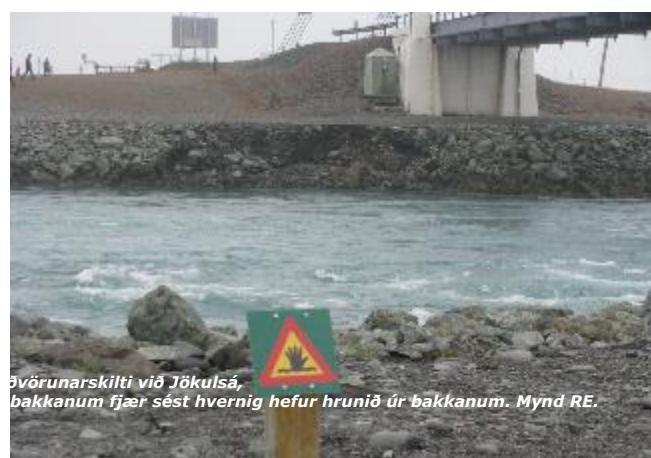

Alþrif, hluti af daglegum störfum landvarða. Mynd RE.

Jökulsárlón

Girt voru af 3 bílastæði vestur með öldunum vestanmegin, auk þess sem endurnýjuð var girðing meðfram vegi upp að bílastæðinu á vesturbakkanum. Grafnir voru niður trústaurar með steinakkeri og strengd lína á milli þeirra. Nutum við aðstoðar sjálfböðaliða frá Skaftafelli við þetta verkefni. Við fengum aðgang að tækjum í smíðastofu Grunnskóla Hornafjarðar til að saga og bora efni í staurana. Strax og búið var að ganga frá þessu fór fólk að leggja í stæðin og virða umferðatakrar markanir á vesturbakkanum. Sett voru lítil utanvegarkerstursskilti í vegkantana, þessi skilti ætti ef til vill að taka fyrir veturinn og setja þau svo aftur snemma næsta vor. Kannski væri hægt að fá vegagerðina til að setja utanvegaraksturs límmiða á vegastikurnar fyrir neðan endurskinsmerkin, þar sem utanvegarakstur er vandamál eins og t.d. á Skeiðarár-sandi. Sett voru upp lítil aðvörunarskilti á bakkana beggja megin við ána, þrjú hvoru megin. Skiltin eru frekar lítið áberandi og ekki vissu allir hvað þau þýddu. Stuttu eftir að skiltin komu upp hrundi úr bökkunum beggja megin. Einnig þyrftu að koma stór aðvörunarskilti við fjöruna neðan vegar beggja megin, þar sem fólk er að fara út í brimið við ströndina. Við Jökulsárlón dvelja ferðamenn klukkutímum saman. Aðkallandi er að hefja merkingu gönguleiða inn með lóninu beggja megin og koma upp salernisaðstöðum fyrir almenning beggja megin við lónið sem opnar eru allan sólarhringinn allt árið. Jafnframt er brýnt að koma upp ruslaílátum við öll bílastæðin.

Gamalt skilti við Jökulsárlón. Myndir: RE.

Þetta gamla skilti sem má muna sinn fífil fegri ætti að fjarlægja eða endurnýja, hér er tillaga að myndrænni framsetningu efnis á skiltinu. Á sumrin þyrfti að setja upp hraðatakmarkanir við brúna og jafnvel mætti hugsa sér að þar væru umferðarljós eða einhver umferðastjórnun. Koma þyrfti fyrir björgunarhringjum á brúarstöplunum undir brúnni beggja megin. Nauðsynlegt væri að á þessu svæði starfaði einn landvörður a.m.k. yfir sumarið. Spurning hvort ferðabjónustu aðilar á svæðinu væru tilbúnir að taka þátt í þeim kostnaði. Staðbundin landvörður við Jökulsárlón myndi örugglega koma þeim til góða.

Sauðfé við þjóðvegin

Það var nánast daglega sem maður sað dauðar kindur í vegkantinum sem ekið hafði verið á. Landeigendur, bændur og vegagerðin verða að taka höndum saman og taka á þessu vandamáli með því að klára að girða meðfram þjóðveginum. Það þarf ekki að fjölyrða um þá miklu slysahættu sem af þessu stafar auk þess sem það er óskemmtileg upplifun fyrir fólk að keyra fram hjá kindahræjum í vegkantinum. Fyrir þá sem lenda í þessu er þetta skelfilegt og auðvitað er þetta mikið tjón fyrir bændur.

Þetta er vandamál sem verður að leysa.

Sauðkindur. Mynd: SA.

Önnur verkefni

Mjög mikið rusl er meðfram þjóðveginum. Þarf t væri að tína þetta rusl reglulega, t.d. einu sinni í viku yfir sumartímann. Þetta væri hugsanlega hægt að gera í samvinnu við Vinnuskólann, fá blikkljós á bílinn og einn aðila sem gæti farið út úr bílum hægra megin til að tína.

Stikun gönguleiða við Skálafell

Til stóð að landverðir aðstoðuðu við stikun gönguleiða á Hjallanesi við Skálafell. Loksins þegar stikur til verkefnisins voru komnar vannst ekki tími til að vinna verkið, enda þurfti að hætta landvörslu viku fyrr en áætlað var vegna þess að ekki fékkst afleysingafólk á upplýsingamiðsstöðina. Áætlað var að setja niður stikur sem voru á járnteinum í klappir þar sem erfitt er að stika, ekki lá ljóst fyrir hvernig koma ætti þessum járnteinum ofan í klöppina þar sem líklega þarf að bora fyrir þeim. Þetta er verkefni sem mætti vinna í haust eða vor. Stikurnar eru í geymslu í skemmunni á Skálafelli.

Stelpurnar á upplýsingamiðstöðinni í sólarkaffi. Mynd: RE.

Upplýsingamiðstöðin

Fjórir starfsmenn störfuðu á Upplýsingamiðstöðinni og voru jafnan þrír á vakt hvern dag, tveir starfsmenn voru eingöngu á upplýsingamiðstöðinni. Landverðir voru sína vikuna hvor á upplýsingamiðstöðinni, en hina vikuna úti í sveit. Opnunartímar voru frá kl. 09.00-20.00, alla daga júní - ágúst, en 10-17 í maí og 11-17 í september. Allir starfsmenn fóru í kynnisferð um svæðið sem endaði í Skaftafelli. Árdís og Harpa fóru einn dag í kynnisferð með Helgu Davids á svæðin við Skálafell, Heinaberg, Fláajökul, Haukafell og Hoffell og á námsskeið fyrir starfsfólk upplýsingamiðstöðva sem halddið var af Ferðamálastofu í Reykjavík. Hótel Höfn, bauð okkur öllum út að borða eina kvöldstund. Allir ferðabjónustuaðilar buðu okkur velkomnar í ferðir, en því miður var ekki tími fyrir okkur að nýta sér það, þar sem það þurfti að gera í frítíma. Gera mætti meira af svona kynnisferðum sem gera mætti á vinnutíma t.d. heimsækja og skoða gististaði. Unnið var að viðgerð utan á húsinu í allt sumar sem hafði oft truflandi áhrif á starfsemina. Hávaði og rafmagnsútláttur voru daglegt brauð. Í byrjun ágúst var jöklasýningunni lokað og þegar skólinn byrjaði flutti upplýsingamiðstöðin í rýmið þar sem eldosamyndin var. Þegar leið á september minnkaði aðsóknin dag frá degi og undir lokin voru daglegir gestir innan við 10 manns.

Rútuferðir

Í sumar voru 4 rútur sem óku frá Höfn til Reykjavíkur á hverjum degi fram til

15. september. Tvær þeirra lögðu af stað frá Höfn nánast á sama tíma. Þann 16. september hættu allar rútur að ganga nema strætó sem fer þrisvar í viku. Mikil vinna fór alltaf í það að finna út hvernig einstakar ferðir pössuðu við aðrar, t.d ferðir upp að Jöklaseli, ferðir Herjólfs og ferðir í landmannalaugar eða Laka. Mikil bót væri að því ef hægt væri að gefa út eitt leiðakort fyrir allt Suðurland sem auðvelt væri að lesa úr.

Gisting

Mikið var um það að fólk væri að koma í bæinn rétt fyrir lokun og væri ekki með bókaða gistingu, jafnvel fjölskyldur með börn. Oftast tókst að koma öllum í hús á svæðinu, en fyrir kom að senda þurfti fólk til Djúpavogs eða vestur fyrir Vík. Heimasiðan skaftfellingur.is kom að góðum notum og hefur hún nú verið yfirfærð á önnur svæði og hægt orðið að sjá bókanir hjá einstökum aðilum fram í tímann.

Lokaorð

Við teljum mjög nauðsynlegt að landverðir hefji störf fyrr á vorin, þannig er hægt að vinna ýmsa undirbúningsvinnu fyrr og gera svæðin betur klár fyrir aðal umferðarmánuðina. Í sumar höfum við átt mjög gott samstarf við landeigendur og ferðaþjónustuaðila. Við teljum ekki óeðlilegt að ferða- þjónustuaðilar og sveitarfélagið leggi í auknum mæli til fjármagn til að kosta heilsárs störf landvarða í héraðinu. Það er mikilvægt að við höldum héraðinu okkar í eins góðu standi og mögulegt er og stýrum umferð og umgengni þannig að gæðin haldist og upplifun gesta okkar standist væntingar.

Rannveig og þóra

